

Regeringens proposition till riksdagen med lagar om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, lagen om främjande av integration och lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, lagen om främjande av integration och lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ändras. Genom lagen om välfärdsområden och lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 från kommuner till välfärdsområden. Därför behöver ändringar med anledning av ändringen av organiseringsansvaret göras i de berörda lagarna.

I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det om en modell för samverkan där aktörerna är arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten. I modellen för samverkan samordnar de deltagande myndigheterna den offentliga arbetskraftsservice samt social-, hälsovårds- och rehabiliteringstjänster som de har organiseringsansvar för enligt den arbetslöses servicebehov. Kommunen är den myndighet som ansvarar för social- och hälsovårdstjänster i den sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning. I propositionen föreslås det att lagen ändras på grund av den ändring som nämns ovan, där organiseringsansvaret för social- och hälsovården övergår så att välfärdsområdet som ansvarig myndighet för social- och hälsovårdstjänsterna blir en myndighet i modellen för samverkan. I lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen föreslås en lagteknisk ändring.

Enligt lagen om främjande av integration ersätter staten kommunen för kostnader som orsakats av främjande av integration och som fastställts i lagen. Kostnader för kommunen uppkommer bland annat på grund av ordnandet av sådana tjänster som ingår i de social- och hälsovårdstjänster som kommunen tillhandahåller. I propositionen föreslås det att lagen ändras så, att ansökan om ersättning av kostnader som orsakas av ordnande av social- och hälsovård möjliggörs för välfärdsområdena, samt att en del av de kalkylerade ersättningar som betalts till kommunerna för personer som beviljas internationellt skydd betalas till välfärdsområdena. Dessutom föreslås det i propositionen att välfärdsområdet ansvarar för stöd och ordnande av boende i till exempel familjegrupper för barn och unga som invandrat utan vårdnadshavare. Vidare ges välfärdsområdena möjlighet att delta i inledande kartläggningar och utarbetandet av integrationsplaner när en invandrades servicebehov förutsätter samordning av tjänster som olika myndigheter ansvarar för.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
2.1 Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen	6
2.2 Lagen om främjande av integration	9
3 Målsättning	16
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	16
4.1 De viktigaste förslagen.....	16
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	18
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	18
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
4.2.3 Samhälleliga konsekvenser	21
5 Alternativa handlingsvägar	21
6 Remissvar	24
6.1 Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen	25
6.2 Lagen om främjande av integration	28
7 Specialmotivering	31
7.1 Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen	31
7.2 Lagen om främjande av integration	34
7.3 Lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen.....	57
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	58
9 Ikraftträdande.....	58
10 Verkställighet och uppföljning	58
11 Förhållande till andra propositioner.....	59
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	59
12.1 Jämlikhet	60
12.2 Rörelsefrihet.....	60
12.3 Skydd för personuppgifter.....	60
12.4 Egendomsskyddet	72
12.5 Rätten till social trygghet	73
12.6 Kommunal och annan regional självstyrelse.....	74
LAGFÖRSLAG	75
Lag om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning.....	75
Lag om ändring av lagen om främjande av integration	80
Lag om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen.....	91
BILAGOR.....	92
PARALLELTEXT	92
Lag om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning.....	92
Lag om ändring av lagen om främjande av integration	100
Lag om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen.....	119

FÖRORDNINGSUTKAST	120
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.....	120
Statsrådet förordning om ändring av rubriken för och 1 § i statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration	122

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering innehåller en strukturreform av social- och hälsovårdstjänsterna. I reformen av social- och hälsovården är syftet att samla ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna hos större självstyrande områden än kommunen. Reformen av social- och hälsovården genomfördes genom lagar som utfärdades sommaren 2021 och som gällde de nya välfärdsområdena och ordnandet av social- och hälsovården.

Lagen om ordnandet av social- och hälsovården (612/2021) tillämpas på ordnande, utvecklande, styrning och övervakning av den social- och hälsovård som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar och som avses i lagen om välfärdsområden (611/2021), om inget annat föreskrivs i någon annan lag.

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) trädde lagen om välfärdsområden (611/2021) i kraft den 1 juli 2021. Enligt 1 § 3 mom. i lagen om ikraftträdande träder lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021, *lagen om ordnande*) i kraft den 1 januari 2023. I praktiken innebär det att välfärdsområdena vid ingången av 2023 har organiseringsansvaret för de tjänster inom social- och hälsovården som kommunerna haft tidigare. När uppgifterna inom social- och hälsovården samt räddningsväsendet övergår från kommunerna till välfärdsområdena övergår också personalen med sina uppgifter till välfärdsområdena.

De nya välfärdsområdena inleder i praktiken sin verksamhet efter välfärdsområdesvalet 2022 med att upprätta förvaltning och organisation. Organiseringsansvaret för uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet övergår från och med den 1 januari 2023. Syftet med denna regeringsproposition är att genomföra de ändringar av teknisk natur i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) och i lagen om främjande av integration som gäller inledandet av verksamheten i välfärdsområdena och överföringen av organiseringsansvaret för social- och hälsovården och räddningsväsendet. Dessutom föreskrivs genom lagen om främjande av integration en ny uppgift för välfärdsområdena att ordna stöd och boende i till exempel familjegrupper för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare samt om stödåtgärder som dessa barn och unga kan omfattas av tills de fyller 25 år eller tills de har en vårdnadshavare i Finland.

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

Beträffande lagen om främjande av integration har förslaget behandlats under flera evenemang för samarbetspartner från och med november 2021. Det huvudsakliga ämnet på evenemangen och mötena har varit totalreformen av lagen om främjande av integration, men också den nu föreliggande propositionen har behandlats. Representanter för ministerier, ämbetsverk, kommuner och Kommunförbundet samt tredje sektorn, såsom frivilligorganisationer, har deltagit i evenemangen.

Diskussioner med andra ministerier har förts i samarbetsgruppen för integrationsfrämjande den 26 november 2021, den 17 december 2021, den 20 januari 2022, den 18 februari 2022, den 18 mars 2022 och den 22 april 2022 samt vid särskilda möten. Diskussioner bland annat med andra myndigheter har förts enligt följande: den 25 november och den 16 december 2021 vid tillställningar som ordnats av närings- trafik- och miljöcentralen i Nyland, den 26 november 2021 i

nätverket för arbets- och näringsbyråer och kommunförsök, den 8 december och den 20 december 2021 vid möten för ansvarsområdena för näringar, arbetskraft och kompetens vid närings- trafik- och miljöcentralerna, den 8 december 2021 i gruppen Tjänster, förmåner och delaktighet, den 9 december 2021 i uppföljningsgruppen för Kompetenscentret för integration, den 11 januari 2022 i gruppen för servicestruktur för arbetskraftspolitik, den 26 januari 2022 vid ett uppdateringsmöte för handlednings- och rådgivningsprojekt, den 23 mars 2022 vid ett möte för partnernätverket för främjande av invandring och integration i Lappland, vid Folkpensionsanstaltens riksomfattande samarbetsgrupps möte, den 6 april 2022 vid ett möte för gruppen för ungdomsgarantin, den 11 april 2022 vid ett beredningsmöte för kontaktytan för invandring och integration i Egentliga Finland, den 28 april 2022 vid seminariet Från flykting till kommuninvånare, den 5 maj 2022 vid en tillställning ordnad av närings-, trafik- och miljöcentralen i Kajana samt den 31 maj 2022 vid en frågetimme på nätet. Dessutom har reformen under perioden januari–mars 2022 diskuterats med Migrationsverket och Folkpensionsanstalten, i synnerhet ur ett systemuppdaterings- och informationsperspektiv, samt med regionförvaltningsverken med tanke på tillsynen över familjegrupphemmen.

Särskilda frågor i beredningen har diskuterats med vissa kommuners företrädare vid möten den 10 december 2021, den 20 januari 2022 och den 25 januari 2022. Mötet den 20 januari 2022 var till exempel avsett för kommuner där det finns familjegrupphem eller andra bostadsenheter för minderåriga. En diskussion för alla kommuner och välfärdsområden hölls den 26 januari 2022. Diskussioner har också förts vid Kommunförbundets evenemang den 30 november 2021, den 1 februari 2022 och den 21 mars 2022.

Fördelningen av kostnader mellan kommunerna och välfärdsområdena har kalkylerats i samråd med Finlands Kommunförbund, social- och hälsovårdsministeriet samt vissa kommuner och välfärdsområden genom diskussioner under perioden februari-mars 2022. Det bör dock noteras att det föreskrivs närmare om ersättningarna genom en förordning av statsrådet, som i form av ett utkast finns som bilaga till denna proposition.

Medborgarorganisationer och sammanslutningar har hörts vid följande evenemang: partnerskapsprogrammets möte den 18 november 2021, uppföljningsgruppen för reform av integrationslagstiftningen i Delegationen för etniska relationer Etno den 9 december 2021 samt partnerskapsprogrammets och delegationens webinarium den 2 februari 2022, den 28 februari vid Finlands Röda Kors organisationsnätverks möte samt den 9 mars 2022 vid Kyrkostyrelsens tillställning för mentorverksamhet.

En stor tillställning om lagen om främjande av integration som var öppen för alla intresserade ordnades den 2 maj 2022, med hundratals deltagare från alla de instanser som nämns ovan samt bland annat från läroinrättningar. En motsvarande svenskspråkig tillställning ordnades den 17 maj 2022.

Dessutom har det tillsatts en skild arbetsgrupp som stöd för lagberedningen om att reformera tjänsterna för barn och ungdomar som fått uppehållstillstånd och som rest in i landet utan vårdnadshavare. Till arbetsgruppen hör arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i Nyland, Birkaland och Norra Österbotten, Esbo stad och Tammerfors stad samt Kommunförbundet. Arbetsgruppen har haft sina möten den 17 november 2021, den 30 november 2021, den 14 december 2021, den 11 januari 2022, den 25 januari 2022, den 16 februari 2022, den 16 mars 2022, den 31 mars 2022 och den 7 april 2022.

Vad gäller lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen har förslaget behandlats på gemensamma arbetsmöten för arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet under hösten 2021, och på möten hos den riksomfattande styrgruppen för sektorsövergripande samservice och dess arbetsutskott den 9 november 2022. På ett gemensamt möte för de chefer som ansvarar för sysselsättningsfrågor vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsministeriets grupp för matchning och tillväxt, i sektorarbetsgruppen tjänster, förmåner och delaktighet, i sektorarbetsgruppen, i sektorarbetsgruppen arbetskraftspolitikens servicestruktur den 11 november 2021.

Propositionen är ute på remiss från den 22 februari till den 5 april 2022.

Regeringens proposition har den 26 april 2022 behandlats i samrådsförfarande i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning enligt 11 § i kommunallagen (410/2015).

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten under adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod TEM075:00/2021.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösa behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i lagen. I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det inte om någon ny självständig organisation utan om en modell för samverkan av nätverkstyp, där de aktörer som deltar var och en arbetar inom ramen för sina befogenheter.

Enligt 1 § 2 mom. i lagen är målet för den sektorsövergripande samservicen att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuder offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Det föreskrivs inte om nya tjänster som ska tillhandahållas arbetslösa i lagen. De tjänster som de myndigheter som deltar i modellen för samverkan är skyldiga att samordna är den offentliga arbetskraftsservicen enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) samt social-, hälso- och rehabiliteringstjänster som det föreskrivs separat om i de lagar som gäller dessa tjänster. Enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen har en arbetslös person behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den ovan nämnda servicen och de tjänster som arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna. I nuläget hör av tjänsterna i fråga social- och hälsovårdstjänsterna till kommunens organiseringsansvar.

Utöver de social- och hälsovårdstjänster som hör till kommunens organiseringsansvar har kommunerna i fråga om sektorsövergripande samservice också tillhandahållit olika andra tjänster som de ordnat, såsom individuell träning och arbetsträning, med målet att främja sysselsättningen. Kommunerna har inte någon lagstadgad skyldighet att ordna dessa tjänster, men om kommunen gör det har det vid stiftandet av lagen ansetts ändamålsenligt att kommunen tillhandahåller dem också som en del av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

(RP 183/2014). I nuläget kan en kund som omfattas av lagen alltså utöver arbetskraftsservice av arbets- och näringsbyrån, kommunala social- och hälsovårdstjänster samt Folkpensionsanstaltens rehabiliteringstjänster få till exempel tjänster som kommunen ordnar frivilligt.

I 2 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om hänvisande till sektorsövergripande samservice, i 3 § om en utredningsperiod under vilken den arbetslöses behov av service bedöms, i 4 § om utarbetande, uppföljning och revidering av en sysselsättningsplan och i 5 § om skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Sektorsövergripande samservice avslutas enligt 6 § när arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice. I paragraferna i fråga föreskrivs det om uppgifter enligt modellen om samarbete för de deltagande aktörerna. De uppgifter som föreskrivits för kommunerna hör till rollen som myndighet med organiseringsansvar för social- och hälsovården.

Sektorsövergripande samservice ordnas genom samarbete i nätverk mellan de myndigheter som deltar i modellen för samverkan. I 7 § i lagen föreskrivs det om hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt. Enligt 1 mom. ska det inom verksamhetsområdet för varje arbets- och näringsbyrå finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice. Kommunerna inom en arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet.

I 2 mom. föreskrivs det om verksamhetsställen som avses för ordnande av sektorsövergripande samservice. För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, kommunerna inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Dessutom ska arbets- och näringsbyrån, kommunerna och Folkpensionsanstalten avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen.

Närmare bestämmelser om hur ledningsgruppen och styrgruppen för sektorsövergripande samservice ska tillsättas, vara sammansatta och vilka uppgifter de ska ha samt hur de personer som leder ordnandet av sektorsövergripande samservice och deras ersättare utses och om personernas uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att utfärda förordning finns i lagens 7 § 3 mom., och med stöd av den har statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1377/2014) utfärdats.

I 8 § föreskrivs det om hur personal- och andra kostnader för sektorsövergripande samservice fördelas mellan de myndigheter som deltar i den sektorsövergripande samservicen. Den modell för kostnadsfördelning som finns i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen grundar sig på de roller enligt de organiseringsansvar som myndigheterna har i samservicen.

I 9–11 § föreskrivs om uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål, kundinformationsmaterial och kundinformationssystem för sektorsövergripande samservice, personuppgiftsansvariga, registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice och rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice. Rätten att behandla personuppgifter grundar sig på skötseln av instansernas uppgifter enligt samservicelagen.

I lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020, nedan *kommunförsökslagen*) föreskrivs det om ett tidsbegränsat försök, under vilket kommunerna inom sitt område i stället för arbets- och näringsbyrån ordnar en del service. Kommunförsöken som gäller främjande av sysselsättningen inleddes den 1 mars 2021 och upphör den 31 december 2024.

Enligt 4 § 1 mom. är kunder hos en kommun inom ett försöksområde de arbetslösa arbetssökande, de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service, vilka har sin hemkommun i den kommunen och som inte uppfyller villkoren för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller är under 30 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål. Med andra ord hänvisas med stöd av kommunförsökslagen de arbetslösa och arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service inom ett försöksområde som inte är berättigade till inkomstrelaterad dagpenning till försök. Dessutom hör alla arbetssökande under 30 år samt alla invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål som antingen är arbetslösa eller som deltar i sysselsättningsfrämjande service inom arbets- och näringsbyråerna på försöksområdena till målgruppen.

Enligt 8 § 3 mom. i kommunförsökslagen bedömer kommunerna inom försöksområdena i stället för arbets- och näringsbyråerna sina kunders behov av sektorsövergripande samservice enligt 2 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Om en kund i en kommun inom ett försöksområde uppfyller de förutsättningar som avses i 2 § 2 mom. i den lagen och behöver sektorsövergripande samservice, svarar kommunen inom försöksområdet i stället för arbets- och näringsbyrån för de åtgärder under utredningsperioden som avses i 3 § i den lagen samt i stället för arbets- och näringsbyrån för bedömning av det avslutande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen som avses i 6 § i den lagen. Vad som i 2 § 4 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att till arbets- och näringsbyrån lämna ut uppgifter för bedömning av behovet av sektorsövergripande samservice tillämpas på utlämnande av sådana uppgifter till en kommun inom ett försöksområde som gäller kommunens kunder.

Enligt 9 § 1 mom. 2 punkten i kommunförsökslagen sköter kommunen inom försöksområdet för sina kunders del de uppgifter som ålagts arbets- och näringsbyrån när det gäller att enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Med andra ord sköter en kommun inom försöksområdet med stöd av kommunförsökslagen de uppgifter som i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen åläggs arbets- och näringsbyrån, det vill säga att utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan för de personers del som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad dagpenning, enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som är under 30 år, invandrare eller har ett främmande språk som modersmål.

En stor del av kunderna hos försökskommunernas kommuner är också kunder som omfattas av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Då utarbetar kommunen och Folkpensionsanstalten den sektorsövergripande sysselsättningsplanen i samråd med kunden. På varje område för kommunförsöket finns det dock också kunder för vilkas del arbets- och näringsbyrån deltar i utarbetandet av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Sysselsättningsplanen för dessa kunder utarbetas av arbets- och näringsbyrån, kommunen som myndighet med organiseringsansvar för social- och hälsovårdstjänster inom modellen för samverkan och Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten deltar i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt 4 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen endast om den arbetslöses servicebehov kräver rehabiliteringstjänster som Folkpensionsanstalten tillhandahåller.

Alla kommuner är inte kommuner inom områden för kommunförsök. Därför är situationen för kommuner inom områden för kommunförsöket och kommuner som inte hör till sådana områden olika som ordnare av offentlig arbetskraftsservice. I kommunförsökslagen har en del av arbets- och näringsbyråernas uppgifter överförts endast på de kommuner som hör till försöksområden. I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det för sin del inte om nya tjänster utan om skyldighet för de myndigheter som har organiseringsansvar för offentlig arbetskraftsservice, social- och hälsovårdstjänster samt rehabiliteringstjänster att samordna tjänsterna. Därför är också rollen enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen hos en kommun på ett område som deltar i kommunförsök och hos en kommun som inte hör till ett sådant område olika.

När organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna den 1 januari 2023 övergår från kommuner till välfärdsområden är kommunen alltså inte längre en myndighet som ordnar social- och hälsovårdstjänster enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. En kommun inom ett kommunförsöksområde ansvarar med stöd av försökslagen i stället för arbets- och näringsbyrån för vissa uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I nuläget tillhandahåller såväl kommuner som deltar i kommunförsöket och kommuner som inte deltar i det inom samservicen också andra social- och hälsovårdstjänster än de som ska samordnas enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna övergår och kommunernas roll som organisatör av dessa tjänster därmed upphör i samservicen påverkar inte ordnandet av kommunernas övriga sysselsättningsfrämjande tjänster. Syftet med denna proposition är inte heller att försämra kommunernas möjlighet att tillhandahålla dessa övriga tjänster frivilligt för kunder som omfattas av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

2.2 Lagen om främjande av integration

Syftet med den gällande lagen om främjande av integration (1386/2010, nedan *integrationslagen*) är att stödja och främja integration och invandrares möjligheter att aktivt delta i samhällsverksamheten i Finland. Dessutom är syftet med lagen att främja jämlikhet och likabehandling och en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. I främjandet av integration deltar flera myndigheter: bland annat ministerier, närings-, trafik- och miljöcentralerna (nedan *NTM-central*), arbets- och näringsbyråerna och kommunerna.

Enligt 2 § i integrationslagen tillämpas lagen på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Lagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen. Invandrarna är dock en mycket heterogen grupp vilkas livssituationer är olika, och därför kan de ha eller inte ha olika behov av tjänster enligt integrationslagen.

År 2020 beviljades 20 757 första uppehållstillstånd i Finland och 2019 beviljades 25 412 tillstånd. Arbete, familj och studier hör till de vanligaste skälen att flytta till Finland. År 2020 beviljades 8 508 första uppehållstillstånd på grund av arbete och 2019 totalt 9 461 tillstånd. När de arbetstagare som kommer till Finland för att arbeta med säsongsarbetsintyg räknas med beviljades 2020 totalt 20 117 tillstånd och 2019 totalt 19 380 tillstånd på grund av arbete. År 2020 beviljades 8 592 uppehållstillstånd på grund av familjeband och 2019 totalt 10 251 tillstånd. År 2020 beviljades 3 225 uppehållstillstånd på grund av studier och 2019 totalt 5 246 tillstånd. Med internationellt skydd avses flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande enligt Europeiska unionens direktiv och Finlands utlänningslag. År 2020 beviljades uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd (inklusive asylsökande) totalt 2066 gånger (av vilka 1500 fick asyl, 252 status som alternativt skyddsbehövande och övriga 314), 2019 totalt 2959 gånger (av

vilka 2073 fick asyl, 452 status som alternativt skyddsbehövande och övriga 434). (Källa: Migrationsverkets årsstatistiker).

Tjänster som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservice och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration (integrationslagen 6 §). I fortsättningen behöver gruppen myndigheter som ordnar åtgärder som och tjänster som främjar integration utökas med välfärdsområdet, som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården från och med den 1 januari 2023. Att ordna social- och hälsovården hör från och med ingången av 2023 inte längre till kommunal basservice. Till kommunens basservice hör dock fortfarande bland annat att ordna småbarnspedagogik och utbildning samt kultur-, idrotts-, fritids- och ungdomstjänster. Invandrades rätt till arbetslöshetsförmån bestäms enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och om rätt till utkomststöd i lagen om utkomststöd (1412/1997).

Enligt 10 § i integrationslagen ska arbets- och näringsbyrån inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), och kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen är då ett redskap för arbets- och näringsbyrån och kommunen att identifiera invandrades servicebehov redan i ett tidigt skede. I den inledande kartläggningen utreds invandrarens tidigare utbildning, arbetshistorik, språkkunskaper och vid behov andra omständigheter som påverkar sysselsättning och integration. Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en integrationsplan som avses i 11 §, där det avtalas närmare om åtgärder och tjänster som invandraren deltar i.

Social- och hälsovårdstjänsterna stöder för sin del invandrarnas integration. Det föreskrivs om ordnandet av social- och hälsovårdstjänster i den allmänna och den speciallagstiftning som gäller dem. I fortsättningen är det välfärdsområdet som ansvarar för att ordna dessa tjänster.

I 27–28 § i integrationslagen föreskrivs om stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare och särskilt om deras boende i familjegrupphem. Kommunen kan inrätta ett familjegrupphem avsett för barn och unga eller någon annan bostadsenhet och avtalar om inrättandet av enheten med närings-, trafik- och miljöcentralen. I nuläget finns det familjegrupphem i cirka 10 kommuner i Finland, av vilka tre är så kallade hybridenheter. I hybridenheter bor både minderåriga som ansökt om och som beviljats uppehållstillstånd. Bestämmelser om tjänster för minderåriga som beviljats uppehållstillstånd finns i integrationslagen. Bestämmelser om tjänster för asylsökande som ansökt om uppehållstillstånd finns i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). En del av familjegrupphemmen utgör kommunalt producerade tjänster, medan andra utgör tjänster som produceras av externa tjänsteproducenter. Dessutom föreskrivs det i 27 § att ett barn eller en ung person kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. Det finns mycket regional variation i innehåll och genomförande av stöd till unga som blir självständiga.

Stödet till unga som övergår till att leva självständigt är avsett att vara ett övergripande stöd som erbjuds unga personer. Syftet med det är att hjälpa unga personer att utveckla tillräckliga färdigheter för att de ska kunna börja leva självständigt. Staten betalar kommunerna ersättning för det stöd som dessa ordnar tills den unga personen fyller 25 år.

Någon heltäckande statistik över vilka tjänster som ordnas som eftervård enligt integrationslagen finns inte att tillgå. Enligt en utredning om saken (Lepola Outi (2019), ”Kriisituesta kuntosalikorttiin, Nuorten jälkihuolto kunnissa” [”Från krisstöd till gymkort. Eftervård av ensamkommande unga i kommunerna.”] Åbo: Migrationsinstitutet.) som gjorts 2019 varierar sätten att ordna stöd, innehållet i stödet och kostnaderna för det från en kommun till en annan. Stödet kan ordnas i kommunens egen regi eller som köpta tjänster som skaffas av tjänsteproducenter och som ofta omfattar arbetsinsatser av familjearbetare, socialarbetare eller socialhandledare. Tjänsternas frekvens varierar, och de kan omfatta några träffar per månad eller bestå av mer omfattande stöd som tillhandahålls veckovis. Omfattningen av och innehållet i det stöd som en ung person får påverkas först och främst av det individuella stödbehovet, förmågan att klara sig i vardagen samt av den fysiska och psykiska hälsan. Till grund för planeringen av stödet ligger en multiprofessionell bedömning av servicebehovet. Där stöds unga personers självständiga boende och de vägleds till utbildning och arbetsliv, hobbyer och fritidsverksamhet. Dessutom övas skötsel av officiella angelägenheter tillsammans med de unga, och de ges stöd i skötseln av sin egen psykiska och fysiska hälsa. De unga stöds också i fråga om livskompetens, integration, tillståndsärenden och kontakter med familjen.

Den största kostnadsposten inom stödet är vanligtvis socialarbetarnas och socialhandledarnas lönekostnader. Utöver lönekostnaderna orsakas utgifter bland annat av det förebyggande eller det kompletterande utkomststödet samt av köpet av tjänster och tolktjänster. (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 27 och 49 § i lagen om främjande av integration, RP 79/2020 rd).

Familjegrupphemmens verksamhet grundar sig på integrationslagen och hör således inte heller i nuläget till verksamhet inom socialvården, eftersom det inte föreskrivs om den i socialvårdslagen. I praktiken arbetar familjegrupphemmens personal i många kommuner underställda social- och hälsoväsendet. Som verksamhetsenhet med omvårdnad, omsorg och fostran dygnet runt ligger familjegrupphemsverksamheten också till innehållet rätt nära verksamhet inom socialvård. I statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet (Statsrådets publikationer 2021:63) framförs det att en reform av ordnandet av tjänster för minderåriga som anlänt utan vårdnadshavare ska beredas för att de här barnen och unga personerna ska garanteras likvärdiga tjänster i förhållande till andra grupper som behöver särskilt stöd enligt socialvårdslagen samt att ordnandet av boendet för den här gruppen, organiseringsansvaren och de framtida välfärdsområdenas roll i detta ska granskas. Vid arbets- och näringsministeriet bereds för närvarande en totalöversyn av integrationslagen utifrån riksdagsbehandlingen av den redogörelsen samt förändringarna i verksamhetsmiljön. Vid totalöversynen utreds möjligheten att göra familjegrupphemsverksamheten till verksamhet enligt socialvårdslagen. Avsikten är att ge en proposition till riksdagen under hösten 2022.

Enligt 29 § 2 mom. i integrationslagen ska invandrabefolkningens behov och främjandet av integrationen beaktas i kommunens och andra lokala myndigheters allmänna planering, verksamhet och uppföljning. Dessa behov ska beaktas också i fortsättningen.

I en del av kommunerna har man organiserat sig så, att socialvården verkställer tjänster enligt integrationslagen till vissa delar. I en del av kommunerna ordnas integrationstjänsterna å andra sidan på annat sätt. I och med lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår, när väl-

färdsområdenas verksamhet inleds, endast de uppgifter som föreskrivs för dem i lag. Det innebär alltså att socialvården inte längre efter 2023 till exempel kan verkställa inledande kartläggningar eller integrationsplaner enligt integrationslagen. I de kommuner där verksamhet som främjar integration har organiserats av socialväsendet bör detta beaktas administrativt, organisatoriskt och i fråga om personalresurser. Särskilt för personalresursernas del ska kommunen fästa uppmärksamhet vid att kommunen har kvar resurser att sköta uppgifter enligt integrationslagen oberoende av att organisationsansvaret för social- och hälsovården övergår till välfärdsområdet. Det är viktigt att notera att social- och hälsovården fortsättningsvis främjar integrationen av invandrare, liksom också tjänster enligt kommunernas allmänna servicesystem och arbets- och näringsbyråernas tjänster. I integrationslagen föreskrivs det dock om vissa tjänster som enbart riktas till invandrare, för vilka kommunerna ska se avsätta tillräckliga resurser för att fullgöra organiseringsansvaret. Utöver den inledande kartläggningen och utarbetandet av integrationsplanen som nämns ovan ska kommunen fortsättningsvis avtala med närings-, trafik- och miljöcentralen om anvisandet av invandraren till en kommun samt sköta åtgärder i samband med detta, såsom att ordna bostad. Samarbetet mellan olika myndigheter är fortsättningsvis viktigt.

Enligt integrationslagen ska man, när integrationsplanen utarbetas för en invandrare, beakta till exempel behov av tjänster på grund av hälsotillstånd och andra personliga förhållanden. Man svarar mot invandrarnas behov av social- och hälsovård huvudsakligen genom basservice, men enligt behov också genom specialservice, såsom tjänster inom barnskyddet. Behov av särskilt stöd kan finnas i synnerhet hos kvotflyktingar och bland dem som invandrat som asylsökande. Händelser som lett till landsflykt kan ha orsakat traumatisering på olika nivå. Då behövs kompetens att identifiera och sköta traumat både inom bas- och specialservicen. Det finns skäl att göra det möjligt för välfärdsområdena att delta i utarbetandet av inledande kartläggningar och integrationsplaner i fråga om invandrare för vilka servicebehovet förutsätter samordning av kommunens eller arbets- och näringsbyråns och välfärdsområdets tjänster.

Finansieringen av tjänsterna och statliga ersättningar

Det är viktigt att notera att finansieringen till kommunerna kommer från flera källor. För det första består omkring hälften av deras inkomster av olika slags skatteintäkter: kommunalskatt, samfundsskatt och fastighetsskatt. Också statsandelar utgör en betydande del av kommunernas inkomster. Statsandelen för kommunal basservice är den mest betydande delen av statsandelsystemet. Statsandelen för basservice är en allmän, kalkylerad inkomstpost som baseras på kommuninvånarnas servicebehov och förhållanden. Att systemet är kalkylerat innebär att den statsandel kommunen beviljas inte påverkas av hur kommunen ordnar sin serviceverksamhet eller av hur stora belopp den använder för den. Kommunens statsandel för basservice täcker bland annat småbarnspedagogik, förskola och grundskola, bibliotek samt det allmänna kulturväsendet. I lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) finns bestämmelser om statsandel för basservice. I 2 kap. i den lagen föreskrivs det om statsandelsgrunder, kalkylerade kostnader och tilläggsdelar. I 8 § föreskrivs det om inslag av personer med ett främmande språk som modersmål. Enligt den paragrafen beräknas kommunens kalkylerade kostnader på grundval av inslaget av personer med ett främmande språk som modersmål genom att grundpriset för inslaget av personer med ett främmande språk som modersmål multipliceras med antalet personer med ett främmande språk som modersmål i kommunen. När en hemkommun har fastställts för en invandrare, ingår han eller hon i kalkylen för statsandel för grundservice, till exempel via invånarantalet och koefficienten för inslag av personer med ett främmande språk som modersmål. Statsandelarna fastställs dock med ca två års fördröjning. Dessutom finansieras tjänsterna för invandrare som är arbetssökande inom ramen för de offentliga arbetskraftstjänsterna, för vilka arbets- och näringsbyrån ansvarar.

Dessutom betalas statsandelar i form av finansiering enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). I den lagen föreskrivs det om finansiering av sådana funktioner inom förskola och grundskola som inte finansieras genom den åldersgruppsbaserade statsandel finansministeriet administrerar. Undervisnings- och kulturministeriet administrerar finansiering för grundläggande utbildning till exempel i fråga om förberedande undervisning för invandrare. Kommunerna kan också ansöka om statsunderstöd för lärokursen finska eller svenska som andra språk och litteratur för elever och studerande med ett främmande språk som modersmål samt för undervisning i det egna modersmålet. Dessutom utgör olika verksamhetsintäkter, såsom försäljningsintäkter och avgifter, en del av kommunernas och samkommunernas inkomster.

Bestämmelser om välfärdsområdenas finansiering finns i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021). Välfärdsområdenas finansiering baseras till stor del på statlig finansiering, samt till en del på klient- och användningsavgifter. Åtminstone tills vidare har välfärdsområdena ingen beskattningsrätt, men frågan utreds. Välfärdsområdenas verksamhet bygger i huvudsak på statlig finansiering, som är en kalkylerad, allmän inkomstpost. Finansieringen fördelas mellan välfärdsområdena utifrån faktorer som beskriver invånarnas kalkylerade servicebehov inom social- och hälsovårdens och räddningsväsendets uppgiftsområden samt deras omständigheter. Största delen av den allmänna finansieringen, ca 80 %, riktas enligt servicebehovet inom social- och hälsovården. Andra fördelningsgrunder är bland annat invånarantalet, befolkningstätheten, inslag av personer med ett främmande språk som modersmål och tvåspråkighet.

Det bör noteras att ersättningar som betalas eller särskilt ansöks med stöd av lagen om integration utgör en liten del av finansieringen av kommunernas och välfärdsområdenas tjänster. Det bör också noteras att de allmänna och kalkylerade ersättningar som beskrivs ovan samt de kalkylerade ersättningar om vilka det föreskrivs i denna lag inte är ”öronmärkta” för något särskilt användningsändamål, utan ingår i kommunens eller välfärdsområdets sammanlagda inkomster och att kommunen eller välfärdsområdet beslutar hur finansieringen används för genomförandet av deras lagstadgade uppgifter.

I 6 kap. i integrationslagen föreskrivs det om ersättning av kostnader. Kommunen orsakar kostnader på grund av ordnande av mottagande och av tjänster och åtgärder som främjar integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom., det vill säga särskilt de som får internationellt skydd samt kvotflyktingar och deras familjemedlemmar. I 6 kap. i integrationslagen föreskrivs om ersättning av kostnader. Staten ersätter kommunerna för de kostnader som orsakas av åtgärder som ordnats för främjande av integration av invandrare enligt integrationslagen. Kommunerna är berättigade till ersättningar som staten betalar på det sätt som föreskrivs i 6 kap. i integrationslagen. En förutsättning för ersättning av kostnaderna är, att kommunen har utarbetat ett program för integrationsfrämjande som avses i 32 § i integrationslagen och ingått avtal om anvisande av personer som får internationellt skydd med närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 41 §. Framöver behöver också välfärdsområdena få ersättning för sina kostnader.

Enligt 2 § 2 mom. i integrationslagen tillämpas bestämmelserna i 5 kap. om anvisande till kommuner och i 6 kap. tillämpas 45–49 § om ersättning för kostnader på den som 1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen, 2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen, 3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, och 4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen. Dessutom ska enligt 2 § 3 mom. bestämmelserna tillämpas på en familjemedlem eller någon annan anhörig till den som avses i 2 mom., om familjebandet har funnits redan innan den som avses i 2 mom. kom till Finland.

Kommunen ersätts alltså inom ramen för statens budget för kostnader orsakade av mottagning och främjande av integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen, det vill säga särskilt för dem som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar. Kommunen betalas kalkylerad ersättning enligt 45 § i integrationslagen för mottagning, vägledning, rådgivning och annat ordnande av verksamhet som stöder integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Dessutom kan kommunen enligt 50 § i integrationslagen ansöka om kalkylerad ersättning för kostnader för anordnande av inledande kartläggning för andra personer än de som är arbetslösa arbetssökande, också för ordnande av inledande kartläggning för personer som invandrat på annan grund. Enligt de faktiska kostnaderna ersätts kommunen för kostnader som orsakats av betalning av utkomststöd (46 §), för specialkostnader inom social- och hälsovården (49 §), kostnader för tolkning samt kostnaderna för stödjande av återflyttning (47 §). Dessutom ersätts kommunen för kostnader för vård av och omsorg för minderåriga som invandrat utan vårdnadshavare (49 §) samt för kostnader för tjänster till offer för människohandel (53 §).

Utöver ersättning av de kostnader som betalas för mottagning och främjande av integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i lagen föreskrivs det i integrationslagen om ersättning för kostnader för utkomststöd till personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster (51 och 52 §). I praktiken finns det mycket få personer kvar som omfattas av ersättningar enligt 51 §, för återflyttningskön stängdes den 1 juli 2011. De som hade anmält sig till återflyttningskön inom utsatt tid hade ännu möjlighet att flytta till Finland inom en övergångstid på fem år före den 1 juli 2016. Övergångstiden gällde dock inte de som hört till den förflyttade befolkningen från Ingermanland och inte de som tjänstgjort i finska armén under 1939–1945. Kommunen kan få ersättningar också för utkomststöd till personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och för kostnader som orsakas av de ovannämnda tjänsterna när personen har fått uppehållstillstånd enligt 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen (301/2004). Enligt punkten i fråga ska utlänningar som kommit till Finland utan uppehållstillstånd beviljas uppehållstillstånd, om utlänningen har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare.

Enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) hör till utkomststödet grundläggande utkomststöd som verkställs av Folkpensionsanstalten samt kompletterande och förebyggande utkomststöd som verkställs av kommunens socialvård. Enligt 5 b § i lagen om utkomststöd (1412/1997) är kommunens finansieringsandel av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet 50 procent. I lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) föreskrivs om statsandel för utkomststöd som betalas av kommunen. Lagen i fråga (1704/2009) har upphävts genom lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), som träder i kraft den 1 januari 2023. Kommunen betalar i nuläget hälften av kostnaderna för det grundläggande utkomststöd som Folkpensionsanstalten verkställer. Folkpensionsanstalten får finansiering av staten ur den allmänna fonden för social trygghet och statsandelarna för kommunens basservice minskas i efterskott med den andelen. För invandrades del är statens ersättning 100 procent. Därför är det grundläggande utkomststöd som de får ett sådant som kommunens finansiering på 50 procent inte gäller. Finansieringslösningen för det grundläggande utkomststödet hör till kommunernas allmänna verksamhetsområde och möjlighet att på många sätt främja sysselsättning och välfärd. Som bäst bereds en ändring i kommunens ansvar för utgifterna för det grundläggande utkomststödet. I fortsättningen ansvarar välfärdsområdet för kompletterande och förebyggande stöd.

Statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) reglerar det kalkylerade ersättningsbeloppet och den ersättning som ska betalas för arrangemangen för inledande kartläggning. Arbets- och näringsministeriet har utfärdat en anvisning om ersättning till kommunerna för kostnader som uppstår vid tillämpning av lagen om främjande av integration (01.04.2021 VN/9190/2021-TEM-1).

Ersättningarna fördelas i kalkylerade ersättningar och ersättningar som betalas enligt faktiska kostnader. Ersättningarna till kommunerna betalas av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråerna. Utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för behandling av, utbetalning av och tillsyn över kommunernas ansökningar om ersättningar. Om kommunen inte uppfyller de förutsättningar som nämns i lagen kan UF-centret ålägga kommunen att betala tillbaka ersättningen eller en del av den enligt 55 § i integrationslagen.

År 2020 betalades ur arbets- och näringsministeriets huvudtitel 32, momentet Statens ersättningar för integration (32.50.30), ca 185 miljoner euro, sammanlagt 159 668 127 euro i ersättningar till kommunerna. Under 2020 ersattes kommunernas social- och hälsovårdskostnader med nästan 30 miljoner euro och barnskyddskostnader med nästan 18 miljoner euro. I statsbudgeten för 2021 har cirka 171 000 000 euro och i budgeten för 2022 ca 157 miljoner euro reserverats på det aktuella momentet. Ersättning för basinkomst har betalats till Folkpensionsanstalten.

Dessutom stöds kommunerna i mottagningen och främjandet av integrationen av personer som beviljas internationellt skydd genom tilläggsstöden enligt verksamhetsprogrammet för stöd för anvisande till kommuner och integration av flyktingar, som täcks från inrikesministeriet moment 26.01.26 (EU:s andel av administrationen av inre säkerhet och invandring under programperioden 2021–2027) från det särskilda anslaget för omplacering i Asyl-, migrations- och integrationsfonden (Asylum, Migration and Integration Fund, AMIF). Till följd av budgetbestämmelserna kan stöden i handlingsprogrammet inte läggas till den lagstadgade kalkylerade ersättning som betalas från arbets- och näringsministeriets moment. Under EU:s AMIF-fonds programperiod 2021–2027 höjs nivån för arbets- och näringsministeriets tilläggsdel av den kalkylerade ersättningen till kommunerna för verkställigheten av handlingsprogrammet för anvisande till kommuner och stöd för integration av flyktingar. Tillämpningsområdet för tilläggsdelen har utvidgats 2022. Kommunerna kan använda tilläggsstödet för motsvarande syften för ordnande och utveckling av mottagande och integrationstjänster för personer som beviljas internationellt skydd som ersättningar enligt integrationslagen.

Välfärdsområdena ansvarar i fortsättningen för social- och hälsovårdstjänster på det sätt som det föreskrivs om i lagen om ordnandet av social- och hälsovård och lagen om välfärdsområden. Därför övergår ansvaret för ordnandet av social- och hälsovården till välfärdsområdet. Genom integrationslagen har bland annat ersättningar möjliggjorts för specialkostnader inom social- och hälsovården till kommunerna. Det är dock i fortsättningen hos välfärdsområdet som kostnader uppstår för ordnandet av dessa tjänster som enligt den gällande integrationslagen skulle vara kostnader för kommunen som kommunen kan ansöka om statlig ersättning för på det sätt som föreskrivs i 6 kap. Det är ändamålsenligt att välfärdsområdet har möjlighet att ansöka om dessa ersättningar av staten för kostnader som uppkommer efter den 1 januari 2023 samt att få sin andel av de kalkylerade ersättningarna.

I kommunernas och välfärdsområdenas personalarrangemang ska det observeras att personalen övergår till välfärdsområdet med sina uppgifter. Kommunen måste dock även framöver ha personal för sina uppgifter att främja integration enligt integrationslagen, såsom att utarbeta inledande kartläggning och integrationsplan samt uppgifter som har samband med anvisande till en kommun. I nuläget har främjande av integration och uppgifter inom socialvården kunnat utföras av samma enhet i kommunerna. I fortsättningen kan invandrare få tjänster samtidigt från flera olika myndigheter med organiseringsansvar, till exempel av välfärdsområdet som ansvarar för social- och hälsovårdstjänsterna eller av kommunen som ansvarar för den inledande kartläggningen och integrationsplanen. I nuläget är det möjligt att en person är kund på flera håll, till exempel för att få sysselsättningstjänster och inom socialvården. Även i fortsättningen tillhandahålls invandrare på samma sätt som andra social- och hälsovårdstjänster enligt behov såsom

också i nuläget, trots att organiseringsansvaret övergår till välfärdsområdet. Dessutom finns även i fortsättningen uppgifter enligt det allmänna kommunala servicesystemet samt uppgifter som främjar integration och som det föreskrivs om i integrationslagen kvar hos kommunerna.

3 Målsättning

Syftet med de föreslagna ändringarna i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är att uppdatera lagstiftningen så att den motsvarar det nya verksamhetsfältet och organiseringsansvaret. Syftet med förslaget är inte att ingripa i lagstiftningens innehåll. Syftet är att uppdatera lagen så, att välfärdsområdena, när organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna övergår från kommunerna till välfärdsområdena, som ny ordnare av social- och hälsovårdstjänster kommer med i samarbetsmodellen enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Vad gäller ändringarna i integrationslagen är målet att bevara likvärdiga och högklassiga social- och hälsovårdstjänster för invandrare som omfattas av tillämpningsområdet för integrationslagen även i fortsättningen, när organisationsansvaret för social- och hälsovården övergår från kommunerna till välfärdsområdet genom att göra det möjligt att ansöka om ersättning av staten för kostnader som uppkommer. Ett mål är också att föreskriva om överföringen av organiseringsansvaret för boende och stöd för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare från kommunen till välfärdsområdet. Propositionen syftar inte till att förändra eller precisera innehållet i tjänsterna för barn och unga som vistas i landet utan vårdnadshavare eller de juridiska grunderna för ordnandet av tjänsterna. Mer vidsträckta förändringsbehov i fråga om tjänsterna för den klientgruppen och möjligheten att föreskriva om den verksamheten i socialvårdslagstiftningen i stället för i integrationslagen utreds inom ramen för helhetsöversynen av integrationslagen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Genom lagen om välfärdsområden och lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 från kommuner till välfärdsområden. Enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är målet för den sektorsövergripande samservicen att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuder offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Det föreslås att ändringar av huvudsakligen teknisk natur görs med anledning av att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster övergår. Genom lagen om välfärdsområden och lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 från kommunerna till välfärdsområdena. För ordnandet av social- och hälsovården ansvarar välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för sin del. För välfärdsområdena i Nylands och Helsingfors stads del tillämpas enligt 2 § 2 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland dessutom vad som föreskrivs om välfärdsområden och ordnandet av social- och hälsovård i lagen om ordnande av social- och hälsovård. I 2 § 5 mom. i den lagen föreskrivs bland annat att på HUS-sammanslutningen tillämpas dessutom vad som annanstans i lag föreskrivs om ordnande av hälso- och sjukvård. Med anledning av den ovannämnda regleringen hänvisas det endast till välfärdsområdet i de bestämmelser som ska ändras enligt förslaget. Med det avses också välfärdsområdena i Nyland, Helsingfors stad och

HUS-sammanslutningen till de delar de uppgifter som det föreskrivs om i denna lag hör till deras organiseringsansvar.

Lagen om främjande av integration

För integrationslagens del föreslås det att det i 6 kap. som gäller statliga ersättningar till kommunerna också möjliggörs för välfärdsområdena att ansöka om ersättningar för de kostnaders del som ska ersättas, som enligt integrationslagen i nuläget ersätts till kommunerna, och som uppkommer hos välfärdsområdena från och med den 1 januari 2023. Eftersom kommunen med stöd av den gällande integrationslagen har möjlighet att söka ersättningar retroaktivt i två år efter att de uppkom, föreslås det att det framöver dock också ska bli möjligt att kommunen fortfarande före årets slut 2022 kan ansöka om ersättning av staten för kostnader som uppkommit för kommunen. Då kan både kommunen och välfärdsområdet söka ersättningar av staten för de kostnader som uppkommit för dem, som ska ersättas enligt integrationslagen. Det föreslås också att den kalkylerade ersättningen fördelas mellan kommunen och välfärdsområdet. Avtalen mellan närings- trafik- och miljöcentralerna och kommunerna överförs till behövliga delar till välfärdsområdena, och för att minska den administrativa bördan föreslås det att närings- trafik- och miljöcentralerna framöver i stället för att ingå nya avtal ska fatta beslut.

Det föreslås också att välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023 i stället för kommunen ska ansvara för ordnandet av stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare som avses i 27 och 28 § i integrationslagen, inklusive inrättandet av familjegrupphem och andra bostadsenheter. Avsikten är att detaljerade föreskrifter som gäller saken för socialvårdslagstiftningens del utarbetas senare som en del av totalreformen av integrationslagen.

Dessutom föreslås det att de gällande avtalen mellan kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen, som är ett krav för familjegrupphemsverksamhet, samt för att få ersättning för en del av kostnaderna. Övergår från kommunerna till välfärdsområdena från och med ingången av 2023 till de delar de berör tjänster som välfärdsområdena ordnar. Då behöver inte välfärdsområdet och närings-, trafik- och miljöcentralen särskilt för varje invandrares del avtala om de kostnader som uppkommer och som kräver avtal, för att välfärdsområdet ska kunna ansöka om statens ersättning för dem. Dessutom ska det föreskrivas om välfärdsområdenas rätt att få information och om personalens övergång i samband med familjegrupphemsverksamheten.

Det föreslås också bestämmelser om möjligheten att utarbeta en inledande kartläggning och en integrationsplan i sektorsövergripande samarbete när invandrarens servicebehov förutsätter samordning av kommunens eller arbets- och näringsbyråns och välfärdsområdets tjänster. Välfärdsområdet inkluderas också i andra behövliga bestämmelser i lagen. Lagförslaget innehåller också bestämmelser om informationsutbytet mellan välfärdsområdet och andra myndigheter.

Lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

Till följd av de ändringar som i denna proposition föreslås i samservicelagen görs en teknisk ändring i kommunförsökslagen så att det föreskrivs om rätten att behandla klientuppgifter för de kommuner som ingår i kommunförsöken i kommunförsökslagen i stället för i samservice-lagen. Lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen gäller från den 1 mars 2021 till den 30 juni 2023. Det är ändamålsenligt att flytta bestämmelserna, eftersom kommunen till följd av överföringen av organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster inte har någon lagstadgad roll som anordnare av social- och hälsovårdstjänster inom sektorsövergripande samservice utan kommunernas roll grundar sig på uppgiften enligt kommunförsökslagen

att i arbets- och näringsbyråns ställe sköta vissa uppgifter enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Inga ändringar föreslås i bestämmelsernas innehåll.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

De ändringar som föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen med anledning av reformen av social- och hälsovården har inte några självständiga ekonomiska konsekvenser. De ekonomiska konsekvenserna av reformen av social- och hälsovården har omfattande bedömts i regeringens proposition om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 241/2020 rd). I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det om kommunerna som myndigheter som har organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna. Organiseringsansvaret för tjänsterna i fråga övergår genom reformen av social- och hälsovården den 1 januari 2023 till välfärdsområdena och lagen uppdateras till att motsvara denna ändring.

Inte heller de ändringar som föreslås i integrationslagen bedöms få konsekvenser för anslagen i den offentliga ekonomin på allmän nivå. En del av de kostnader som enligt den gällande lagen orsakas kommunen av mottagning och främjande av integration av de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. samt bland annat specialkostnader för social- och hälsovård, kostnader för återflyttare och familjegrupper betalas efter reformen till välfärdsområdet på samma sätt som de nu har betalats till kommunen på grund av att organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 övergår till välfärdsområdets ansvar. Också den kalkylerade ersättningen för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. fördelas mellan kommunen och välfärdsområdet. Det föreskrivs om fördelningen av den kalkylerade ersättningen genom en förordning av statsrådet, som i form av ett utkast bifogas denna proposition och som sänds ut på remiss särskilt under hösten 2022.

I statsbudgeten har anslagen som främjar integration budgeterats på huvudtitlarna för flera ministerier. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för den allmänna utvecklingen, planeringen och styrningen av integrationspolitiken samt för samordnandet av den, och främjandet av goda etniska relationer, för riksomfattande utvärdering och uppföljning samt handleder närings-, trafik- och miljöcentralerna i motsvarande uppgifter. Ur dess huvudtitel riktas anslag bland annat till kommunerna för kostnader som orsakas av mottagning av, främjande av integration för och inledande kartläggning för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. samt för andra kostnader som definierats i lagen. Kommunerna ersätts för dessa kostnader ur moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet, förslagsanslag). Anslaget belopp påverkas av antalet asylsökande som fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar och andra personer som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar. I fortsättningen kan också välfärdsområdet ersättas för vissa kostnader som övergår från kommunen till välfärdsområdets organiseringsansvar. De föreslagna ändringarna har inga konsekvenser för anslaget på momentet. Förslaget bedöms således inte få konsekvenser för den offentliga ekonomins anslag på allmän nivå, för nivån på anslaget ändras inte i och med reformen. Anslaget fördelas både på kommunerna och välfärdsområdena för olika kostnader som ska ersättas. Kostnaderna för systemutveckling i anslutning till utbetalning av ersättningar täcks med projektfinansiering och får inga konsekvenser för statsekonomin.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Reformen av social- och hälsovården har betydande konsekvenser både för kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter, vilket avspeglas också på kommunernas främjande av integration

samt på uppgifter som gäller sektorsövergripande samservice. Genom reformen övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna och nästan hela personalen inom kommunernas social- och hälsovård till välfärdsområdet. I och med organiseringsansvarets övergång och de tekniska ändringar som med anledning av det föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen kommer till exempel användarrättigheterna till den sektorsövergripande samservicens kundregister att ändras. Närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (nedan utvecklings- och förvaltningscentret) ansvarar för beviljande av användarrättigheterna, och ändringen påverkar centrets arbetsmängd. Med anledning av reformen av social- och hälsovården har de ändringar som föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen dock inte några separata konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Konsekvenserna beror på att ordnaren av social- och hälsovårdstjänster byts.

När kommunens lagstadgade roll som anordnare av social- och hälsovårdstjänster i den sektorsövergripande samservicen försvinner är det ändå ändamålsenligt att andra tjänster som kommunen tillhandahåller fortsättningsvis kan tillhandahållas också inom ramen för den sektorsövergripande samservicen om kommunen ordnar sådan service. Det är ändamålsenligt att främja tillhandahållandet av kommunens övriga tjänster till TYP-klienter inom ramen för den sektorsövergripande samservicen genom samarbete mellan TYP-aktörerna och kommunen.

Enligt lagförslaget kan den sektorsövergripande sysselsättningsplanen även inbegripa andra tjänster enligt den arbetslösas servicebehov som stärker den hans eller hennes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder avseende jobbsökningen. Sådana tjänster kan till exempel vara tjänster som kommunen eller en tjänsteproducent ordnar som stödjer sysselsättningen eller stärker funktionsförmågan, såsom sysselsättnings-tjänster som kommunen ordnar inom ramen för sina allmänna befogenheter. Enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan det avtalas om motsvarande tjänster också i en sysselsättningsplan som avses i den lagen. I nuläget har det också avtalats om tjänsterna i sektorsövergripande sysselsättningsplaner.

Genom integrationslagen föreslås nya uppgifter för välfärdsområdena i samband med ordnandet av verksamhet i familjegrupphem. Familjegrupphem finns för närvarande i cirka 10 kommuner i Finland, så uppgiften bedöms inte på något betydande sätt öka välfärdsområdenas uppgifter. Överföringen av organiseringsansvaret medför inget behov av nyrekryteringar vid välfärdsområdena.

Enligt lagförslaget ska ersättningar enligt 6 kap. i integrationslagen också kunna betalas till välfärdsområdena. En kalkylerad ersättning kan betalas till välfärdsområdet också utan särskild ansökan. Välfärdsområdet ska avtala med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättandet av familjegrupphem och andra bostadsenheter enligt 28 § och om kostnadsfördelningen, om ersättning för specialkostnader enligt 49 § samt om ersättning för personer som deltagit som frivilliga i krigen enligt 52 §. I den nya 90 a § föreskrivs det om överföring av avtal mellan kommunerna och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Eftersom avtalen överförs till att gälla mellan närings-, trafik- och miljöcentralerna och välfärdsområdena, medför det inget administrativt arbete för välfärdsområdena. I stället för avtal ska närings-, trafik- och miljöcentralen framöver fatta beslut om ersättning av kostnader på ansökan av kommunen eller välfärdsområdet. För att minska den administrativa bördan behöver avtalen inte omvandlas till beslut från den 1 januari 2023, utan först när de behöver uppdateras. Också nya ersättningsbeslut fattas uttryckligen i form av beslut från och med den 1 januari 2023.

Dessutom kan välfärdsområdet ansöka om ersättning för kostnader för utkomststöd enligt 46 §, ersättning för kostnader för återflyttningsbidrag enligt 47 §, ersättning för kostnader för tolkning

enligt 48 §, ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium enligt 51 § samt ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel enligt 53 §. I fråga om de ersättningar enligt gällande lag om integration som överförs till välfärdsområdena har kommunernas social- och hälsovård ansökt om ersättning för kostnader för social- och hälsovård och för ordnandet av tjänster för barn och unga som vistas i landet utan vårdnadshavare. Då personal överförs från kommunernas social- och hälsovård till välfärdsområdena, överförs också myndigheter från kommunerna till välfärdsområdena, och uppgiften är därför inte ny.

Enligt lagförslaget ska välfärdsområdet kunna delta i det sektorsövergripande utarbetandet av inledande kartläggningar och integrationsplaner. Det är fråga om en möjlighet, inte en skyldighet. Redan i nuläget har kommunen och arbets- och näringsbyrån tillsammans utarbetat inledande kartläggningar och integrationsplaner, så uppgiften är inte ny för de yrkesutbildade personerna inom social- och hälsovården. En inledande kartläggning och en integrationsplan som utarbetas i sektorsövergripande samarbete kan också minska behovet av att utarbeta särskilda planer för socialvården eller behovet av kontakt med myndigheter, om redan integrationsplanen eller gemensamma möten i övrigt i stor utsträckning svarar mot klientens behov av socialvård. Kommunen och välfärdsområdet ska tillsammans utarbeta integrationsplaner för barn som anländer utan vårdnadshavare. Eftersom det i denna lag föreskrivs om överföring av organiseringssansvaret och personalen för familjegrupphemsverksamhet, är det naturligt att integrationsplanen för minderåriga utarbetas i samarbete mellan myndigheterna. Ärligen har till Finland i genomsnitt anlänt ca 150–300 minderåriga barn utan vårdnadshavare, så antalet planer per år är lågt. På de grunder som anges ovan medför uppgifterna inget behov av tilläggsresurser för välfärdsområdena.

Främjande av integration föreslås fortsättningsvis vara en uppgift för vilken flera myndigheter ansvarar. På det sätt som beskrivs ovan främjas integration av tjänster enligt arbets- och näringsbyråernas, kommunernas och välfärdsområdenas gemensamma servicesystem samt särskilda tjänster som enligt integrationslagen riktas till invandrare, såsom inledande kartläggning, integrationsplan och integrationsutbildning. Samarbetet mellan myndigheterna är fortsättningsvis viktigt när social- och hälsovårdsreformen innebär att välfärdsområdena blir en tredje aktör. I lagförslaget föreskrivs det om sektorsövergripande samarbete, och de olika myndigheterna ska utveckla fungerande samarbetsmetoder inom ramen för lagstiftningen.

Från och med 2023 har kommunen inte rätt att använda kundinformationssystemet för social- och hälsovården, om inget annat föreskrivs. Därför bör de kommuner där uppgifter om inledande kartläggningar och integrationsplaner registrerats i kundinformationssystemet för social- och hälsovården avgöra hur kundinformationen ska behandlas vid genomförandet av tjänster enligt integrationslagen från och med den 1 januari 2023. För integrationstjänster ska kommunen fortfarande tillämpa ett system där kundinformation behandlas på ett informationssäkert sätt och i enlighet med dataskyddskraven. I samband med den pågående helhetsöversynen av integrationslagen är avsikten att föreskriva om ett nytt riksomfattande kundinformationssystem för främjande av information, som utvecklas och drivs med finansiering ur statsbudgeten och som kan införas utan någon tilläggskostnad för kommunerna. Tills den reformen träder i kraft kan kommunerna dock orsakas en del kostnader för ibruktagandet av informationssystem. Den ändringen har dock samband med social- och hälsovårdsreformen och inte med denna proposition. Kommunerna uppmanas att ta i bruk sådana system som konstaterats fungera väl i andra kommuner tills ett nytt riksomfattande system införs. Som en temporär lösning kan kommunerna också utnyttja andra lösningar än ett särskilt kundinformationssystem, såsom arkivering i digital form på papper. Vid behandlingen av personuppgifter ska kommunerna dock iakttä EU:s allmänna dataskyddsförordning, dataskyddslagen (1050/2018) och andra tillämpliga bestämmelser om behandling av personuppgifter.

4.2.3 Samhälleliga konsekvenser

Målet för den sektorsövergripande modellen för samarbete som det föreskrivs om i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, social-, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster. Det föreskrivs inte om några nya tjänster som ska tillhandahållas arbetslösa i den lagen. De myndigheter som deltar i handlingsmodellen är skyldiga att samordna de tjänster som nu finns till buds till en helhet som är ändamålsenlig med tanke på sysselsättningen av arbetslösa. Det föreslås att de nödvändiga ändringar som beror på att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna överförs görs i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Eftersom organiseringsansvaret övergår från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023 ska den myndighet som har organiseringsansvaret uppdateras till att motsvara det också i den lagen. De ändringar i lagen som föreslås i denna proposition kommer således inte att få några separata samhälleliga konsekvenser. I de ändringar som föreslås i denna proposition föreslås inte några innehållsliga ändringar i samservicen som främjar sysselsättningen, utan den uppdateras så att den motsvarar de ändringar av myndigheter som sker med anledning av reformen av social- och hälsovården.

För integrationslagens del ska ordnandet av de social- och hälsovårdstjänster som invandrare får enligt integrationslagen tryggas i fortsättningen när social- och hälsovårdstjänsterna övergår från kommunerna till välfärdsområdena. Om reformen inte genomförs kan välfärdsområdena inte ansöka om ersättningar från staten och det kan vara utmanande att annars täcka de kostnader som uppkommer på grund av ordnandet av tjänsterna. Genom reformen möjliggörs också i fortsättningen likvärdiga och högklassiga tjänster för de invandrare som omfattas av tjänsterna i integrationslagen.

För minderårigas del vill man med förslaget trygga verksamhetens kontinuitet i familjegrupphemmen samt barnens omvårdnad, omsorg och fostran. När organiseringsansvaret för social- och hälsovården flyttas bort från kommunerna är det motiverat att välfärdsområdet svarar för dessa omsorgstjänster dygnet runt från den 1 januari 2023. Välfärdsområdet kan bedömas ha bättre beredskap till exempel för utveckla personalens kompetens och svara på barnens behov i fråga om familjegrupphem där personalen består av yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården.

5 Alternativa handlingsvägar

Eftersom ändringarna i lagen om sektorsövergripande samservice innebär att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna förändras, och då välfärdsområdet enligt lag ansvarar för de uppgifterna från och med den 1 januari 2023, finns inga alternativa handlingsvägar till den delen. I detta skede är en mer omfattande bedömning av alternativa handlingsvägar inte möjlig, och en mer omfattande översyn av lagen om sektorsövergripande samservice bereds inom ramen för totalöversynen för överföring av arbetskraftstjänsterna.

Vid beredningen av lagen om främjande av integration bedömdes det om det skulle vara möjligt att i denna proposition inte föreslå uppgifter för välfärdsområdet som gäller att inrätta familjegrupphem. Då skulle ansvaret för dem blivit kvar hos kommunerna. Familjegrupphemmens personal arbetar i nuläget underställda social- och hälsovårdsväsendet i många kommuner, och enheternas uppgift ligger enligt vad som beskrivs ovan till innehållet nära verksamhet inom socialvården, så det är ändamålsenligt att reglera om deras uppgift för välfärdsområdet. Från den 1 januari 2023 har kommunen inte längre någon sådan sektor som välgrundat kan ordna omsorg dygnet runt.

Under beredningen utreddes också möjligheten att kommunen och välfärdsområdet avtalar om att ordna verksamheten på det sätt som bestäms i 8 § i lagen om välfärdsområden. Enligt den kan välfärdsområdet med stöd av avtal sköta sådana kommunala uppgifter som inte hör till kommunens uppgifter enligt lag. En förutsättning för skötseln av sådana uppgifter är att alla kommuner inom det område som välfärdsområdet omfattar deltar i ingåendet av avtalet, att kommunerna har anvisat välfärdsområdet finansiering för skötseln av uppgifterna och att de uppgifter som sköts hänför sig till välfärdsområdets uppgiftsområde. Det konstaterades dock att villkoren enligt den inte uppfylls, och det är således inte möjligt att avtala.

Dessutom bedömdes möjligheten att ändra lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen. I 65 § i den lagen föreskrivs om överföring av uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet i vissa fall. Enligt den kan kommunerna och välfärdsområdet avtala om att välfärdsområdet åtar sig att sköta dessa kommunala uppgifter. Motsvarande formulering utreddes också för ordnandet av familjegrupphemmens verksamhet, men det konstaterades att det är tydligare att reglera uppgiften direkt för välfärdsområdet. Då behöver inte heller finansieringen gå via kommunen.

Ett alternativt sätt för genomförandet bedömdes vara en möjlighet att reglera ordnandet av stöd och boende för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare i lagstiftningen om socialvården eller barnskyddet. Det konstaterades att det alternativet kräver noggrannare bedömning och att det är skäl att bedöma den möjligheten i totalreformen av integrationslagen.

Under beredningen har också förslag till mer omfattande ändringar av integrationslagen bedömts. Under beredningen har olika alternativ bedömts för vem som ska ansvara för den inledande kartläggningen och uppgörandet av integrationsplanen från och med den 1 januari 2023 samt för hur det inledande skedet av kvotflyktingars och asylsökandes ankomst till kommunen ska ordnas. Närmare bedömdes möjligheten att välfärdsområdet ansvarar för dessa uppgifter. Riksdagen har förutsatt (TeUB 6/2018 rd–EÄ 10/2017 rd) om hur integrationen fungerar) att helhetsansvaret för integrationen överförs på kommunerna. I statsrådets redogörelse om behov av att reformera integrationsfrämjandet (Statsrådets publikationer 2021:63) betraktas också detta som en utgångspunkt. Det vore inte förenligt med dessa riktlinjer att överföra ansvaret för uppgifter som avser den inledande kartläggningen och integrationsplaner enligt integrationslagen på välfärdsområdena. Inte heller enligt lagstiftningen om välfärdsområdena hör främjande av integration till välfärdsområdenas uppgifter. Under beredningen av ändringen av integrationslagen har det inte bedömts att det finns skäl att ändra den gällande integrationslagen till dessa delar. För att göra det möjligt att beakta invandrades behov av sektorsövergripande service och erbjuda alla tjänster över samma disk föreslås det dock att välfärdsområdet ska kunna delta i den inledande kartläggning eller integrationsplanering kommunen eller arbets- och näringsbyrån genomför om invandrarens servicebehov förutsätter samordning av kommunens eller arbets- och näringsbyråns och välfärdsområdets tjänster.

I enlighet med den gällande integrationslagen svarar kommunen också efter 2023 för den inledande kartläggningen och integrationsplanen för invandrare som får annat än tillfälligt uppehållstillstånd, på vilka integrationslagen tillämpas. För det ändamålet får kommunen fortsättningsvis uppgifter om sådana invandrare av Folkpensionsanstalten. Dessutom kan kommunen fortsättningsvis utarbeta en inledande kartläggning och en integrationsplan också för andra invandrare som bedöms behöva det. I praktiken har sådana utarbetats i synnerhet för personer som åtnjuter internationellt skydd och för andra sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen. Arbets- och näringsbyrån ansvarar fortsättningsvis för den inledande kartläggningen och integrationsplanen för invandrare som anmäler sig som arbetssökande. I den inledande kartläggningen bedöms i synnerhet invandrarens kunnande, tidigare utbildnings- och

arbetshistoria samt språkkunskaper. I integrationsplanen kommer man överens om deltagande i integrationsutbildning eller annan utbildning, och i synnerhet om sysselsättningsfrämjande åtgärder och tjänster. Om den inledande kartläggningen och integrationsplanen genomförs i sektorsövergripande samarbete, kan det i dem också avtalas om social- och hälsovårdstjänster eller rehabilitering.

En invandrare som har behov av social- och hälsovårdstjänster kan naturligtvis samtidigt både vara klient hos kommunens eller arbets- och näringsbyråns integrationstjänster och välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster. I 35 § i socialvårdslagen föreskrivs det att om en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), en socialkurator eller en anställd hos socialväsendet, undervisningsväsendet, idrottsväsendet, barndagvården, räddningsverket, Nödcentralsverket, Tullen, polisen, Brottsföljdsmyndigheten, arbets- och näringsmyndigheten, Folkpensionsanstalten eller utökningsmyndigheten i sitt arbete har fått kännedom om en person vars behov av socialvård är uppenbart, ska han eller hon styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det kontakta den myndighet som ansvarar för den kommunala socialvården, så att stödbehovet kan bedömas. Om samtycke inte kan fås och personen är uppenbart oförmögen att svara för sin omsorg, hälsa eller säkerhet, eller om ett barns bästa absolut kräver det, ska de personer som avses i 1 mom. utan dröjsmål göra en anmälan om behovet av socialvård trots sekretessbestämmelserna. Också en kommunal tjänsteinnehavare ska göra en sådan anmälan som beskrivs ovan.

Under beredningen har det också bedömts om kommunens uppgifter för främjande av integration kan ordnas genom konkurrensutsättning, så att de till exempel utförs av företag eller organisationer i tredje sektorn. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt motiveringarna till grundlagen (RP 1/1998 rd) avses med offentliga förvaltningsuppgifter en administrativ uppgiftshelhet som exempelvis omfattar uppgifter i anslutning till verkställighet av lagar samt beslutsfattande om personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Enligt den konstitutionella principen om tjänstemannaförvaltning får offentlig makt i Finland endast utövas av myndigheter, och i myndigheternas namn endast av tjänsteinnehavare som på lagligt sätt utnämnts till tjänster. Enligt motiveringarna till grundlagen (RP 1/1998 rd) kan någon annan än en myndighet till exempel vara ett statligt affärsverk eller en privaträttslig sammanslutning.

I integrationslagen föreskrivs det om arbets- och näringsbyråns och kommunens uppgifter bland annat för vägledning och rådgivning (8 §), inledande kartläggning (9–10 §), integrationsplan (11–19 §) samt anvisande till integrationsutbildning (21 §). Under beredningen har det bedömts att dessa uppgifter inte innebär betydande utövning av offentlig makt. Den inledande kartläggningen, integrationsplanen och anvisande till integrationsutbildning eller andra tjänster enligt integrationsplanen innebär utövning av offentlig makt som berör den enskildes rättigheter, skyldigheter och förmåner. Därför får kommunen eller arbets- och näringsbyrån inte lägga ut sådana uppgifter på någon tredje part. De ska alltså utföras av en kommunal tjänsteinnehavare under tjänsteansvar. Det föreskrivs om ändringssökande i 10 kap. i integrationslagen. Enligt 83 § får ändring inte sökas genom besvär i ett beslut om en integrationsplan.

I lagen föreskrivs det också om genomförandet av integrationsutbildning, vilket inte är en offentlig förvaltningsuppgift. Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar inom sitt verksamhetsområde för arrangemangen för integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning. Kommunen kan anvisa invandraren att söka sig till kommunens utbildning eller till utbild-

ning som ordnas av någon annan aktör. Kommunen kan komplettera den vägledning och rådgivning som avses i 8 § genom att utnyttja tjänsteproducenters eller medborgarorganisationers tjänster, men i huvudsak är vägledningen och rådgivningen en kommunal uppgift. Till denna del behöver bestämmelserna inte ändras.

6 Remissvar

Ett utkast till regeringens proposition var ute på remiss från den 22 februari till den 5 april 2022. Utlåtanden begärdes bland annat av andra ministerier, centrala ämbetsverk, kommunerna, välfärdsområdena, medborgarorganisationer, föreningar och sammanslutningar. Sammanlagt inkom 164 remissvar. Några remissvar var gemensamma för flera instanser, och några instanser lämnade fler än ett remissvar. Antalet remissinstanser var också sammanlagt 164. En del remissvar berörde bägge lagförslagen, andra endast ett av dem. Av remissvaren berörde 120 ändringen av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och 104 ändringen av lagen om främjande av integration.

Följande instanser lämnade remissvar:

De ministerier som lämnade remissvar var justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet och utrikesministeriet meddelade att de inte har något att anföra.

De statliga ämbetsverk som lämnade remissvar var Folkpensionsanstalten FPA, närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, Regionförvaltningsverken i Västra och Inre Finland, Migrationsverket, Justitiekanslersämbetet, Jämställdhetsombudsmannens byrå, Institutet för hälsa och välfärd THL, Dataskyddsombudsmannens byrå, Statens revisionsverk samt Diskrimineringsombudsmannens byrå. Remissvar lämnades också av närings-, trafik- och miljöcentralerna i Tavastland, Kajanaland, Birkaland, Österbotten, Norra Österbotten, Nyland och Egentliga Finland, samt av arbets- och näringsbyråerna i Tavastland, Sydöstra Finland, Kajanaland, Mellersta Finland, Birkaland, Norra Karelen, Österbotten, Satakunta, Nyland och Egentliga Finland.

Remissvar lämnades också av följande 81 kommuner: Askola kommun, Esbo stad, Forsa kommun, Hankasalmi kommun, Hausjärvi kommun, Helsingfors stad, Hollola kommun, Hyvinge stad, Tavastkyro kommun, Tavastehus stad, Iisalmi kommun, Imatra stad, Storå kommun, Janakkala kommun, Joensuu stad, Jorois kommun, Juva kommun, Jyväskylä stad, Träskända stad, Kajana stad, Kalajoki stad, Kangasniemi kommun, Kankaanpää stad, Kemijärvi stad, Kemi stad, Kervo stad, Keuruu stad, Karleby stad, Kotka stad, Kouvola stad, staden Kristinestad, Kuhmo stad, Kuopio stad, Kurikka stad, Lahtis stad, Villmanstrands stad, Lempäälä kommun, Lieksa stad, Lojo stad, Loimaa stad, Lovisa stad, Malax kommun, Miehikkälä kommun, S:t Michels stad, Korsholms kommun, Uleåborgs stad, Paltamo kommun, Pertunmaa kommun, kommunerna i Jakobstadsregionen (Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Kronoby och Larsmo), Björneborgs stad, Borgå stad, Pudasjärvi kommun, Pyttis kommun, Pyhäjärvi stad, Raumo stad, Riihimäki stad, Rovaniemi stad, Sibbo kommun, Sodankylä stad, Sonkajärvi kommun, Sulkava kommun, Tammerfors stad, Teuva kommun, Vanda stad, Vieremäki kommun, Vichtis kommun, Viitasaari stad, Virdois stad, Vörrå kommun, Ylivieska stad och Äänekoski stad.

Remissvar lämnades av Södra Karelens social- och hälsvårdsdistrikt Essote ky (Samkommunen för social- och hälsovård i Södra Savolax), Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun Soite, Välfärdsområdet i Mellersta Finland, Samkommunen för social- och hälsovård

i Mellersta Nyland, Samkommunen för social- och hälsovård i Kymmenedalen Kymsote, Österbottens välfärdsområde – Pohjanmaan hyvinvointialue samt Satakunta förbund och Nylands förbund.

Remissvar lämnades av följande 26 medborgarorganisationer: Akava rf, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry., Bildningsalliansen rf, Edustat Turvapaikanhakijalapsille ETU ry, Erikoiskaupan liitto Etu ry, Into etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry, Medborgarinstitutens förbund MiF rf, Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, Rehabiliteringsstiftelsen, Centralförbundet för Barnskydd, Miessakit ry, Paremmi Yhdessä ry, Sininauhaliitto ry, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf, SOSTE ry, STTK rf, Finlands Kommunförbund, Finlands Flyktinghjälp rf, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf, Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö ry, Företagarna i Finland rf, Svenska Finlands folkting, Tehy rf, Finlands Nationella Organisation för Arbetslösa rf, Yhteiset Lapsemme ry samt Högskoleutbildade samhällsvetare rf.

Utöver dem som nämns ovan lämnades 13 remissvar av följande instanser: Espoon seudun koulutuskutayhtymä Omnia, Stiftelsen Diakonissanstalten i Helsingfors sr, Helsingfors förvaltningsdomstol, Joutsenos förläggning, Jyväskylän universitet, Nationella centret för utbildningsutvärdering, Keski-Suomen pohjoinen TYP-verkosto, Uleåborgs universitet, TYP-ledningsgruppen för Jakobstadsregionen, Statistikcentralen, TYP-direktörsnätverket, TYP-nätverket i Egentliga Finland samt Vasanejdens och Sydösterbottens sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (TYP).

En sammanställning av remissvaren finns i den offentliga tjänsten under adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod TEM075:00/2021.

Remissvaren och de ändringar som gjorts på basis av dem beskrivs i fråga om respektive lagförslag nedan.

6.1 Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

I alla remissvar som berörde lagen om sektorsövergripande samservice konstaterades att det är nödvändigt att göra de ändringar i lagen som beror på att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster överförs till välfärdsområdena.

I en stor del av remissvaren påpekades det att andra tjänster som kommunerna ordnar inte beaktas i de föreslagna lagändringarna. Kommunala uppgifter och andra tjänster som lyftes fram var kommunala tjänster som främjar välfärd och hälsa såsom idrottstjänster, kommunens roll som anordnare av utbildning på andra stadiet och fritt bildningsarbete, ungdomstjänster som hör till bildningstjänsterna såsom uppsökande ungdomsarbete och verkstadsverksamhet för unga samt sysselsättning enligt skyldighet och med lönesubvention. Kommunerna hänvisade i sina remissvar också till bestämmelser i kommunallagen enligt vilka kommunen med stöd av sin självstyrelse sköter de uppgifter den åtagit sig och ordnar de uppgifter om vilka det särskilt föreskrivs i lag.

Sysselsättningsskyldigheten är en tjänst om vilken det föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, som innebär att hemkommunen på anvisning av arbets- och näringsbyrån ska ordna möjlighet att arbeta under sex månader för en arbetslös arbetssökande som inte kan få arbete på den öppna arbetsmarknaden och inte heller kan erbjudas lämpliga sysselsättningsfrämjande tjänster, rehabilitering eller arbete med lönesubvention enligt lagen om ut-

komstskydd för arbetslösa. De ändringar i lagen om sektorsövergripande samservice som föreslås i denna proposition inverkar inte på sysselsättningsskyldigheten enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Det föreskrivs också om lönesubvention i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Lönesubvention är ett stöd som är avsett för sysselsättning av arbetslösa arbetssökande, som arbets- och näringsbyrån kan bevilja en arbetsgivare för lönekostnader. Lönesubventionen beviljas av arbets- och näringsbyrån, och den kan också beviljas en kommun eller samkommun. De föreslagna ändringarna i lagen om sektorsövergripande samservice inverkar inte på bestämmelserna om lönesubvention.

Det föreskrivs om verkstadsverksamhet för unga i ungdomslagen (1285/2016), enligt vilken de unga i regel hänvisas till verkstaden av en myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Unga kan också på eget initiativ söka sig till verkstaden. I denna proposition föreslås inga sådana ändringar i lagen om sektorsövergripande samservice som inverkar på verkstadsverksamheten för unga. I ungdomslagen föreskrivs det också om uppsökande ungdomsarbete. Syftet med uppsökande ungdomsarbete är att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som främjar deras utveckling, självständighetsprocess, delaktighet i samhället och övriga livskompetens och som bidrar till deras möjligheter till utbildning och till inträde på arbetsmarknaden. Det uppsökande ungdomsarbetet grundar sig på frivillighet från den ungas sida och samarbete med den unga. Inga sådana ändringar föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice, som får konsekvenser för uppsökande ungdomsarbete enligt ungdomslagen.

I flera remissvar föreslogs det att kommunen och de tjänster kommunen ordnar ska inkluderas bland samserviceaktörerna i olika paragrafer i lagen. Enligt remissvaren bör det föreskrivas i 4 § att arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och en arbetslös arbetssökande under den utredningsperiod som avses i 3 § i samservicelagen tillsammans utarbetar en sektorsövergripande sysselsättningsplan i vilken det utifrån den arbetslösas servicebehov avtalas om arbetskrafts-, social-, hälso- och rehabiliteringstjänster, tjänster som främjar hälsa, välmående och livskraft samt utbildnings- och bildningstjänster samt om hur genomförandet av dem ska följas upp. Kommunen och Folkpensionsanstalten ska delta i utarbetandet, uppföljningen och översynen av planen för klienten på det sätt den arbetssökandes servicebehov förutsätter. Utifrån remissvaren tas det in en formulering i 4 § i lagförslaget, enligt vilken den sektorsöverskridande sysselsättningsplanen vid behov kan inbegripa andra tjänster som stärker den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder avseende jobbsökningen. Det är också möjligt att avtala om motsvarande tjänster i en sysselsättningsplan enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, och i nuläget har det också avtalats om tjänster i sektorsövergripande sysselsättningsplaner. De tjänster som nämns avser till exempel sysselsättningstjänster som kommunen ordnar inom ramen för sin allmänna kompetens.

Enligt lagförslaget kvarstår möjligheten för kommunen att delta i ledningsgruppsarbetet och utse den person som leder ordnandet av sektorsövergripande samservice inom de ramar ledningsgruppen anger. Det föreskrivs också redan om samarbete i andra lagar. I lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) föreskrivs det om samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet för främjande av välfärd och hälsa. Det innebär att välfärdsområdena ska samarbeta med kommunerna. Också i socialvårdslagen föreskrivs det om sektorsövergripande samarbete med olika aktörer. I sitt remissvar ansåg social- och hälsovårdsministeriet det ändamålsenligt att ansvaret i samserviceverksamheten baseras på de lagstadgade uppgifterna för respektive myndighet som deltar i samservicen. I sektorsövergripande samservice är det i stor utsträckning fråga om uppgifter som innefattar utövning av offentlig makt, för vilka behörigheten ska

grunda sig på lag. En sektorsövergripande sysselsättningsplan är till exempel en plan som förpliktar klienten. Trots att många kommuner erbjuder arbetslösa olika sysselsättningsfrämjande tjänster, har kommunen ingen lagstadgad skyldighet att ordna dem. Motiveringen till 1 § i lagförslaget har kompletterats så att det ska vara ändamålsenligt att i samarbete mellan samserviceaktörerna och kommunerna främja att kommunen tillhandahåller andra tjänster till samserviceklienter.

I remissvaren understöddes de föreslagna ändringarna i 7 §, som berör ordnandet och den riksomfattande styrningen av sektorsövergripande samservice. Däremot ansågs kommunernas roll i organiseringen otydlig eller ologisk. I några remissvar ansågs den föreslagna 7 § motstridig, eftersom kommunen inte längre ska ha organiseringsansvar för de tjänster som tillhandahålls klienterna. Förslaget uppskattades av två kommuner som står utanför kommunförsöket, som anser att propositionen beaktar möjligheterna att samarbeta i nätverk. Statens revisionsverk framförde att den föreslagna ändringen i praktiken kan innebära att välfärdsområdena som har organiseringsansvaret för social- och hälsovården inte kan påverka valet av den ledande personen. Revisionsverket konstaterade också att det återstår att se om det är tillräckligt att närmare bestämmelser om välfärdsområdenas roll utfärdas genom förordning. Omkring hälften av de kommuner som lämnade remissvar uttalade sig inte om kommunens roll vid utnämningen av den ledande personen för sektorsövergripande service. Kommunernas åsikter gick isär i någon mån. Största delen av de kommuner som tog ställning till ledningsmodellen samt Finlands Kommunförbund och de samservicenätverk som tog ställning såg utmaningar med en nätverksbaserad ledningsmodell av det slag som föreslås, men föreslog inte att man frångår rätten för kommunen att också framöver utnämna den ledande personen och vara ordförande i ledningsgruppen. I några remissvar påpekades också utmaningar med verkställigheten, bland annat att kommunens deltagande i ledningsgruppsarbetet kan bli obetydligt och att kommunens intresse för sektorsövergripande arbete kan sänkas. Utmaningar ansågs också följa av att den person som leder ordnandet och den organisation personen företräder inte har någon roll i klientarbetet i den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen. Utifrån remissvaren har 7 § 1 mom. i lagförslaget kompletterats så att arbets- och näringsbyrån ska tillsätta ledningsgruppen efter att ha förhandlat med kommunerna och välfärdsområdena inom sitt verksamhetsområde samt med Folkpensionsanstalten. Dessutom har specialmotiveringen till paragrafen kompletterats.

Flera remissinstanser lyfte fram kommunernas betalningsandel för arbetsmarknadsstödet och kommunernas möjligheter att påverka den. Efter att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster överförs ansvarar kommunerna inte längre för några tjänster som ingår i den sektorsövergripande samservicen enligt samservicelagen. Enligt den gällande samservicelagen har Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att för bedömning av behovet av sektorsövergripande samservice lämna den kommunala myndighet som sköter uppgifter inom socialvården uppgifter om det arbetsmarknadsstöd som under 300 dagar betalas till arbetslösa. Rätten att få uppgifter gäller alltså den kommunala myndighet som sköter uppgifter inom socialvården, och syftet med uppgifterna är att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice. Rätten att få uppgifter övergår till den myndighet vid välfärdsområdet som sköter uppgifter inom socialvården. Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa har däremot Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information fortfarande rätt att lämna kommunen uppgifter utifrån de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd betalts till arbetslösa. Inom ramen för den rätten har kommunerna också möjlighet att påverka betalningsandelen för arbetsmarknadsstödet. I denna proposition föreslås inga ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Motiveringarna i propositionen har kompletterats utifrån remissvaren.

En del kommuner samt Finlands Kommunförbund påpekade i sina remissvar att övergångsbestämmelser saknas i propositionen och att behovet av sådana bör bedömas. Övergångsbestämmelser föreslogs för att trygga kontinuiteten i tjänsterna för den klientel som i nuläget deltar i samserviceverksamhet när välfärdsområdena inleder sin verksamhet. I samservicelagen föreskrivs det inte särskilt om social- och hälsovårdstjänster, utan bestämmelser om de social- och hälsovårdstjänster klienterna erbjuds finns i de lagar som gäller dem. Från och med den 1 januari 2023 välfärdsområdena organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster också för klienter i sektorsövergripande samservice. I samband med förändringen och ordnandet av tjänsterna ska arbets- och näringsbyrån i god tid inleda förhandlingar med välfärdsområdena och kommunerna inom sitt verksamhetsområde samt Folkpensionsanstalten om uppdatering av sammansättningen i ledningsgruppen för sektorsövergripande samservice. Antalet ledningsgrupper kan också ändras, om parterna under förhandlingarna kommer fram till en sådan lösning. Eftersom ledningsgruppens uppgifter också innefattar uppgörandet av ett samarbetsavtal om sektorsöverskridande samservice, behöver också behovet av förändringar i de gällande samarbetsavtalen behandlas vid förhandlingarna.

I några remissvar framfördes det att ändringen av översynsintervallen för sysselsättningsplanen enligt 4 § från sex till tre månader är en materiell ändring. Det bedömdes också att paragrafens ordalydelse leder till ändringar i kundserviceprocessen. Ändringen ingår inte i detta lagförslag. Ändringen av översynsintervallen ingår i ändringen av lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice (den så kallade nordiska modellen för Arbetskraftsservice). Lagändringen förpliktar arbets- och näringsbyråerna, och den tillämpas också på sektorsövergripande sysselsättningsplaner. Ändringarna motiveras i regeringens proposition 167/2021 rd. Lagändringen trädde i kraft den 2 maj 2022.

6.2 Lagen om främjande av integration

I de remissvar som berör integrationslagen understöddes i allmänhet de föreslagna ändringarna i fråga om fördelningen av finansiering mellan kommunen och välfärdsområdet. Finlands Kommunförbund rf och några kommuner ansåg dock att de nuvarande ersättningarna till kommunerna, i synnerhet den kalkylerade ersättningen, är alltför låga. Motiveringen i propositionen kompletteras utifrån remissvaren. I motiveringen till regeringens proposition har strävan varit att mer heltäckande beskriva hur finansieringen för främjande av integration är uppbyggd. Ett utkast till statsrådets förordning som berör fördelningen av den kalkylerade ersättningen mellan kommunen och välfärdsområdet finns som bilaga till propositionen. Fördelningen baseras på bedömningar av hur ersättningarna har riktats i nuläget. Avsikten är att sända ut utkastet till förordning på remiss under hösten 2022, sedan de lagförslag som ingår i denna proposition godkännts. Det är inte möjligt att höja den kalkylerade ersättningens nivå i samband med denna proposition. Utöver denna proposition bereds vid arbets- och näringsministeriet för närvarande en helhetsöversyn av integrationslagen, och avsikten är att regeringens proposition med förslag till lag om främjande av integration ska ges till riksdagen hösten 2022. Helhetsöversynens syfte är att föreskriva mer heltäckande om finansieringshelheten för främjande av integration samt att föreslå tilläggsfinansiering också för kommunerna.

I remissvaren fästes också vikt vid ersättningarna för specialkostnader, betalningstidpunkten för dem, överföringen av avtalen som gäller dem samt behovet att förenkla ersättningssystemet. På det sätt som beskrivs i denna proposition föreslås det att ersättningarna för specialkostnader ska betalas till den myndighet hos vilken de uppkommer. Från och med den 1 januari 2023 uppkommer kostnaderna för familjegrupphemsverksamhet och social- och hälsovårdstjänster hos välfärdsområdet, och till och med den 31 december hos kommunen. Dessutom kan andra kostnader av särskilda skäl uppkomma hos bägge instanserna också från och med 2023, till exempel hos kommunen för assistenter i småbarnspedagogiken. Under beredningen har möjligheterna

att förenkla finansieringssystemet enligt integrationslagen bedömts, men enligt kalkylerna leder ersättning av välfärdsområdenas specialkostnader för social- och hälsovård utifrån verkliga kostnader enligt de allmänna finansieringskriterierna till en oändamålsenlig fördelning av ersättningarna mellan områdena. Utifrån utlåtandet från närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland omvandlas avtalet mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen (eller framöver välfärdsområdet) i fråga om vissa kostnader till ett beslut, vilket minskar den administrativa bördan. Dessutom har lagförslaget utifrån remissvaren förtydligats så tillvida, att endast avtal som berör ersättningar för specialkostnader enligt 49 § 1 mom. 1 och 2 punkten överförs. Utifrån remissvaren har lagförslaget kompletterats så att till det har fogats en ny paragraf om ersättning för kostnader för beredskap att ta emot flyktingar, vilket förtydligar ersättningen för kostnaderna för kommunens uppgifter. Också betalningstidpunkten för ersättningarna har förtydligats utifrån remissvaren.

I en stor del av remissvaren understöddes också överföringen från kommunerna till välfärdsområdena av organiseringsansvaret för boende för barn som anländer utan vårdnadshavare. Flera instanser understödde också att familjegrupphemsverksamheten blir verksamhet enligt socialvårdslagen. Dessutom ansågs det viktigt att kommunen hörs om inrättandet av familjegrupp och att välfärdsområdet hörs när en minderårig eller en kvotflykting anvisas en kommunplats. Finlands Kommunförbund rf lyfte fram begränsningarna för familjegrupp enligt den gällande integrationslagen. Kommunförbundet och några kommuner kommenterade också bestämmelserna om minderårigas företrädare. I den del remissvar fästes också vikt vid hybridenheter, om vilka det föreskrivs såväl i integrationslagen som i mottagningslagen.

Utifrån remissvaren föreslås det att kommunen och välfärdsområdet tillsammans ska utarbeta en integrationsplan för minderåriga som anländer utan vårdnadshavare. Utifrån remissvaren har till lagförslaget fogats en skyldighet för välfärdsområdet att höra kommunen innan ett familjegrupp inrättas samt en skyldighet för kommunen att höra välfärdsområdet innan ett avtal ingås om anvisande av kommun och personen anvisas en kommun, om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster. Utifrån remissvaren har motiveringen till propositionen kompletterats i fråga om hybridenheter. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet den 1 januari 2023 ska inleda ett projekt för att utveckla styrningen av och tillsynen över familjegrupp. Det föreskrivs inte i integrationslagen om minderårigas boende enligt mottagningslagen, men en ändring av mottagningslagen är under beredning vid inrikesministeriet. Utöver denna proposition är för närvarande en helhetsöversyn av integrationslagen under beredning vid arbets- och näringsministeriet, och avsikten är att regeringens proposition med förslag till lag om främjande av integration ska ges till riksdagen hösten 2022. Avsikten är att i den propositionen ändra socialvårdslagen så att familjegrupphemsverksamhet blir en socialservice enligt 14 § i socialvårdslagen. I de förslag till ändring av integrationslagen och socialvårdslagen som ingår i den propositionen föreskrivs det också om tillsyn över familjegrupp samt om begränsningar som gäller dem och om företrädarverksamhet.

Utifrån social- och hälsovårdsministeriet samt Helsingfors stads remissvar har till propositionen fogats en ny paragraf som gäller tillämpning på Helsingfors stad av paragraferna om boende och utseende av företrädare för barn som anländer utan vårdnadshavare.

I flera remissvar betraktades samarbetet mellan myndigheterna som viktigt. I remissvaren begärdes förtydliganden av arbetsfördelningen av kommunens främjande av integration och välfärdsområdets socialvård. I kommunernas remissvar framfördes divergerande åsikter om vilka uppgifter som hör till kommunen respektive välfärdsområdet. Enligt vissa bör välfärdsområdet svara för främjandet av integration för kvotflyktingar, medan andra ansåg att kommunen också kan svara för sådana uppgifter som traditionellt kan anses höra till socialvården. Avsikten är att i motiveringen till propositionen tydligare beskriva arbetsfördelningen mellan kommunen och

välståndsområdet. Det är dock inte möjligt att i integrationslagen föreskriva om vad som utgör socialvård, utan sådana bestämmelser ingår i socialvårdslagstiftningen. Samarbetet mellan olika myndigheter förblir viktigt, liksom handledning av personer till de tjänster de behöver. Utifrån remissvaren föreslås det att välståndsområdet ska kunna delta i den inledande kartläggningen och utarbetandet av integrationsplanen när det till följd av en invandrares servicebehov finns behov av att samordna arbets- och näringsbyråns eller kommunens och välståndsområdets tjänster. Utifrån remissvaren har välståndsområdet också inkluderats i 31 § om sektorsövergripande samarbete. Vid totalöversynen av integrationslagen föreskrivs det om den mer omfattande målgrupp för integrationstjänster, för vilken en grundläggande eller sektorsövergripande integrationsplan ska utarbetas.

I en del remissvar ställdes frågan vilken yrkesgrupp i kommunen som ska svara för främjande av integration. Inte heller i nuläget förutsätts någon viss utbildning av de kommunala tjänsteinnehavare som främjar integration, och det är fortfarande inte ändamålsenligt. Inga särskilda behörighetskrav ställs heller upp för anställda vid arbets- och näringsbyråerna. Hos välståndsområdet bedöms servicebehovet inom social- och hälsovården och produceras tjänsterna av yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården hos välståndsområdet.

Kommunförbundet och flera andra remissinstanser lyfte fram de pågående överföringarna av personal, och behovet av tillräckliga resurser för såväl kommunerna som välståndsområdena. Enligt propositionen är det viktigt att säkerställa att kommunerna har tillräcklig personal för integrationsuppgifterna. I propositionen föreslås bestämmelser om statliga ersättningar såväl till kommunerna som till välståndsområdena. De frågor som berör överföring av personal beror på social- och hälsovårdsreformen, och arbets- och näringsministeriet har under beredningen av ändringen av integrationslagen strävat efter att också lyfta fram behovet att säkerställa kommunernas resurser för uppgifter som främjar integration. Endast social- och hälsovårdspersonal överförs, och sådan social- och hälsovårdspersonal som skött uppgifter enligt integrationslagen som kvarstår i kommunen överförs inte till välståndsområdet.

I remissvaren betraktades informationsutbytet mellan myndigheterna som viktigt, och kompletteringar föreslogs i fråga om det. I remissvaren betonades också informationsbehoven i samband med kommunernas och välståndsområdenas ansökningar om ersättning. Flera instanser efterlyste ett särskilt kundinformationssystem för integration. Social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Kommunförbund rf understödde inte den föreslagna 87 c §, enligt vilken Folkpensionsanstalten ska lämna uppgifter om utkomststöd till välståndsområdet. Social- och hälsovårdsministeriets motivering var att välståndsområdet enligt ministeriet bör utarbeta de inledande kartläggningarna enligt integrationslagen och få uppgifter om de personerna för det ändamålet, vilket betydligt avviker från riksdagens krav och från riktlinjerna i statsrådets redogörelse och innebär att det föreskrivs om en helt ny uppgift för välståndsområdet; därför genomförs den ändringen inte i denna proposition. Den kompromiss som föreslås är att välståndsområdet kan delta i inledande kartläggningar och utarbetandet av integrationsplaner som sker i sektorsövergripande samarbete. Utifrån remissvaren kompletteras bestämmelserna om rätt till information i fråga om de inledande kartläggningar och utarbetandet av integrationsplaner som nämns ovan, samt i fråga om ansökan om ersättning. Ett särskilt kundinformationssystem för främjande av integration utreds för närvarande vid arbets- och näringsministeriet, och avsikten är att föreslå ett sådant i samband med helhetsöversynen av integrationslagen.

Dessutom gällde en del remissvar den pågående helhetsöversynen av integrationslagen, och de beaktas vid beredningen av den. Motiveringen till propositionen har kompletterats i stor utsträckning utifrån de synpunkter som framfördes i remissvaren.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

1 §. Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Paragrafen ska i övrigt motsvara den gällande paragrafen, men 1 mom., där sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen definieras, ändras enligt förslaget så, att hänvisningen till kommunen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet. Innehållet i definitionen av service ändras inte som följd av denna proposition, utan med sektorsövergripande samservice avses fortsättningsvis en samarbetsmodell i vilken de aktörer som är skyldiga att delta tillsammans bedömer arbetslösa servicebehov, planerar ändamålsenliga tjänstehelheter för sysselsättande av arbetslösa samt svarar för att sysselsättningen för arbetslösa framskrider och följs upp. Ändringen görs för att organiseringsansvaret för kommunens lagstadgade social- och hälsovårdstjänster övergår från kommunerna till välfärdsområdena. I definitionen ändras således en av myndigheterna till att motsvara ändringen i organiseringsansvaret.

Enligt 2 mom. är målet för den sektorsövergripande samservicen att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Det föreskrivs särskilt om hur tjänsterna ska tillhandahållas. I momentet föreslås inga ändringar. I denna proposition föreslås inga bestämmelser om nya tjänster som ska tillhandahållas genom sektorsövergripande samservice, utan tjänsterna är fortsättningsvis de lagstadgade tjänster hos de olika aktörerna som nämns ovan. Enligt de nuvarande detaljerade motiveringarna i momentet är kommunens lagstadgade social- och hälsovårdstjänster centrala kommunala tjänster med tanke på genomförandet av målet. Organiseringsansvaret för tjänsterna övergår den 1 januari 2023 från kommunerna till välfärdsområdet. Enligt de gällande motiveringarna i momentet beaktas också de andra än lagstadgade tjänster som många kommuner tillhandahåller med målet att främja sysselsättningen. I motiveringen anges det att kommunen inte har någon lagstadgad skyldighet att ordna dessa tjänster, men om kommunen tillhandahåller dem är det ändamålsenligt att de också tillhandahålls inom ramen för den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen. När kommunens lagstadgade roll som anordnare av social- och hälsovårdstjänster i den sektorsövergripande samservicen försvinner är det ändå ändamålsenligt att andra tjänster som kommunen tillhandahåller fortsättningsvis kan tillhandahållas också inom ramen för den sektorsövergripande samservicen om kommunen ordnar sådan service. Det är ändamålsenligt att främja tillhandahållandet av kommunens övriga tjänster till TYP-klienter inom ramen för den sektorsövergripande samservicen genom samarbete mellan TYP-aktörerna och kommunen.

2 §. Hänvisning till sektorsövergripande samservice. I det gällande 3 mom. föreskrivs om hänvisande av en arbetslös till sektorsövergripande samservice. Enligt momentet ska arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. till sektorsövergripande samservice. Hänvisningarna till kommunen i paragrafen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

Enligt specialmotiveringarna till momentet kan initiativ till samservice komma också från någon annan än de myndigheter som är skyldiga att hänvisa, till exempel en serviceproducent. Det finns skäl att beakta att initiativet till sektorsövergripande samservice framöver också kan komma från kommunen. Också då bedömer arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten om klientkriterierna för sektorsövergripande samservice uppfylls. Om klientkriterierna uppfylls, erbjuds den arbetslösa sektorsövergripande samservice i enlighet med lagen om sektorsövergripande samservice.

Dessutom föreslås det att 4 mom. sista meningen, enligt vilken Folkpensionsanstalten kan lämna ut uppgifterna i maskinläsbar form eller med hjälp av ett tekniskt gränssnitt, stryks såsom obehövligt. I 22 och 23 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (*informationshanteringslagen*, 906/2019) föreskrivs det om olika sätt lämna ut uppgifter.

3 §. Utredningsperiod. I paragrafen föreskrivs om en utredningsperiod i början av den sektorsövergripande samservicen. Hänvisningarna till kommunen i paragrafen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

4 §. Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras. I 1 mom. föreskrivs det om den sektorsövergripande sysselsättningsplanen och dess innehåll. Hänvisningen till kommunen i momentet ändras till en hänvisning till välfärdsområdet. Dessutom fogas till momentet en formulering om att en sektorsövergripande sysselsättningsplan enligt den arbetslösas servicebehov också kan inbegripa andra tjänster som stärker den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder avseende jobbsökningen. Sådana tjänster kan till exempel vara tjänster som kommunen eller en tjänsteproducent ordnar som stödjer sysselsättningen eller stärker funktionsförmågan, såsom sysselsättningstjänster som kommunen ordnar inom ramen för sina allmänna befogenheter. Enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan det avtalas om motsvarande tjänster också i en sysselsättningsplan som avses i den lagen. I nuläget har det också avtalats om tjänsterna i sektorsövergripande sysselsättningsplaner.

Hänvisningen till kommunen i 2 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

5 §. Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan. I 3 mom. föreskrivs om arbets- och näringsbyråns och kommunens skyldighet att upplysa den arbetslöse om de skyldigheter som följer för honom eller henne av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Hänvisningen till kommunen i 3 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

6 §. När sektorsövergripande samservice avslutas. Hänvisningen till kommunen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

7 §. Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt. Enligt det gällande 1 mom. ska det inom verksamhetsområdet för varje arbets- och näringsbyrå för ordnande av sektorsövergripande samservice finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice. Kommunerna inom en arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet. Till momentet fogas en formulering om att arbets- och näringsbyrån tillsätter ledningsgruppen efter att ha förhandlat med välfärdsområdena och kommunerna inom sitt verksamhetsområde samt Folkpensionsanstalten. Eftersom aktörsnätverket för sektorsövergripande samservice förändras, är det ändamålsenligt att föreskriva i lagen om de instanser med vilka arbets- och näringsbyrån ska förhandla innan ledningsgruppen tillsätts. I nuläget föreskrivs det om förhandlingarna i en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 3 mom. Det föreslås att det fortsättningsvis i en förordning av statsrådet enligt bemyndigandet att utfärda förordning i 3 mom. ska föreskrivas närmare om tillsättandet av ledningsgrupperna och styrgruppen för sektorsövergripande samservice samt dess sammansättning och uppgifter och om utseendet av den person som ska leda ordnandet av sektorsövergripande samservice och dennes ersättare. Det föreslås att kommunen fortsättningsvis ska ha rätt att utse den person som leder den sektorsövergripande samservicen och ha en roll i ledningsgruppen för sektorsövergripande samservice. Det främjar samarbetet mellan kommunerna och aktörerna för

samservicen och kommunens möjlighet att bygga upp sektorsövergripande samservice och samarbetsrutiner. Det föreslås dock också vara möjligt att avtala något annat om utnämningen av den ledande personen.

I 2 mom. föreskrivs det om verksamhetsställen för att erbjuda sektorsövergripande samservice. Dessutom föreskrivs det i momentet om anvisande av personalresurser för sektorsövergripande samservice. Det föreslås att 2 mom. ändras så att arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice för tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. I momentets andra mening föreskrivs det om anvisande av personalresurser till den sektorsövergripande samservicen. Där ändras hänvisningen till kommuner till en hänvisning till välfärdsområdena.

8 §. *Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas.* I paragrafen föreskrivs om hur personal- och andra kostnader som gäller sektorsövergripande samservice fördelas mellan arbets- och näringsbyrån, de kommuner som hör till dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten. Hänvisningarna till kommunen i paragrafen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

9 §. *Uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål.* I 1 mom. föreskrivs det om rätten att behandla uppgifter om arbetslösa. Hänvisningen till kommunen i 1 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

9 a §. *Kundinformationsmaterial och kundinformationssystem för sektorsövergripande samservice.* I 2 mom. föreskrivs det om arbets- och näringsbyråns, kommunens och Folkpensionsanstaltens skyldighet att föra in de uppgifter som avses i 9 § i kundregistret över sektorsövergripande samservice. Hänvisningen till kommunen i momentet ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

I 4 mom. föreskrivs det om användarrättigheter till kundregistret. Hänvisningarna till kommunen i momentet ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

9 b §. *Personuppgiftsansvariga.* I 1 mom. föreskrivs det om Närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, arbets- och näringsbyråernas, kommunernas och Folkpensionsanstaltens ställning som personuppgiftsansvariga. Hänvisningen till kommunen i momentet ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

I 3 mom. föreskrivs det att arbets- och näringsbyråerna, kommunerna och Folkpensionsanstalten ansvarar för andra skyldigheter för den personuppgiftsansvariga enligt allmänna dataskyddsförordningen än de som anges i 2 mom. i fråga om de uppgifter de för in i kundregistret. Hänvisningen till kommunen i momentet ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

10 §. *Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice.* Paragrafens 1 och 2 mom. ändras så, att hänvisningarna till kommunen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

11 §. *Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice.* Hänvisningen till kommunen i 2 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet. Dessutom föreslås det att sista meningen i momentet, som gäller möjligheten att lämna ut uppgifterna via ett tekniskt gränssnitt, stryks såsom obehövlig. I 22 och 23 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om olika sätt lämna ut uppgifter.

11 a §. Tillämpning av lagen på Helsingfors stad. Det föreslås att en ny paragraf fogas till lagen. Enligt den ska det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet också tillämpas på Helsingfors stad. I Helsingfors finns inget välfärdsområde och Helsingfors hör inte heller till något välfärdsområde, och därför ska det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet också gälla Helsingfors stad. 2 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland gäller lagens tillämpningsområde och tillämpningen av olika lagar. Enligt 2 mom. i den paragrafen tillämpas ”på välfärdsområdena i Nyland och på Helsingfors stad [...] dessutom vad som föreskrivs om välfärdsområden och ordnandet av social- och hälsovård i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) eller annanstans i lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.”

7.2 Lagen om främjande av integration

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreskrivs om lagens tillämpningsområde. I 1 mom. föreslås ingen ändring. I 2 och 3 mom. föreslås lagstiftningstekniska ändringar som har samband med de interna paragrafhänvisningarna i lagen. Enligt den gällande integrationslagen tillämpas 5 kap. om anvisande till kommuner samt 45–49 § i 6 kap. om ersättning för kostnader på personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. I detta lagförslag föreslås det dock att till lagen fogas nya 45 a och 47 a §, och därför fungerar inte längre hänvisningen till 45–49 § lagtekniskt. Därför bör det i 2 och 3 mom. preciseras, att 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 och 49 § om ersättning för kostnader tillämpas på personer som avses i de momenten.

6 §. Ordnande av åtgärder som främjar integration. I paragrafen föreskrivs om hur åtgärder och tjänster som främjar integration ska ordnas. Det föreslås att de ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringsförvaltningens tjänster, social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för samt i form av andra åtgärder som främjar integration. Behovet av ändring beror på att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna vid ingången av 2023 övergår till välfärdsområdena, då social- och hälsovårdstjänsterna enligt den gällande integrationslagen har hört till den kommunala basservicen. Ändringen motsvarar reformen av ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna genom att bibehålla nuläget till den delen att integration främjas även genom social- och hälsovårdstjänster. Övriga åtgärder som främjar integration är framför allt inledande kartläggning, integrationsplan och integrationsutbildning enligt integrationslagen. Andra tjänster som främjar integration kan till exempel vara tjänster som främjar integrationen av barn och unga som är invandrare samt tjänster som sporrar invandrare att på eget initiativ skaffa den information och kunskap de behöver, till exempel genom deltagande i verksamhet i tredje sektorn.

Det finns skäl att notera att det i 10 § i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020, nedan *kommunförsökslagen*) föreskrivs om försöksområdets kommuners offentliga arbetskrafts- och företagsservice. Enligt den paragrafen gäller vad som föreskrivs i integrationslagen om arbets- och näringsbyrån med vissa undantag en kommun i försöksområdet när den sköter uppgifter enligt kommunförsökslagen.

10 §. Arrangemang för inledande kartläggning. I paragrafen föreskrivs det om inledande kartläggning som inleds av arbets- och näringsbyrån och kommunen. I 1, 3 och 4 mom. föreslås inga ändringar.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., som gör det möjligt för välfärdsområdet att delta i utarbetandet av inledande kartläggningar när främjandet av en invandrades integration förutsätter samordning av tjänster enligt 6 § som hör till kommunens eller arbets- och näringsbyråns och välfärdsområdets organiseringsansvar.

Invandrarens servicebehov bedöms då mer ur ett helhetsperspektiv, och invandraren får i form av myndighetsverksamhet individuell handledning till tjänster enligt behov. För en invandrare, och i synnerhet för en kvotflykting eller en minderårig som anlänt utan vårdnadshavare, kan det vara förvirrande att bekanta sig med det finländska servicesystemet och att föra likadana diskussioner med flera olika myndigheter. Redan i nuläget har kommunen och arbets- och näringsbyrån enligt 13 § tillsammans kunnat utarbeta en integrationsplan för invandraren. Kommunen har då kunnat företrädas av en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården, och i planen har sysselsättningsfrämjande tjänster kunnat samordnas med social- och hälsovårdstjänster. Det föreslagna 10 § 2 mom. och 13 § 2 mom. som föreslås nedan möjliggör sådant sektorsövergripande samarbete också i fortsättningen, trots att organiseringsansvaret för social- och hälsovården överförs till välfärdsområdena. Bestämmelser om informationsutbyte mellan myndigheterna finns i 87 b § i lagförslaget.

Tjänsterna behöver till exempel samordnas för kvotflyktingar som akut behöver omplaceras eller för kvotflyktingar för vilka det i samband med Finlands beslut om mottagande har framkommit att de behöver social- och hälsovårdstjänster. Det kan också förmodas att till exempel personer som tagits emot i Finland och som kommer från krigszoner eller annars från traumatiska situationer kan ha behov av samtalsstöd eller terapi inom socialvården. I regel kan en stor del av kvotflyktingarna vara personer för vilka det finns skäl att överväga en sektorsövergripande inledande kartläggning. Bedömningen är dock individuell.

Den inledande kartläggningen utförs dock alltid i sektorsövergripande samarbete om den gäller minderåriga som anlänt utan vårdnadshavare, för vilka en integrationsplan för minderårig utarbetas i samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet enligt 15 §.

I 2 och 3 mom. föreslås inga ändringar, men de blir nya 3 och 4 mom.

13 §. *Utarbetande av integrationsplan.* I paragrafen föreskrivs det att kommunen och arbets- och näringsbyrån tillsammans eller var för sig ska göra upp en integrationsplan för invandraren. I 1 mom. föreslås inga ändringar.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket välfärdsområdet kan delta i utarbetandet av integrationsplanen på motsvarande sätt som beskrivs i motiveringen till 10 § 2 mom. Om välfärdsområdet deltar i den inledande kartläggningen, är det naturligt att det också deltar i utarbetandet av integrationsplanen om det inte blir uppenbart att personen inte har något behov av samordning mellan olika myndigheter. Integrationsplanen kan också utarbetas i samband med den inledande kartläggningen.

I 3 mom. föreslås inga ändringar, men det blir nytt 4 mom.

Det nuvarande 4 mom. blir nytt 5 mom., och enligt det tillämpas på en integrationsplan i vars utarbetande arbets- och näringsbyrån deltar dessutom 2 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. I den paragrafen föreskrivs det i nuläget om sysselsättningsplanens innehåll. Genom lag 1379/2021 ändras lagen så att det efter de ändringar som träder i kraft den 2 maj 2022 föreskrivs om sysselsättningsplanens innehåll i 2 kap. 12 § i samma lag. Det föreslås att hänvisningen i 4 mom. ändras så att den motsvarar ändringen i lagstiftningen. Ändringen är av teknisk art.

I 5 mom. föreslås inga ändringar, men det blir nytt 6 mom.

I denna proposition föreslås ingen ändring av 16 § om integrationsplaner för familjer eftersom det i 3 mom. i den paragrafen redan föreskrivs att integrationsplaner för familjer ska utarbetas

genom sektorsövergripande samarbete, vilket också gör det möjligt att samarbeta med välfärdsområdet.

14 §. Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen. I paragrafen föreskrivs det om kommunens och arbets- och näringsbyråns uppgifter. I 1 och 2 mom. föreslås inga ändringar.

Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket det med invandraren ska kommas överens om integrationsfrämjande tjänster som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar, om integrationsplanen har utarbetats i sektorsövergripande samarbete.

I 3 mom. föreslås inga ändringar, men det blir nytt 4 mom.

15 §. Integrationsplaner för minderåriga. I paragrafen föreskrivs det om när kommunen ska utarbeta integrationsplaner för minderåriga. En plan ska utarbetas, om det på grund av den minderårigas individuella omständigheter finns behov av en sådan eller om den minderåriga har anlänt utan vårdnadshavare. Eftersom det föreslås i 28 § att välfärdsområdet ska ha organiseringsansvaret för omvårdnad, omsorg och fostran för en minderårig som anlänt utan vårdnadshavare ska kommunen framöver utarbeta integrationsplaner för sådana minderåriga tillsammans med välfärdsområdet. Kommunen spelar dock en central roll för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik, utbildning och kultur samt ungdoms-, fritids- och idrottstjänster för barn och unga.

17 §. Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den. I 1 och 2 mom. föreskrivs det om kommunens och arbets- och näringsbyråns skyldighet att redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknyttande åtgärderna samt aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan inom ramen för anvisade anslag. Det föreslås att också välfärdsområdet inkluderas i dessa moment, eftersom skyldigheterna också föreslås gälla välfärdsområdet om integrationsplanen eller integrationsplanen för en minderårig har utarbetats i sektorsövergripande samarbete.

I 3 och 4 mom. föreskrivs det om invandrarens skyldigheter, och i dem föreslås inga ändringar.

18 §. Uppföljning och översyn av integrationsplanen. I 1 mom. föreskrivs det att kommunen och arbets- och näringsbyrån ska följa genomförandet av integrationsplanen. Det föreslås ett tillägg enligt vilket också välfärdsområdet vid behov ska följa den om planen har utarbetats i sektorsövergripande samarbete.

I 2 mom. föreskrivs det om hur kommunen och arbets- och näringsbyrån ska följa upp integrationsplanen. Det föreslås att också välfärdsområdet ska kunna delta i uppföljningen av planen om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av tjänster enligt 6 § som hör till olika myndigheters organiseringsansvar.

28 §. Familjegrupphem och andra bostadsenheter. Enligt paragrafen har kommunen kunnat inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. I 27 § i integrationslagen föreskrivs om stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare. Enligt paragrafen ordnas omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen i familjegrupphem eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt. Med barn avses här de som är under 18 år och med ung person de som är 18–24 år. Om personen har invandrat som minderårig utan vårdnadshavare kan personen

omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. Här i 28 § föreskrivs det närmare om ordnande av boende för barn och unga i familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet.

Enligt högsta förvaltningsdomstolens avgörande (HFD:2019:45) är ett familjegrupphem inte en enhet enligt socialvårdslagen, för integrationslagen och de åtgärder som vidtas med stöd av den hör till näringsministeriets verksamhetsområde och verksamheten övervakas av närings-, trafik- och miljöcentraler som inte kan anses som sociala myndigheter. Dessutom har det inom beskattnings- och rättspraxis ansetts vara etablerat att de sociala myndigheternas tillsyn, som är en förutsättning för att socialvårdstjänster är befriade från mervärdesskatt, visar att tjänsteproducenten har antecknats i det register som avses i lagen om privat socialservice, och att tillstånd för verksamheten finns när en social myndighet har beviljat det för vård dygnet runt. Detta framgår bland annat av högsta förvaltningsdomstolens årsboksbeslut HFD 2016:101. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar dock också att drag av barnskydd ingår i familjegrupphemsverksamheten och att regionförvaltningsverket, som är en social myndighet, övervakar verksamheten till vissa delar. I nuläget är familjegrupphemshem i kommunerna ordnade både som en del av social- och hälsovårdstjänsterna och en del av andra tjänster. Familjegrupphemsverksamhet har också skaffats av tjänsteproducenter.

Det ska också beaktas att enligt 28 § 2 mom. gäller i fråga om lokalerna och uppväxtförhållandena i familjegrupphem eller andra bostadsenheter, antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans och personalen vad som föreskrivs i 58–60 § i barnskyddslagen. Enligt 60 § i barnskyddslagen ska en barnskyddsanstalt ha ett tillräckligt stort antal sådana yrkesutbildade personer inom socialvården som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården och tillräcklig annan personal för den vård och fostran som barn och unga personer behöver, och den föreståndare som ansvarar för vård- och fostringsuppgifter vid anstalten ska uppfylla de krav som föreskrivs i 46 a § 3 mom. På familjegrupphems personal och föreståndare tillämpas således bestämmelser i barnskyddslagen, och de anställda i fråga ska ha yrkeskompetens inom socialvården. Också på grund av det ligger familjegrupphemsverksamheten redan nu till innehållet mycket nära bostadsenheter inom socialvården eller barnskyddet.

Vid ingången av 2023 överförs organiseringsansvaret för reformen av social- och hälsovården till välfärdsområdena, och också personalen i fråga övergår från kommunerna till välfärdsområdena. Eftersom familjegrupphemmen grundar sig på integrationslagen och inte är enheter inom socialvården övergår inte organiseringsansvaret för dem direkt till välfärdsområdena som en del av reformen av social- och hälsovården.

Enligt det nya 1 mom. som föreslås kan välfärdsområdet inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 27 § för barn och unga personer som beviljats uppehållstillstånd utan vårdnadshavare. Välfärdsområdet avtalar i fortsättningen om inrättandet av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet med närings-, trafik- och miljöcentralen. Välfärdsområdet ska avtala med kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen om placering av barn och unga i dessa enheter samt om ordnandet av tjänster som främjar integration. Välfärdsområdet ska höra kommunen innan ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet inrättas, eftersom kommunen ordnar service inom utbildning, fritid, motion och kultur för barnen och de unga inom ramen för sitt allmänna servicesystem. Dessutom ansvarar kommunen också för främjande av integration för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, till exempel för att utarbeta en integrationsplan för en minderårig tillsammans med välfärdsområdet.

Välfärdsområdet, kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen ska rådgöra om placering av barn och unga, för välfärdsområdet ansvarar för stöd och boende för dem som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, och ett avtal med närings-, trafik- och miljöcentralen ska

också vara en förutsättning för att kommunen ska få ersättning för kostnader. Kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen avtalar dock om anvisandet till en kommun genom vilket barnet eller den unga blir kommuninvånare. Den föreslagna ändringen av 43 § innebär att kommunen ska höra välfärdsområdet innan en kommun anvisas.

Dessutom är det ändamålsenligt att de nuvarande familjegrupphemmen övergår till välfärdsområdets ansvar. Om övergång av de existerande avtalen föreskrivs enligt förslaget i en ny 90 a §.

I paragrafens 2 mom. föreslås inga ändringar. I 3 mom. föreslås en teknisk ändring, enligt vilken utöver närings-, trafik- och miljöcentralen också välfärdsområdet, i stället för kommunen, ska underrättas om vidtagna åtgärder.

I 27 § föreskrivs det i nuläget inte separat om vilken myndighet som har ansvaret för stöd till barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Enligt 1 mom. ordnas omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare i familjegrupphem eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt. Enligt 2 mom. kan ett barn eller en ung person omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. I 28 § föreskrivs att kommunen kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer genom att avtala med närings-, trafik- och miljöcentralen om saken. Kommunen har ansvarat för stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare som helhet med stöd av integrationslagen. Genom den ändring som föreslås i 28 § ska också ansvaret enligt 27 § övergå till välfärdsområdet utan separat ändring till den del det är fråga om stöd för boende eller stöd som genomförs i form av social- och hälsovårdstjänster. Till den del den unga personen kan få stöd genom ungdoms-, kultur-, idrotts- eller fritidstjänster som kommunen ansvarar för ansvarar kommunen för dem i enlighet med den allmänna ansvarsfördelningen inom servicesystemet. Samarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet är också viktigt när tjänster ordnas för barn och unga som anländer utan vårdnadshavare.

Innehållet i det stöd som erbjuds 18–24-åringar som beviljas uppehållstillstånd utgör samma slags verksamhet till stöd för vuxenblivande som eftervården inom barnskyddet, trots att det i och för sig inte är fråga om verksamhet enligt barnskyddslagen. Unga personer ska erbjudas stöd enligt deras individuella servicebehov. Välfärdsområdet och kommunen ska tillhandahålla stöd och tjänster samt samordna de tjänster de tillhandahåller sinsemellan. Barn och unga som vistas i landet utan vårdnadshavare har ofta servicebehov av flera slag, och största delen av dem är personer som behöver särskilt stöd enligt socialvårdslagen och för vilka en egen kontaktperson enligt 42 § i socialvårdslagen med uppgift att koordinera och samordna tjänsterna ska utses. Ur de ungas perspektiv är det viktigt att stödet genomförs på ett konkret sätt och som lättillgängligt stöd som är tillgängligt i den ungas vardag också utanför tjänstetid.

Med stöd avses heltäckande stöd för den unga. Stödets syfte är att hjälpa en ung person som håller på att bli vuxen att uppnå tillräckliga färdigheter för att inleda ett självständigt liv. Stödet kan genomföras i form av myndighetens egen verksamhet, eller det kan köpas in av serviceproducenter. Hur omfattande stöd den unga får och stödets innehåll påverkas primärt av den ungas individuella stödbehov, färdigheter att klara av vardagen samt psykiska och fysiska hälsa. En bedömning av servicebehovet som genomförts i sektorsövergripande samarbete ligger till grund för planeringen. Det individuella stödet kan till exempel innefatta tjänster som tillhandahålls med stöd av socialvårdslagen och integrationslagen och som stöder den ungas integration och självständighetsprocess. Stödet kan innefatta en familjearbetares, socialarbetares eller socialhandledares tjänster. Den unga får stöd för självständigt boende och handleds till utbildning eller till arbetslivet samt till hobbyer och fritidsverksamhet. Dessutom övas skötseln av officiella ärenden och den unga får stöd för att sköta sin psykiska och fysiska hälsa. Den unga får

också stöd för livshantering, integration, tillståndsärenden och kontakt med familjen samt vid behov i introduktionsprocessen. Eftersom det sociala nätverket för unga som anländer utan vårdnadshavare primärt består av unga i samma situation, är det väsentligt att erbjuda bestående vuxenkontakter. Stödet kan också innefatta ekonomiskt stöd. De unga som omfattas av stödet är i nuläget befriade från skyldigheten att uppfylla läroplikten på motsvarande sätt som unga som omfattas av eftervård inom barnskyddet.

Det ska också observeras att det i 56 § i integrationslagen föreskrivs om att det ska utses en företrädare för ett minderårigt barn utan vårdnadshavare. Enligt 2 mom. ska ansökan om förordnande av företrädare göras av det organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982). I fortsättningen sköter välfärdsområdet också den uppgiften. Hänvisningen till den myndighet som ansvarar för ansökandet föreslås dock bli ändrad så som nedan beskrivs.

Det finns skäl att notera att det i Finland finns tre hybridenheter, om vilka det föreskrivs såväl i integrationslagen som i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Med stöd av 17 § i den sistnämnda lagen inkvarteras barn utan vårdnadshavare i grupper. Med stöd av den paragrafen styrs och övervakas gruppernas verksamhet samt utses de minderårigas företrädare av Migrationsverket. Vid en hybridenhet finns såväl familjegruppernas verksamhet som gruppernas verksamhet. Ändringen av integrationslagen inverkar inte på bestämmelserna i den lag som nämns ovan. Vid inrikesministeriet bereds för närvarande en ändring av den lagen, och i samband med den är avsikten också att ta ställning till styrningen och övervakningen av grupper.

31 §. Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå. I 1 mom. föreskrivs det att de lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, arbets- och näringsbyrån och polisen samt organisationer, föreningar och sammanlutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster. Det föreslås att välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten inkluderas i förteckningen. I 2 mom. föreslås ingen ändring. Enligt 3 mom. svarar kommunen och arbets- och näringsbyrån tillsammans för anordnandet av integrationsfrämjande och stödjande åtgärder och tjänster, anvisandet till dessa samt uppföljningen av dessa. De kan dessutom göra upp lokala eller regionala samarbetsavtal om anordnandet av åtgärder och tjänster inom sitt område. Det föreslås att välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten inkluderas också i denna paragraf, för att samarbetet mellan dem och kommunen eller arbets- och näringsbyrån ska fungera väl.

41 §. Avtal om anvisande av kommuner och främjande av integration. Enligt 1 mom. kan en kommun med närings-, trafik- och miljöcentralen ingå avtal om anvisande av sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner och främjande av integration. Enligt 2 mom. är avtalet flerårigt och ses över årligen. I 1 och 2 mom. föreslås inga ändringar.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket kommunen ska höra välfärdsområdet innan avtalet utarbetas eller ses över. Mottagande och integration av flyktingar stöds också genom social- och hälsovårdstjänster som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar, som så synnerhet personer som anvisas till kommunen ofta behöver som stöd för integrationen. Hörandets syfte är att förmedla information till välfärdsområdet om det avtal mellan kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen som är under beredning samt att säkerställa att välfärdsområdet förbereder sig för och vid behov deltar i mottagandet med stöd av avtalet. Kommunen ska se till att välfärdsområdet är informerat och delaktigt i den praktiska planeringen av mottagandet.

43 §. Anvisande till kommuner. Enligt 1 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen anvisa en person som avses i 2 § 2 och 3 mom. till den kommun med vilken avtal enligt 41 § har ingåtts.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., enligt vilket närings-, trafik- och miljöcentralen innan anvisandet till en kommun ska avtala med kommunen om anvisande till kommunen. Kommunen ska höra välfärdsområdet innan anvisande till kommunen görs om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster. En särskild grupp för vilken välfärdsområdet behöver höras vid verkställandet av mottagandet redan innan kommunen fattar sitt urvalsbeslut är kvotflyktingar med brådskande behov av omplacering. Det finns ofta ett allvarligt hälsomässigt skäl till att omplaceringen av dem brådskar mot vilket den mottagande kommunen och i synnerhet det välfärdsområde som ordnar dess social- och hälsovård bör kunna svara också i brådskande fall, till och med genast vid mottagandet. Kommunen och välfärdsområdet ska samarbeta i planeringen och samordningen av mottagningsåtgärderna redan innan personen anländer till kommunen.

Uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster har också sådana kvotflyktingar för vilka det i samband med Finlands beslut om mottagande har framkommit att de behöver social- och hälsovårdstjänster. Det kan också förmodas att till exempel personer som tagits emot i Finland och som kommer från krigszoner eller annars från traumatiska situationer kan ha behov av samtalsstöd eller terapi inom socialvården. I regel kan en stor del av kvotflyktingarna vara personer för vilka det finns skäl att överväga en sektorsövergripande inledande kartläggning.

Välfärdsområdet ska också höras om anvisandet till kommuner av barn och unga som anländer utan vårdnadshavare, eftersom välfärdsområdet ska ordna deras boende till exempel i familjegrupper eller genom placering i familj eller på något annat ändamålsenligt sätt. Välfärdsområdet svarar också delvis för stödet till unga till 25 års ålder.

44 §. Statens ersättning till kommunen eller välfärdsområdet. Paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om ersättning till kommunerna av statsmedel för kostnader som orsakas av ordnandet av åtgärder. Enligt 44 § 1 mom. i den gällande lagen ersätter närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av åtgärderna enligt vad som föreskrivs i kapitlet. Det föreslås att utvecklings- och förvaltningscentret i fortsättningen kan betala ersättningar också till välfärdsområdena.

Enligt 2 mom. ersätts kostnaderna enligt en kalkylerad grund eller enligt de faktiska kostnaderna. Om kalkylerad ersättning för personer som anvisats till kommunen föreskrivs närmare i 45 § och om inledande kartläggning i 50 §. Om ersättning för de faktiska kostnader som orsakats kommunen föreskrivs separat i 46–49 och i 51–53 §. Det föreslås inga ändringar i momentet, trots att också beredskap att ta emot personer enligt 47 a § framöver ska ersättas enligt verkliga kostnader.

Ersättning betalas till kommunen enligt 3 mom. från det att den första hemkommunen registreras i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas. Det föreslås att till momentet utöver boende i kommunen också fogas vistelse i välfärdsområdet. Bakgrunden till ändringen är, att enligt 3 § i lagen om välfärdsområden är medlemmar av ett välfärdsområde de vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) finns inom det område som välfärdsområdet omfattar (invånare i välfärdsområdet). Avsikten är, att kommunen och välfärdsområdet också tillhandahåller tjänster enligt integrationslagen för sina invånare, och kan enligt vad som föreskrivs i lagen ansöka om ersättningar uttryckligen för kostnader som orsakas av tjänster som tillhandahållits enligt integrationslagen.

Paragrafen innehåller dessutom 4–6 mom., som inte avses bli ändrade genom denna regeringsproposition. Som bakgrundsuppgift redogörs dock för att om enligt 4 mom. den person, vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas, inte har uppehållstillstånd när han eller hon kommer till landet eller sedan uppehållstillstånd beviljats inte kan få en hemkommun enligt lagen om hemkommun, betalas ersättning ändå från det att personen beviljades uppehållstillstånd. I 5 mom. föreskrivs om att kostnader för de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. ersätts förutsatt att kommunen har gjort upp ett program för integrationsfrämjande i kommunen som avses i 32 §. Dessutom är det en förutsättning för betalning av ersättning att kommunen har ingått ett avtal med närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 41 § i lagen. Det ska inte förutsättas att välfärdsområdena har egna integrationsprogram och välfärdsområdet behöver inte avtala med närings-, trafik- och miljöcentralen om anvisande till kommuner.

Paragrafens 6 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilken närmare bestämmelser om statens ersättningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordningen föreskrivs det till exempel om storleken på den kalkylerade ersättning som ska betalas till kommunen. Genom statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) regleras det kalkylerade ersättningsbeloppet och den ersättning som ska betalas för arrangemangen för inledande kartläggning som avses i 45 § i integrationslagen. Förordningen behöver ändras eftersom den kalkylerade ersättningen enligt 45 a § ska betalas till välfärdsområdet.

45 a §. Kalkylerad ersättning till välfärdsområdet. I paragrafen föreskrivs det om den kalkylerade ersättning som ska betalas till kommunen för ordnande av social- och hälsovårdstjänster som främjar integrationen för en person som avses i 2 § 2 och 3 mom. Paragrafen motsvarar 45 § i den gällande integrationslagen, som gäller kalkylerad ersättning till kommunen. I denna proposition föreslås ingen ändring i den paragrafen.

Enligt denna paragraf samt enligt 45 § betalas till Helsingfors en särskild kalkylerad ersättning för att Helsingfors stad i sin bokföring ska kunna separera annan finansiering för å ena sidan social- och hälsovården och räddningsväsendet, å andra sidan övrig verksamhet.

Eftersom främjande av integration för invandrare inte är en uppgift för vilken välfärdsområdet har organiseringsansvar enligt lagen om välfärdsområden (611/2021) ska de uppgifter för främjande av integration som föreslås i denna proposition ersättas enligt denna lag. Det uppskattas att 5 % av den nuvarande kalkylerade ersättning som betalas för barn under sju år och 30 % av ersättningen för sju år fyllda berör social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ordnar. Av den nuvarande kalkylerade ersättningen betalas 95 % i fråga om barn under sju år och 70 % av ersättningen för sju år fyllda till kommunen som kalkylerad ersättning med stöd av 45 §. I nuläget föreskrivs det närmare om ersättningarna i statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011), som behöver ändras.

Eftersom en invandrare som har ett gällande uppehållstillstånd och en hemkommun i Finland har jämlik rätt till alla social- och hälsovårdstjänster ordnar välfärdsområdet social- och hälsovårdstjänster också för invandrare, och de finansieras i enlighet med lagen om välfärdsområdenas finansiering. I välfärdsområdenas finansiering ingår ett särskilt tillägg för inslag av personer med ett främmande språk som modersmål.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska kalkylerad ersättning betalas för tre år räknat från den tidpunkt som avses i 44 § 3 eller 4 mom. I fråga om en person som har tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen betalas ersättning dock för fyra år. Bestämmelsen motsvarar 45 § 2 mom. Ersättning kan inte betalas för längre tid än tre eller fyra år ens om

myndigheterna förlänger integrationsperioden för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. så att den är längre än tre år. Eftersom lagen inte tillämpas på finska medborgare betalas kalkylerad ersättning inte heller sedan personen har beviljats finskt medborgarskap. Kalkylerad ersättning kan betalas till välfärdsområdet och Helsingfors stad utan särskild ansökan enligt 54 §. På Åland finns inga välfärdsområden, så till kommuner i landskapet Åland betalas kalkylerad ersättning endast med stöd av 45 § men till samma belopp som i nuläget.

46 §. Ersättning för kommunens eller välfärdsområdets utkomststöd. I paragrafen föreskrivs om ersättning som ska betalas av statsmedel för de kostnader som kommunen har orsakats av utkomststöd som den betalat. Ersättning för utkomststöd betalas enligt faktiska kostnader som orsakats kommunen för högst tre år.

Det föreslås att välfärdsområdet läggs till mottagarna av ersättning, för i samband med översynen av lagen om utkomststöd föreslås det att ansvaret för det förebyggande och kompletterande utkomststödet överförs på välfärdsområdets. Enligt 1 § i lagen om utkomststöd är utkomststödet ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand. Socialvården är i fortsättningen välfärdsområdets uppgift. Därför uppkommer dessa kostnader från och med ingången av 2023 inte längre hos kommunerna. En reform av regleringen om utkomststödet bereds som bäst.

Utvecklings- och förvaltningscentret, som behandlar och beviljar kommunersättningar, måste för utbetalning av ersättningarna ha tillgång till information om vilka personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. som avses i integrationslagen som har fått utkomststöd. Kommunen ska på begäran sända utvecklings- och förvaltningscentret en förteckning över de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för vilkas kostnader för utkomststöd kommunen ansöker om ersättning. I fortsättningen ska detta också krävas av välfärdsområdena.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

47 §. Ersättning för återflyttningsbidrag. I paragrafen föreskrivs det om ersättning för kostnader som orsakats kommunen för stödjande av återflyttning som avses i 85 §. Kommunen kan enligt 85 § ersätta en person som avses i 2 § 2 och 3 mom. och som frivilligt i annat än tillfälligt syfte återvänder till sitt hem- eller utreseland för skäliga rese- och flyttkostnader. Kommunen kan enligt bestämmelsen stödja återflyttning också genom att betala återflyttningsbidrag. Kommunen ersätts för de kostnader som orsakats av stöd för återflyttning.

Det föreslås att välfärdsområdet i paragrafen läggs till dem som får ersättning, för i fortsättningen kan också välfärdsområdet enligt vad som beskrivs ovan i specialmotiveringen till 46 § betala utkomststöd till sina invånare, och återflyttningsbidrag har i praktiken beviljats som utkomststöd. Från och med ingången av 2023 uppkommer alltså inte kostnader för återflyttningsbidrag för kommunerna.

Kommunen ska på begäran sända utvecklings- och förvaltningscentret en förteckning över de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för vilkas kostnader för återflyttningsbidrag kommunen ansöker om ersättning. I fortsättningen gäller detta också välfärdsområdena.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

47 a §. Ersättning för beredskap att ta emot personer. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om beredskap för att ta emot personer. De ersättningar som betalas enligt den är dock inte nya. Enligt det föreslagna 1 mom. kan kommunen få ersättning för nödvändiga kostnader

orsakade av beredskap att ta emot personer som har tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen för högst fyra månader innan personen anländer till Finland eller flyttar till kommunen. Av grundad anledning kan kostnaderna ersättas för högst åtta månader. En grundad anledning kan till exempel vara bostadssituationen i kommunen eller att personens ankomst till landet fördröjs av oförutsedda skäl. Den föreslagna bestämmelsen är viktig i synnerhet för att säkerställa kvotflyktingars flyttning till kommunerna.

Enligt 2 mom. är en förutsättning för betalning av ersättning dessutom att kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen har avtalat om det.

Även efter 2023 ska kommunen ansvara för mottagandet av kvotflyktingar, och komma överens med närings-, trafik- och miljöcentralen om anvisandet av den person som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommunen. Kommunen skulle då förvärva en lägenhet åt en till kommunen anvisad person. Enligt 49 § 1 mom. 3 punkten i integrationslagen får kommunen av särskilda skäl ersättning för övriga kostnader som kommunen har i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Arbets- och näringsministeriet har utarbetat anvisningar om ersättning till kommunerna för kostnader som uppstår vid tillämpning av lagen om främjande av integration (1386/2010) (VN/ 9190/2021-TEM-1). Enligt punkt 5.5. i anvisningarna kan utgifter ersättas för reservering av bostäder för personer som får internationellt skydd, till exempel hyror eller elräkningar eller direkta kostnader för möblering av bostaden, då reservering av bostaden innan personen/familjen anländer till Finland eller flyttar till kommunen inte har kunnat undvikas. Det innebär att kommunen, då den fattar beslut med närings-, trafik- och miljöcentralen om att anvisa en person till kommunen, reserverar en lägenhet åt personen. Det kan dock ta några månader för en person att komma till landet och på grund av detta skulle dessa kostnader för att reservera en bostad kunna ersättas till kommunen. Hyresavtalet i kommunens namn övergår i personens namn när personen flyttar till kommunen. Hyran betalas därefter från de förmåner en person får, såsom utkomststöd eller bostadsbidrag. Dessutom bör kommunen innan personen flyttar till landet ordna med el-, vatten- och andra nödvändiga avtal för den lägenhet som är reserverad för honom eller henne. Avtalen överförs i personens namn vid ankomsten till Finland. Bostadskostnaderna förs över på personen själv efter inresan. Kommunen kan också möblera bostaden till nödvändiga delar samt få ersättning för det av staten med stöd av denna paragraf.

Kommunen ska också ge invandrare vägledning och rådgivning enligt integrationslagen. Invandrare ges lämplig vägledning och rådgivning om åtgärder och tjänster som främjar integration samt om arbetslivet. Kommunen kan bistå personen med att till exempel fylla i handlingar som rör familjeåterförening. Utgångspunkten kommer även fortsättningsvis att vara att inköp av möbler och bohag till bostaden i huvudsak skulle ske efter att personen är i kommunen och själv kan delta i dessa inköp. I fortsättningen bör kommunen bistå personen med att köpa andra möbler, konsumtionsvaror och livsmedel vid behov. I det här fallet skulle en kommunal tjänsteman, till exempel en invandrarrådgivare, kunna vara med och uträtta ärenden med personen i olika butiker. Dessa inköp skulle kunna finansieras med en betalningsförbindelse kopplat till det utkomststöd som välfärdsområdet sökt för personen. Kommunen skulle också kunna samarbeta med till exempel lokala organisationer och möbler skulle också kunna anskaffas genom donationer, som nu är fallet. Kommunen bör också bistå personen med att lära känna lägenheten och kommunen. Om en person har nedsatt funktionsförmåga eller annat behov av särskilt stöd på grund av uppenbara social- och hälsovårdsbehov kan det dock bli nödvändigt att även en person med yrkeskompetens inom socialvården inom välfärdsområdet är som stöd i dessa åtgärder.

Utgångspunkten är att kommunen även ansvarar för att ta emot kvotflyktingen vid flygplatsen. Om en person har betydande social- eller hälsovårdsbehov, på grund av vilka det vid mottagande borde delta även social- eller hälsovårdspersonal inom välfärdsområdet, bör kommunen i samarbete med välfärdsområdet se till att en sådan person deltar i att ta emot personen.

I dagsläget ansvarar kommunen för att bevilja förebyggande och kompletterande utkomststöd. En ändring av utkomststödslagen förbereds dock för att ge ansvaret till välfärdsområdet. Det grundläggande utkomststödet beviljas av Folkpensionsanstalten. Välfärdsområdet skulle i fortsättningen vid behov proaktivt ansöka om utkomststöd till en kvotflykting eller annan person som anvisas till kommunen. Det är viktigt att det för en kvotflykting eller annan person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. i integrationslagen och som anvisas till kommunen de första dagarna ordnas möten med socialvården för att beskriva hur det finska socialskyddssystemet fungerar och ge förmånsrelaterad rådgivning. Det åligger välfärdsområdet att ge vägledning och råd om förmåner samt att dokumentera diskussionerna enligt lag. Om kommunen och välfärdsområdet avtalar om det kan bostaden också alternativt möbleras i förväg på personens vägnar med en förmån som ansöks för personens räkning. Om personen inte ännu vistas i Finland när anskaffningar bör göras för förmånen, sköter välfärdsområdet ärendena för personens räkning. Välfärdsområdet kan då först skaffa nödvändig utrustning för de första dagarna, till exempel en säng, till bostaden.

Välfärdsområdet ansvarar för social- och hälsovården för flyktingar och för den inledande hälsokontrollen av kvotflyktingar. Kommunen skulle i sin tur ansvara för att organisera småbarnspedagogik, utbildning, idrotts-, ungdoms-, kultur- och fritidstjänster samt för sina uppgifter enligt integrationslagen. På grund av ovanstående skulle ett samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet och fastställandet av praxis vara väsentligt. Främjande av inkludering är till exempel ett mål enligt såväl integrationslagen som socialvårdslagen. Vid organisering och samordning av verksamhet och tjänster med anknytning till främjandet av inkludering ska samarbete utföras, med beaktande av tjänster och möjligheter som tillhandahålls av den tredje sektorn.

Enligt 2 mom. är en förutsättning för betalning av ersättning dessutom ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen om betalning av ersättningar. För vissa ersättningar enligt den gällande integrationslagen, såsom ersättningar enligt 49 §, är en förutsättning att kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen har avtalat om det. I praktiken motsvarar processen dock till vissa delar snarare ett beslutsförfarande, eftersom kommunen gör en ansökan varefter de berörda myndigheterna diskuterar sinsemellan vilket ofta leder till ett avtal och ibland inte. När ett avtal inte nås har närings-, trafik- och miljöcentralerna fattat negativa beslut trots att det inte föreskrivs om det i lagen. Enligt förvaltningslagen kan ett förvaltningsbeslut som en myndighet fattar bli föremål för omprövning och besvär. För att klarlägga rättsläget finns det skäl att föreskriva att det alltid är fråga om ett beslut om ersättning för kostnader som närings-, trafik- och miljöcentralen fattar. Myndigheten har dock möjlighet att liksom i det nuvarande avtalsförfarandet diskutera vad som ska antecknas i beslutet och därmed nå ett positivt beslut. Ändringen minskar den administrativa bördan för de närings-, trafik- och miljöcentraler där många avtal uppgörs. Vidare stärker ändringen rättssäkerheten genom att möjligheten till omprövning och besvär över beslutet lyfts fram tydligare än i nuläget.

48 §. Ersättning för ordnande av tolkning. I paragrafen föreskrivs om ersättning för kostnader som orsakas kommunen för ordnande av tolkning. Kommunen ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen ordnat för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Det finns ingen maximtid för ersättning av kostnaderna. Kostnader som gäller tolkning ersätts i nuläget till kommunen om de tolkningstjänster som ska användas exempelvis gäller social- och hälsovårdstjänster för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom., för utarbetandet av integrationsplan samt för an-

vändning av tjänster som främjar integration i början av invandringen, för introduktion i kommunen samt för samarbete mellan skolan eller daghemmet och hemmet. Av de ovan beskrivna exemplen är kostnader som uppkommer för välfärdsområdet i fortsättningen kostnader som orsakas av tolkning som ordnas för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. och som hör till social- och hälsovårdstjänster.

Kostnaderna för tolkning ersätts fullt ut till kommunen enligt faktura som tjänsteproducenten lämnar till kommunen. Behovet av tolkning är störst under de första åren av integrationen. Behovet minskar när språkkunskaperna utvecklas och övrig integration framskrider. Närings-, trafik- och miljöcentralerna följer regelbundet användningen och kostnaderna för tolktjänster genom att beakta bland annat ändringar som sker enligt antal personer och grupper enligt medborgarskap i fråga om personer som avses i 2 § 2 och 3 mom.

Det föreslås att paragrafen utökas med välfärdsområdet som mottagare av stöd, för i fortsättningen kan kostnader för tolkning uppkomma också för välfärdsområdet när det tillhandahåller social- och hälsovårdstjänster eller åtgärder i samband med förebyggande eller kompletterande utkomststöd för personer enligt 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen, eller när det ordnar tjänster som avses i 27 och 28 § för barn och unga som anlänt utan vårdnadshavare.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättning beskrivs närmare i specialmotiveringen för 54 §.

49 §. Ersättning för specialkostnader. I paragrafen föreskrivs om de kostnader som kan ersättas till kommunen för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till som mottagare av ersättningar, för i fortsättningen kan kostnader uppkomma också för välfärdsområdet för de tjänster som beskrivs nedan när social- och hälsovårdens uppgifter övergår från kommunerna till välfärdsområdena.

Enligt 1 mom. 1 punkten ersätts kommunen för kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år.

Syftet med tjänster för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare är att trygga boende, daglig fostran, vård och omsorg efter att uppehållstillstånd beviljats för dem som får internationellt skydd och för flyktingbarn såsom det beskrivs ovan.

I fortsättningen överförs uppgifterna och kostnaderna för placering i familjegrupphem, annan bostadsenhet samt för familjevård till välfärdsområdet. Med stödtjänster för boende avses att det inte alltid är ändamålsenligt att placera en person nära 18 år i familjegrupphem. Boendet har kunnat ordnas som boende med stöd i en enhet för stödboende eller en egen bostad. Stöd har kunnat tillhandahållas 17-åringar men också myndiga. I 21 § 2 mom. i socialvårdslagen definieras stödboende: Med stödboende avses att boendet stöds genom social handledning och annan socialservice. Uppgiften i fråga ska i fortsättningen skötas av välfärdsområdet. Också organiseringsansvaret för övriga tjänster inom socialvården ligger framöver på välfärdsområdet.

Med stöd av paragrafen får välfärdsområdet full ersättning för de kostnader som uppkommer med stöd av 27, 28 eller 56 § för stöd, boende eller ansökan om en företrädare för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

Som kostnader för andra stödtjänster kan till exempel särskilt stöd som ska ges till exempel inom hälsovård, dagvård, undervisning och ungdomsarbete när ett barn inte är klient hos barnskyddet, men på grund av sina förhållanden som härrör ut landsflykt uppenbart behöver åtgärderna eller tjänsterna i fråga. För välfärdsområdet kan kostnader för dem närmast uppkomma på grund av särskilt stöd som ges inom social- och hälsovården. För kommunen kan kostnader uppkomma för särskilt stöd som ges inom småbarnspedagogik, utbildning och ungdomsarbete.

Enligt 1 mom. 2 punkten ersätts kommunen i fråga om personer som avses i paragrafen för betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland. Dessa uppgifter som gäller ordnandet av social- och hälsovården blir i fortsättningen välfärdsområdets organiseringsansvar, inte kommunens.

Enligt 1 mom. 3 punkten kan kommunen av särskilda skäl ersättas för övriga kostnader som kommunen orsakats. Det föreslås att utöver kommunen också välfärdsområdet läggs till i 3 punkten, för också det kan av särskilda skäl orsakas övriga kostnader.

Kostnader som kommunen orsakats av särskilda skäl är i allmänhet oförutsedda och orsakas av behov av social- och hälsovård hos personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Som särskilda skäl kan också beaktas att kostnader är betydande. Kommunen eller i fortsättningen välfärdsområdet ska som stöd för ansökan gällande avtalet, och framöver beslutet, om ersättning för specialkostnader lämna ett intyg eller utlåtande av en läkare eller en yrkesutbildad person inom socialvården. Som kostnader som ska ersättas av särskilda skäl kan exempelvis anses kostnader för barnskydd och för betydande vårdkostnader för ett barn med en funktionsnedsättning eller ett sjukt barn som fötts i Finland. Av de exempel som beskrivs ovan har välfärdsområdet uppgifter som gäller social- och hälsovården samt vårdkostnader för barn med en funktionsnedsättning och sjuka barn. Däremot kan till exempel kostnader för en assistent för ett barn med funktionshinder i småbarnspedagogiken eller den grundläggande utbildningen anses leda till att kommunen ersätts av särskilda skäl.

En förutsättning för ersättning av specialkostnader som avses i paragrafen är enligt 2 mom. i nuläget dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen har avtalat om ersättningen särskilt. I samband med det föreslås det att det föreskrivs om överföring av avtalen i en ny 90 a § (gäller 1 och 2 punkten). Avtalen ska inte längre förnyas eller uppdateras från och med 2023, utan närings-, trafik- och miljöcentralen ska omvandla dem till beslut när eventuella ändringar behövs. Också i fråga om nya ersättningar föreslås det att närings-, trafik- och miljöcentralen ska fatta beslut. Frågan beskrivs närmare i motiveringen till 47 a §.

I 3 mom. föreskrivs att kostnader som avses i paragrafen ersätts för högst tio år. Det föreslås en precisering i momentet, enligt vilken fristen på tio år inleds vid den första anteckningen om hemort för personen.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

51 §. Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium. I paragrafen föreskrivs om ersättning till kommunen för de kostnader den orsakas av personer (huvudsakligen återflyttare) som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och som fått uppehållstillstånd enligt 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till som mottagare av ersättningar, för i fortsättningen kan kostnader uppkomma också för välfärdsområdet för de tjänster som beskrivs nedan när social- och hälsovårdens uppgifter övergår från kommunerna till välfärdsområdena.

Utlänningslagens 48 § gäller en person som kommer från det forna Sovjetunionens territorium som har hört till den förflyttade befolkningen från Ingermanland och som åren 1943 och 1944 överfördes till Finland och efter krigsslutet återsändes till Sovjetunionen, eller en person som har tjänstgjort i finska armén åren 1939–1945. Ett villkor för att uppehållstillstånd beviljas är också att sökanden har tillgång till bostad i Finland.

Utlänningslagens 49 § 1 mom. gäller för sin del en utlänning som har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare, eller utlänningen redan före ankomsten till Finland i minst två år har bott tillsammans med sin make som är bosatt i Finland eller fortgående i minst två år har levt i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med någon som är bosatt i Finland. Momentet gäller också fall där det med tanke på utlänningen eller arbetsgivaren är ogrundat att vägra sådant uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för företagare som sökts i Finland, eller om utlänningen är innehavare av ett EU-blåkort och före ankomsten till Finland har vistats i en annan medlemsstat i minst arton månader för högkvalificerad anställning och i Finland har lämnat in en ansökan om EU-blåkort senast en månad efter inresan eller är familjemedlem till en sådan person och familjen hade bildats redan före ankomsten till Finland, eller om det är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd beviljas också för familjemedlemmar till en person som avses i 1 mom. samt till barn som personen har vårdnad om som inte har fyllt aderton år innan den sökande har beviljats uppehållstillstånd enligt en grund som nämns i 1 mom.

Kommunen ersätts för kostnader för en sådan person som har orsakats av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller för att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom. Kostnaderna för utkomststöd ersätts för högst sex månader. Betydande kostnader som orsakats av att ordna långvarig social- och hälsovård ersätts för sin del för högst fem år. I specialmotiveringen till 46 § ovan beskrivs att utkomststöd är en förmån inom socialvården, och i propositionen har det i omfattande utsträckning framförts att organiseringsansvaret för social- och hälsovården övergår från kommunerna till välfärdsområdena. Också ordnandet av långvarig social- och hälsovård som avses ovan hör i fortsättningen till välfärdsområdets ansvar och är därför en kostnad som området ska ersättas för.

I 2 mom. föreskrivs om ersättning av kostnader i de fall där en kommun ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån. Kostnaderna för detta kan ersättas till kommunen för högst fem år. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till också i detta moment. Området kan på det sätt som beskrivs ovan ordna försörjning för en person och kan därför orsakas kostnader som kan ersättas.

I praktiken finns det i Finland endast mycket få personer som omfattas av ersättningarna. Det är närmast fråga om personer som fått uppehållstillstånd enligt 49 § 1 mom. i utlänningslagen.

52 §. Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krig. Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar. Välfärdsområdet ansvarar i fortsättningen för ankomstgranskning av hälsotillståndet, för tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård. Däremot är ordnandet av boendet även i fortsättningen kommunens uppgift. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till som mottagare av ersättningar, för i fortsättningen kan kostnader uppkomma också för välfärdsområdet för de tjänster som beskrivs

ovan. Till den delen finns inget behov att övergå till ett beslutsförfarande på det sätt som beskrivs i motiveringen till 47 a och 49 §, eftersom antalet personer som berörs av ersättningarna är mycket marginellt och sannolikheten för att nya avtal ska ingås är mycket liten.

Kostnaderna ersätts enligt 2 mom. för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland. Det föreslås inga ändringar i momentet.

I praktiken bor fortfarande i Finland mycket få personer enligt denna paragraf, för de personer som tjänstgjort i Finlands krig är huvudsakligen födda i början av 1900-talet. De kan ändå ha yngre makor eller makar, som fortfarande bor i Finland. Under förra året har ersättningar enligt denna paragraf betalats för fyra personer.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §. Vad gäller avtal mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen föreslås att det föreskrivs om överföring av avtalen i den nya 90 a §.

53 §. Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel. I paragrafen finns en specialbestämmelse om ersättning för kostnader som orsakas av tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som ansöker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, nedan *mottagningslagen*). Enligt 38 b § i den gällande mottagningslagen svarar förläggningen i Joutseno för ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som inte har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland. För ordnandet av hjälpinsatser till offer för människohandel som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland svarar hemkommunen i fråga. Till den del det är fråga om organiseringsansvar ersätts kommunen för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel, för tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till i detta moment. Området kan orsakas kostnader för tjänster inom social- och hälsovård som det ordnar. Vid inrikesministeriet bereds för närvarande ändringar av 4 kap. om hjälpsystemet i mottagningslagen (SM0030:00/2022). Avsikten är att i bestämmelserna i mottagningslagen om organiseringsansvaret för hjälpåtgärder göra behövliga ändringar till den del organiseringsansvaret den 1 januari 2023 överförs från kommunerna till välfärdsområdena.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska enligt 2 mom. begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhandahållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel. Förläggningen i Joutseno ansvarar för att tillhandahålla hjälpåtgärder till offer för människohandel som inte har en hemkommun i Finland som avses i lagen om hemkommun. Det föreslås inga ändringar i momentet.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

54 §. Utbetalning av ersättning. Kommunen ska enligt 1 mom. ansöka om sådan ersättning för de kostnader som orsakats den som avses i 6 kapitlet genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret. Ersättning för kostnaderna ska sökas senast inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Kostnaderna ersätts inte om ersättning söks senare än inom två år. Två år kan anses vara en tillräcklig tid för att söka ersättning. För att ersättning ska kunna betalas ut ska ansökan preciseras genom att de kostnader för vilka ersättning söks specificeras. Till ansökan om ersättning ska också fogas verifikat eller någon annan tillräcklig utredning över kostnaderna alltid när det är möjligt. Utvecklings- och förvaltningscentret kan vid behov göra inspektioner för att verifiera kostnaderna till exempel genom stickprov.

Kommunen ersätts kostnaderna jämte mervärdesskatt, om den söker ersättning också för mervärdesskattens andel. Om ersättning söks för mervärdesskatten ska kommunen i sin ansökan förete en utredning om att tjänsten är momspliktig. I de fall där kommunen redan har fått kalkylerad återbäring från staten för tjänstens momspliktiga andel enligt mervärdesskattelagen (1501/1993) ska kommunen dra av mervärdesskattens andel från sina kostnader innan ersättning söks.

Utvecklings- och förvaltningscentret betalar ersättning till kommunen enligt ansökan. Ändring i beslutet får sökas genom besvär enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om sökande av ändring finns i 82 § i integrationslagen.

Det föreslås att välfärdsområdet läggs till i 1 mom., så att också det kan söka ersättningar enligt 6 kap. hos utvecklings- och förvaltningscentret. Det är ändamålsenligt för likvärdigheten och tydligheten i ersättningssystemet att den maximala tiden för att söka ersättningar är samma två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. De punkter som gäller ersättningsprocessen som beskrivs ovan, såsom kommunens skyldighet att lämna verifikat samt utvecklings- och förvaltningscentrets möjligheter till inspektion och möjlighet till ersättning av mervärdesskatt, ska också gälla välfärdsområdet.

Avsikten är dock inte att avskaffa möjligheten att ersätta kostnader som orsakas kommunen i paragraferna i 6 kap. (46 §, 47 §, den nya 47 a §, 48–50 § och 51–53 §), för kommunen kan enligt 54 § 1 mom. ansöka om ersättning hos utvecklings- och förvaltningscentret senast inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. Kommunen ska kunna söka ersättning för kostnader som orsakats inom utgången av 2022 under 2023 och 2024, då välfärdsområdet ansvarar för de uppgifter som gäller socialvård och på så sätt kan ersättningar betalas också till välfärdsområdena. Välfärdsområdet kan för sin del ansöka om ersättningar hos utvecklings- och förvaltningscentret för kostnader som uppkommit efter den 1 januari 2023, som det enligt 6 kap. i integrationslagen ska ersättas för.

Enligt 2 mom. kan den kalkylerade ersättning som avses i 45 § betalas till kommunen och den kalkylerade ersättning som avses i 45 a § betalas till välfärdsområdet utan särskild ansökan. Välfärdsområdet inkluderas i momentet till följd av den nya 45 a §, enligt vilken kalkylerad ersättning framöver också ska betalas till välfärdsområdet.

55 §. Skyldighet att betala tillbaka ersättning. I paragrafen bestäms om skyldighet att betala tillbaka ersättning som betalats till kommunen. Enligt 1 mom. kan utvecklings- och förvaltningscentret bestämma att kommunen helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund. Det föreslås att också välfärdsområdet läggs till i momentet för likvärdighet och tydlighet i ersättningssystemet.

På det belopp som betalas tillbaka ska enligt 2 mom. en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Det föreslås inga ändringar i momentet.

I 3 mom. bestäms att utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till också detta moment för likvärdighet och tydlighet i ersättningssystemet. Ändring i beslutet får sökas genom besvär enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om ändringssökande ingår i 82 §.

56 §. Förordnande av företrädare. I paragrafen föreskrivs det om förordnande av företrädare för barn som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, barn som blivit offer för människohandel eller andra barn som vistas i landet utan vårdnadshavare. I paragrafen föreskrivs det om förordnande av företrädare för barn som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, barn som blivit offer för människohandel eller andra barn som vistas i landet utan vårdnadshavare. Det föreslås att ordet minderårig i 1 mom. i den svenskspråkiga versionen ändras till ordet barn.

Paragrafens 2 mom. gäller ansökan om företrädare. Enligt den gällande lagen görs ansökan om förordnande av företrädare av det organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982). Hänvisningen till lagen måste strykas, för i fortsättningen kan välfärdsområdet självt definiera sin administrativa praxis, och det nämnda 6 § 1 mom. i socialvårdslagen har föreslagits bli upphävt i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021). Det vore mer ändamålsenlig med en bestämmelse om att uppgiften om ansökan ges välfärdsområdet. Avsikten är, att ansökan görs av en sådan instans eller person som har tillräcklig kompetens inom socialvården att bedöma barnets situation och intresse för att ansöka om företrädare.

82 §. Ändringssökande. I 1 mom. finns en informativ bestämmelse om ändringssökande, det vill säga besvär hos förvaltningsdomstolen. Laghänvisningen i bestämmelsen är dock föråldrad och den andra meningen onödig, och det föreslås att bestämmelsen uppdateras. Enligt den föreskrivs det om sökande av ändring i beslut som avses i denna lag i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) om inte något annat föreskrivs.

87 §. Rätt att få uppgifter. Det föreslås att 4 mom. upphävs, eftersom det föreskrivs om utlämnande av uppgifter mellan myndigheter med hjälp av tekniska gränssnitt i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Detta hänvisar i synnerhet till 22 och 23 §, som gäller informationsöverföring samt öppnande av elektronisk förbindelse. Inga ändringar föreslås i 1–3 mom.

87 a §. Folkpensionsanstaltens skyldighet att överlåta uppgifter till kommunen. Enligt paragrafen ska Folkpensionsanstalten i situationer som avses i 10 § 1 mom. utan dröjsmål, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun lämna ut uppgifter om en invandrare på vilken denna lag ska tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Det föreslås en teknisk ändring i paragrafen så att det föreskrivs tydligare om uppgifternas användningsändamål. I 10 § 1 mom. i integrationslagen föreskrivs det om inledande kartläggning. Det föreslås att uppgifterna ska lämnas ut för inledande av kommunens inledande kartläggning enligt 10 § 1 mom. Formuleringen är tydligare och mer exakt än den nuvarande formulering som anger situationen. Efter den inledande kartläggningen följer en integrationsplan enligt 13 §, utifrån vilken kommunen handleder invandraren till de tjänster och åtgärder som avtalas i planen. Det ligger i invandrarens intresse att kommunen fortsättningsvis får information om och kan nå invandraren med tanke på kommunens inledande kartläggning och tjänster som främjar integrationen.

För att göra lagstiftningen mer noggrant avgränsad och exakt föreslås det också att informationen avgränsas till enbart nödvändig information. Folkpensionsanstalten ska endast lämna kommunen nödvändiga uppgifter om en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd. Identifieringsuppgifter och kontaktuppgifter för invandraren är viktigast för nåbarheten. Det föreslås att kommunen inte längre ska ha en omfattande rätt att få uppgifter om utkomststöd och personens social- och hälsovårdsuppgifter när organiseringsansvaret för social- och hälsovården överförs till välfärdsområdet. Rätten att få information enligt denna paragraf och 87 b–87 f § bedöms närmare med avseende på skyddet för personuppgifter i kapitel 12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

Det föreslås också att den föråldrade formuleringen om teknisk anslutning stryks. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter mellan myndigheter med hjälp av tekniskt gränssnitt i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Här hänvisas i synnerhet till 22 och 23 §. Folkpensionsanstalten kan till exempel bevilja kommunen uppgifter ur KELMU-systemet genom en begränsad elektronisk förbindelse.

87 b. Rätt att få uppgifter i samband med en sektorsövergripande inledande kartläggning eller integrationsplan. Genom förslagen till ändring av 10,13, 14, 17 och 18 § ges välfärdsområdet möjlighet att delta i inledande kartläggningar och utarbetandet av integrationsplaner samt därefter i handledningen till tjänster och i uppföljningen och justeringen av integrationsplanen. Redan enligt det gällande 16 § 3 mom. i integrationslagen ska integrationsplaner för familjer utarbetas genom sektorsövergripande samarbete, vilket gör det möjligt för välfärdsområdet att delta.

Enligt det föreslagna 1 mom. har kommunen, arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet rätt att av varandra få nödvändiga uppgifter om en invandrare för vilken en inledande kartläggning, integrationsplan eller integrationsplan för en familj utarbetas i sektorsövergripande samarbete. På det sätt som beskrivs i 10 och 13 § är syftet med det sektorsövergripande samarbetet att göra det möjligt att samordna tjänster för vilka olika myndigheter har organiseringsansvaret. Som nödvändiga uppgifter ska identifikationsuppgifter och kontaktuppgifter för invandraren åtminstone betraktas uppgifter om invandrarens servicebehov och om de tjänster som tillhandahållits för invandraren. Det föreskrivs också om rätten att få uppgifter mellan kommunen och arbets- och näringsbyrån i 87 §.

De föreslagna 3 och 4 mom. motsvarar 1 och 2 mom., men gäller integrationsplaner för minderåriga. I och med ändringen av 28 § har välfärdsområdet organiseringsansvaret för ordnande av boende för minderåriga som anländer utan vårdnadshavare, så det är viktigt att kommunen och välfärdsområde tillsammans utarbetar integrationsplanerna för dem.

87 c §. Utlämnande av uppgifter om minderåriga som anländer utan vårdnadshavare. Det föreslås en ny paragraf enligt vars 1 mom. välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelser av Migrationsverket, förläggningar, närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten, företrädare som avses i 56 § samt läroinrättningar som avses i 2 kap. eller andra tjänsteleverantörer för utförande av sina uppgifter enligt 27 och 28 § få nödvändiga uppgifter som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Enligt förslaget kan uppgiften enligt 27–28 § om stöd till minderåriga samt om familjegrupphem och andra bostadsenheter överföras på välfärdsområdet. Också ansvaret för att ansöka om en företrädare för en minderårig enligt 56 § är redan i nuläget och också i fortsättningen en uppgift inom socialvården.

För att välfärdsområdet ska kunna sköta dessa uppgifter måste det få nödvändiga uppgifter av centrala myndigheter och andra aktörer. Välfärdsområdet behöver information av Migrationsverket särskilt om uppehållstillstånd och ansökningar om medborgarskap samt om medborgarskap för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Välfärdsområdet behöver information av förläggningar om sådana barn och unga innan de övergår till kommuner och familjegrupper. Välfärdsområdet behöver uppgifter av närings-, trafik- och miljöcentralen särskilt om avtal om familjegrupper och om uppgifter som gäller ersättning av kostnader. Välfärdsområdet behöver information av kommunen särskilt om integrationsplaner som eventuellt utarbetats, om integrationstjänster samt om tillhandahållande av småbarnspedagogik och utbildning för minderåriga. Välfärdsområdet behöver information av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata särskilt om barns och ungas hemkommun. Välfärdsområdet behöver information av företrädaren om skötsel av barnets ärenden till de delar det inverkar på skötseln av välfärdsområdets uppgifter, särskilt på boende i familjegrupper. Välfärdsområdet behöver också information av läroanstalter och andra tjänsteproducenter som avses i 2 kap. i integrationslagen, om en minderårig deltar i integrationsutbildning eller andra tjänster som de ordnar.

I 1 mom. ska det därför finnas bestämmelser om vilka uppgifter rätten att få information gäller. Det gäller personuppgifter. Dessutom ska det föreskrivas om användningsändamål (lagstadgade uppgifter) och om vem välfärdsområdet har rätt att få uppgifterna av.

Det kan var till exempel följande uppgifter: namn, födelsetid och födelseort samt uppgifter som gäller bestämmande av ålder, personbeteckning, modersmål och kontaktspråk, uppgifter som gäller uppehållstillstånd och fortsatta tillstånd, medborgarskap eller uppgift om att en person är statslös och om nationalitet, uppgifter som gäller kommunplats, uppgifter som gäller hem- och bostadsort, uppgifter som gäller familjeåterförening, uppgifter som gäller kundrelationer inom hjälpsystemet för offer för människohandel, uppgifter om kundrelationer samt hälsouppgifter inom socialvård, barnskydd, kunduppgifter och uppgifter om hälsa som gäller handikappservice och andra motsvarande tjänster, uppgifter som gäller inledande kartläggning och integrationsplan, uppgifter som gäller förmåner som Folkpensionsanstalten och andra myndigheter betalar ut, uppgifter om läroanstalter och studier samt uppgifter som gäller domstols- och kriminalärenden.

Enligt 24 § 1 mom. 24 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda: handlingar som gäller behovet av internationellt skydd, förutsättningarna för utlänningars inresa och uppehållsrätt i landet eller grunden för dem eller förvärv eller förlust av finskt medborgarskap eller bestämmande av medborgarskapsstatus, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur dem inte äventyrar säkerheten för parten eller partens närstående. Enligt 25 punkten i paragrafen är handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit eller uppgifter om någons sexuella beteende eller inriktning sekretessbelagda. Enligt punkt 26 är handlingar som innehåller uppgifter om känsliga omständigheter som gäller privatlivet för någon som misstänks för ett brott, en målsägande eller någon annan som har samband med ett brottmål samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om ett brottsoffer, om utlämnandet av uppgifter kränker offrets rättigheter, minnet av offret eller offrets närstående, förutsatt att utlämnandet av uppgifter inte är nödvändigt för utförande av ett myndighetsuppdrag sekretessbelagda. Till exempel kan välfärdsområdet med avvikelse från dessa grunder för sekretess ha behov av att få uppgifter om barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

Enligt det 2 mom. som föreslås ska en företrädare som avses i 56 § ha rätt att av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 57 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare. I 57 § föreskrivs om företrädarens behörighet och uppgifter för en företrädare som förordnas med stöd av denna lag tillämpas vad som föreskrivs i 40 och 41 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. I 40 § i den lagen föreskrivs om företrädarens kompetens och i 41 § om uppgifter. Enligt 41 § i den lagen för företrädaren vårdnadshavarens talan i angelägenheter som gäller barnets person och förmögenhet samt förvaltar barnets förmögenhet på det sätt som bestäms i 12 kap. 1 och 2 § i rättegångsbalken, 14 § i förvaltningslagen, 25 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden samt i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Innan ett beslut som gäller barnets person eller förmögenhet fattas ska barnet höras på det sätt som föreskrivs i 5 § 2 mom. i denna lag. I företrädarens uppgifter ingår inte barnets dagliga vård, fostran eller övriga omvårdnad. När uppdraget upphör ska företrädaren avge redovisning i enlighet med vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen ha rätt att få uppgifter av välfärdsområdet för att utföra de uppgifter som det föreskrivs om i 28, 43 och 49 §, och välfärdsområdet ska vara skyldigt att lämna dessa uppgifter avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelser.

Närings-, trafik- och miljöcentralen behöver uppgifter för att utarbeta avtal enligt 28 §. Enligt 28 § avtalar välfärdsområdet med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet, placering av barn och unga personer vid dessa enheter, anordnande av integrationsfrämjande tjänster och ersättning av kostnaderna för åtgärderna. Avtalet är ett villkor för ersättningar enligt 49 §. Dessutom ska enligt 28 § en kopia av protokollet över omhändertagandet av ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar över lämnas till kommunen och den närings-, trafik- och miljöcentral som övervakar verksamheten. Enligt 43 § avtalar närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen om anvisandet av personer till kommuner. Därför kan närings-, trafik- och miljöcentralen behöva uppgifter av välfärdsområdet till exempel beträffande en minderårig som ska placeras i familjegrupphem.

Enligt det föreslagna 4 mom. har kommunen rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter om minderåriga som anlänt utan vårdnadshavare som än nödvändiga för fullgörandet av uppgifter enligt 2 kap. och 43 §. Rätten att få uppgifter med avseende på 43 § har samband med placeringen av den minderåriga i en kommun och med avtalet med närings-, trafik- och miljöcentralen om detta.

I paragrafen definieras användningsändamålet och det specificerats vem som lämnar ut vilka uppgifter till vem. Uppgifterna har begränsats till nödvändiga uppgifter. I 1–4 mom. ska det föreskrivas om vilka uppgifter rätten att få information gäller, för vilket användningsändamål uppgifterna behövs (lagstadgade uppgifter) och av vem välfärdsområdet har rätt att få uppgifterna.

Om myndigheters och andra aktörers behandling av personuppgifter enligt denna paragraf föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen, samt dataskyddslagen (1050/2018).

På behandling av information tillämpas lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Om inget annat föreskrivs på annat håll i lag tillämpas på rätten att få uppgifter och på annat överlåtande av personuppgifter ur en myndighets personregister vad som föreskrivs om offentlighet i myndighetens verksamhet. Information och handlingar som erhållits för skötseln av uppgifter enligt denna paragraf ska hållas hemliga enligt vad som föreskrivs i offentlighetslagen.

Behandling av uppgifter i relation till skyddet av personuppgifter behandlas närmare i 12 kap. förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.

87 d. Uppgifter om anvisande till kommuner. Det föreslås en ny paragraf som har samband med 43 § om anvisande till kommuner. Enligt 43 § om anvisande till kommuner ska kommunen höra välfärdsområdet innan ett avtal om anvisande till kommunen av en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. sluts med närings-, trafik- och miljöcentralen, om personen har ett uppenbart behov av social- och hälsovårdstjänster. Hörandet beskrivs närmare i motiveringen till den föreslagna 43 §. För att välfärdsområdet ska ha en faktisk möjlighet att bli hört bör det ha rätt att få uppgifter om personen av kommunen.

Det föreslås att kommunen avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna ska lämna välfärdsområdet de uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. som är nödvändiga för genomförandet av ett hörande som avses i 43 § 2 mom.

87 e §. Överlåtande av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen. Det föreslås en ny paragraf om kommunens rätt att få uppgifter av välfärdsområden i samband med ansökan om ersättning. Enligt paragrafen har kommunen rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få nödvändiga uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för vilken det under 2022 producerats tjänster för vilka kommunen kunnat ansöka om ersättning som avses i 46–49 eller 51–53 §. Kommunen kan alltså under 2023 eller 2024 retroaktivt ansöka om ersättning för kostnader som uppkommit för kommunen på det sätt som föreskrivs i 54 § 1 mom.

87 f §. Överlåtande av uppgifter avseende välfärdsområdets ersättningar. Det föreslås en ny paragraf om välfärdsområdets rätt att få uppgifter, som ger välfärdsområdet möjlighet att ansöka om ersättning. Enligt paragrafen har välfärdsområdet rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket få uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 46, 47, 48, 49 eller 51–52 § om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få uppgifter om offer för människohandel som är nödvändiga för ansökan om ersättning enligt 53 §.

Det föreslagna 2 mom. berör rätten att få uppgifter mellan välfärdsområdet och närings-, trafik- och miljöcentralen. Momentet gör det möjligt för välfärdsområdet att ansöka om ersättning för specialkostnader enligt 49 § eller kostnader för tjänster till offer för människohandel enligt 53 § och för närings-, trafik- och miljöcentralen att fatta beslut om sådana ersättningar. Vidare gör momentet det möjligt för närings-, trafik- och miljöcentralen att avtala med välfärdsområdet om ersättning för kostnader för personer som personer som deltagit frivilliga i krigen enligt 52 §.

Det föreslagna 3 mom. gäller rätten att få uppgifter mellan välfärdsområdet och utvecklings- och förvaltningscentret. Momentet gör det möjligt för utvecklings- och förvaltningscentret att betala ersättning till välfärdsområdet för kostnader som avses i 46, 47, 48, 49 och 51–53 §.

Det föreslagna 4 mom. Berör välfärdsområdets rätt att få uppgifter av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Momentet gör det möjligt för välfärdsområdet att kontrollera hur de kalkylerade ersättningar som avses i 45 a § har betalats.

87 g §. Överlåtande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet. Det föreslås en ny paragraf enligt vilken Folkpensionsanstalten ska ge information till välfärdsområdet om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som får utkomststöd annars än tillfälligt i enlighet med lagen om utkomststöd. Informationen ska ges utan dröjsmål, kostnadsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelser för att organisera den social- och hälsovård som avses i 6 §. På grund av integrationsklienters särskilt utsatta ställning bör dock integrationslagen föreskriva att välfärdsstaten ska informeras om dessa invandrare och att även dessa redan från början ska ges social- och hälsovårdstjänster.

Enligt 87 a § integrationslagen lämnar Folkpensionsanstalten motsvarande information till kommunen så att kommunen kan styra en invandrare som får utkomststöd annat än tillfälligt till den grundläggande kartläggningen enligt integrationslagen. För närvarande har integrationstjänster i vissa kommuner bedrivits i social- och hälsovårdsenheternas regi, varigenom man kunnat utnyttja denna information om utkomststöd för att styra dessa personer till social- och hälsovårdstjänster, även om det huvudsakliga syftet med 87 a § i integrationslagen varit att styra dessa personer till den grundläggande kartläggningen enligt integrationslagen och därigenom ge dem en integrationsplan, där man kommit överens om tjänster som främjar integration, såsom till exempel språk- och integrationsutbildning och sysselsättningsfrämjande tjänster. Det är dock också nödvändigt att sörja för en liknande rätt till tillträde till välfärdsområdet, som kommer att ansvara för att organisera social- och hälsovården i framtiden, så att dessa personer i integrationsfasen kan nås även i social- och hälsovårdens inledande skede.

88 a §. Tillämpning av lagen på Helsingfors stad. Det föreslås att en ny paragraf fogas till lagen. Enligt paragrafen ska det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet också tillämpa på Helsingfors stad. Helsingfors stad bildar inte och hör inte till något välfärdsområde, så det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet ska också gälla Helsingfors stad. 2 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland gäller lagens tillämpningsområde och tillämpningen av olika lagar. Enligt 2 mom. i den paragrafen tillämpas ”på välfärdsområdena i Nyland och på Helsingfors stad [...] dessutom vad som föreskrivs om välfärdsområden och ordnandet av social- och hälsovård i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) eller annanstans i lag, om inte något annat föreskrivs i denna lag.” För tydlighetens skull föreskrivs det dock också särskilt om saken i denna lag. Det gäller till exempel bestämmelser om social- och hälsovårdsuppgifter, deltagande i inledande kartläggningar och utarbetandet av integrationsplaner i sektorsövergripande samarbete, familjegrupphemsverksamhet, utseendet av företrädare för minderåriga samt ersättningar och rätt att få uppgifter.

I fråga om kalkylerade ersättningar är avsikten att i en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 45 och 45 a § precisera hur de kalkylerade ersättningarna ska betalas för Helsingfors stads del.

90 a §. Överförande av avtal till välfärdsområdet. Det föreslås en ny paragraf enligt vars 1 mom., om kommunen upprätthåller eller ordnar verksamhet enligt 27 eller 28 §, det vill säga stöd till eller boende för barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, övergår uppgiften den 1 januari 2023 till välfärdsområdet. Till exempel är det en frivillig uppgift för kommunen att inrätta familjegrupp. Därför föreslås det att det entydigt bestäms att uppgifterna övergår till välfärdsområdet.

Dessutom ska kommunen till välfärdsområdet överföra de avtal som gäller familjegrupphem som den enligt 28 § ingått med närings-, trafik- och miljöcentralen samt de avtal som gäller villkor för ersättning som avses i 49 eller 52 § från och med den 1 januari 2023. Dessutom ska kommunen överföra ett avtal om ersättningar som avses i 49 § 2 mom. till välfärdsområdet, till den del avtalet gäller kostnader enligt 49 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, till exempel familjegrupphemsverksamhet eller specialkostnader för social- och hälsovård. Kommunen ska inte överföra avtal enligt 49 § 1 mom. 3 punkten som också gäller kostnader som uppkommit för kommunen från och med 2023, till exempel kostnader för assistenter till barn med funktionsnedsättning i småbarnspedagogiken. Det är möjligt att en del av de avtal som överförs både innehåller kommunens och välfärdsområdets kostnader, och avtalen ska delas upp på ett ändamålsenligt sätt eller så ska närings-, trafik- och miljöcentralen utarbeta beslut som ersätter avtalen.

Ovan i motiveringarna till 28 § beskrivs närmare hur familjegrupphemsverksamheten övergår till välfärdsområdets ansvar. I 49 § 1 mom. finns bestämmelser om ersättningar som kan sökas för kostnader som uppkommer av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år. Med detta hänvisas det till uppgifter enligt 27, 28 och 56 §. Det är ändamålsenligt att avtalen som gäller existerande familjegrupphem och andra kostnader som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare övergår med ansvaret.

Om kommunen har bolagiserat familjegrupphemsverksamheten, övergår avtalet mellan kommunen och bolaget inklusive aktiebrev från kommunen till välfärdsområdet, men personalen kvarstår i bolagets tjänst och övergår inte till välfärdsområdet. Också kommunens aktier i ett bolag som har samband med familjegrupphemsverksamheten övergår alltså till välfärdsområdet.

Också avtal som gäller uppgifter med anknytning till avtalet övergår till välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023. Med det avses övergång av till exempel avtal som kommunen ingått med en serviceproducent i fråga om ordnande av familjegrupphemsverksamhet.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan välfärdsområdet ansöka om ersättningar med stöd av dessa avtal som avses i 49 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 52 § för de kostnader som uppkommer efter den 1 januari 2023. Genom ändringen möjliggörs det att välfärdsområdet och närings-, trafik- och miljöcentralen inte behöver utarbeta nya avtal eller beslut för varje invandrare för vilken kommunen och närings-, trafik- och miljöcentralen redan har ett utarbetat avtal.

Syftet med den föreslagna paragrafen är att minska på den administrativa bördan i fråga om utarbetandet av avtal. När välfärdsområdena inleder tillhandahållandet av social- och hälsovårdstjänster den 1 januari 2023 är det möjligt att välfärdsområdet redan vid ingången av 2023 kommer att tillhandahålla tjänster enligt 6 kap. i integrationslagen för vilka kostnader uppkommer som området enligt förslaget ska ersättas för. Om inte avtalen övergår är det möjligt att välfärdsområdet inte kan söka ersättningar av staten för de kostnader som orsakas det med stöd av 49 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och 52 § innan ett nytt avtal utarbetats. Dessa avtal ska dock inte längre förnyas eller uppdateras efter att de överförts till välfärdsområdena. I fortsättningen fattar närings-, trafik- och miljöcentralerna beslut på det sätt som beskrivs i motiveringen till 47 a §. Också i fråga om eventuella andra särskilda ersättningar enligt 49 § 1 mom. 3 punkten ska välfärdsområdet ansöka om ett beslut hos närings-, trafik- och miljöcentralen.

Enligt 3 mom. kan kommunen ansöka om ersättningar för kostnader som uppkommit före den 31 december 2022 som gäller avtal som övergått och som avses ovan i 2 mom. enligt 49 eller 52 §. Kommunens och närings-, trafik- och miljöcentralens avtal skulle ha varit i kraft när kost-

naderna uppstår, så något nytt avtal krävs inte av kommunen när dess avtal övergår till välfärdsområdet den 1 januari 2023. Det föreskrivs om kommunens rätt till information i detta sammanhang i 87 e §.

90 b §. *Ställningen för personal som stöder barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare.* Det föreslås en ny paragraf som gäller personalen i familjegrupphem och personal som sköter uppgifter som gäller stöd. Som ovan beskrivs är största delen av den personal som arbetar i familjegrupphem och personal som sköter stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare personal inom social- och hälsovården, som redan genom reformen av social- och hälsovården övergår från kommunen till välfärdsområdet. Det föreslås en paragraf som till sin ordalydelse motsvarar 18 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen. Paragrafen gäller också personal inom stödtjänster, till exempel eventuella assistenter eller fastighetsskötare.

7.3 Lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

14 a §. *Behandling av kunduppgifter i sektorsöverskridande samservice som främjar sysselsättningen.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf som innebär en lagteknisk ändring så att det föreskrivs om behandling av kunduppgifter för kommuner som omfattas av kommunförsöken i denna lag i stället för i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Inga materiella ändringar föreslås i bestämmelserna om behandling av kunduppgifter.

Enligt 1 mom. tillämpas på kommuner inom försöksområdet vad som i 9, 9 a och 11 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om arbets- och näringsbyrån. I 9 § i den lagen föreskrivs det om uppgifter om arbetslösa och deras användningsändamål, i 9 a § om kundregistret över sektorsövergripande samservice och i 11 § om rätten att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice. Det är ändamålsenligt att flytta bestämmelserna, eftersom kommunerna till följd av överföringen av organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster inte har någon lagstadgad roll som anordnare av social- och hälsovårdstjänster inom den sektorsövergripande samservicen, utan kommunernas roll grundar sig på uppgiften enligt lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen. De kommuner som ingår i kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen sköter vissa uppgifter enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen i arbets- och näringsbyråns ställe.

I 2 mom. föreskrivs det att en kommun inom försöksområdet är gemensamt personuppgiftsansvarig för uppgifter som avses i 9 b § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen i fråga om kunder som hör till de kundkategorier som avses i denna lag. En kommun svarar för den personuppgiftsansvarigas skyldigheter gentemot kunderna enligt allmänna dataskyddsförordningen, med undantag för de skyldigheter som avses i 9 b 2 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Enligt 9 b § 1 mom. i samservicelagen är närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, arbets- och näringsbyråerna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten gemensamt personuppgiftsansvariga. Enligt 9 b 2 mom. i den lagen svarar närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter för frågor som berör kundregistrets informationssäkerhet enligt allmänna dataskyddsförordningen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Med stöd av 7 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen utfärdas närmare bestämmelser om hur ledningsgruppen och styrgruppen för sektorsövergripande samservice ska tillsättas, vara sammansatta och vilka uppgifter de ska ha samt hur de personer som leder ordnandet av sektorsövergripande samservice och deras ersättare utses och om personernas uppgifter genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om det ovannämnda finns i nuläget i statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen 1377/2014. I förordningen finns bestämmelser om godkännande och arkivering av en sektorsövergripande sysselsättningsplan, tillsättande av en ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice, uppgifterna för en ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice, utseende av en person som leder organiseringen av sektorsövergripande samservice samt personens uppgifter och av en styrgrupp för sektorsövergripande samservice.

Det nuvarande bemyndigandet att utfärda förordning enligt 7 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ändras enligt förslaget inte. Ändringar som med anledning av att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna överförs görs senare under 2022 så, att ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023 samtidigt som lagförslagen i denna proposition.

I statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) föreskrivs det om det kalkylerade ersättningsbeloppet till kommunen. Förordningen behöver ändras till följd av lagförslaget, enligt vilket en kalkylerad ersättning också ska betalas till välfärdsområdet. Förordningen bereds under 2022 så att ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023 samtidigt som lagförslagen i denna proposition. Förordningsutkastens bifogas denna proposition.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2023.

10 Verkställighet och uppföljning

Verkställigheten av propositionen medför förändringar i de kommuner där det finns familjegrupper eller andra bostadsenheter för minderåriga som bor i Finland utan vårdnadshavare. Ansvar för den verksamheten övergår till välfärdsområdena från och med den 1 januari 2023.

Dessutom bör arbets- och näringsministeriets anvisning om ersättning till kommunerna för kostnader som uppstår vid tillämpning av lagen om främjande av integration uppdateras så att också välfärdsområdena beaktas.

Arbets- och näringsbyrån ska i god tid inleda förhandlingar med välfärdsområdena och kommunerna inom sitt verksamhetsområde samt Folkpensionsanstalten om uppdatering av sammanställningen i ledningsgruppen för sektorsövergripande samservice. Eftersom ledningsgruppens uppgifter också innefattar uppgörandet av ett samarbetsavtal om sektorsöverskridande samservice, behöver också behovet av förändringar i de gällande samarbetsavtalen behandlas vid förhandlingarna.

11 Förhållande till andra propositioner

Den 3 maj 2022 godkände riksdagen lagen om ändring av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (339/2022). Avsikten är att den lagen ska träda i kraft så snart som möjligt, och en utgångspunkt för denna proposition är att den lagen är i kraft och ändras genom denna proposition.

Avsikten är att det lagförslag som gäller integrationslagen ska behandlas av riksdagen innan regeringens proposition med förslag till en totalöversyn av integrationslagen ges till riksdagen hösten 2022. Genom den lag som föreslås i denna proposition ändras den gällande integrationslagen, men i totalöversynen är avsikten att upphäva den gällande lagen och stifta en helt ny lag om främjande av integration. Enligt detta lagförslag ändras bestämmelserna om finansiering och tjänster för minderåriga, och i totalöversynen fortsätter utvecklingen av dem.

Propositionen har också samband med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomststöd och vissa lagar som har samband med den, som är under beredning. Den propositionens syfte är i synnerhet att stärka ställningen för socialvårdsklienter och personer i sårbar ställning som ansöker om utkomststöd. I den propositionen föreslås dessutom ändringar till följd av att organiseringsansvaret för socialvården överförs från kommunerna till välfärdsområdena. Verkställigheten av utkomststödet fördelas mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdenas socialvård.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen görs huvudsakligen tekniska ändringar som föranleds av inrättandet av välfärdsområden och reformen av social- och hälsovården. Genom dessa ändringar uppdateras lagstiftningen till att motsvara det nya strukturella verksamhetsfältet och organiseringsansvaret. Med anledning av ovanstående har propositionens förhållande till grundlagen huvudsakligen bedömts och beskrivits i propositionen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 241/2020 rd). Dessutom granskas förslag som gäller integrationslagen närmare nedan.

De allmänna villkoren för att begränsa grundläggande rättigheter är stiftande i lag, lagens noggrannhet och precision, begränsningens acceptabilitet, begränsningens proportionalitet, integriteten i kärnområdet i den grundläggande rättigheten, rättsskyddsordningens tillräcklighet och efterlevnad av mänskliga rättigheter. Därutöver har grundlagsutskottet betonat att beredningen av regeringspropositioner ska utvecklas så att man i motiveringen över lagstiftningsordningen behandlar förslagen även i fråga om skyldigheten att skydda grundläggande och mänskliga rättigheter enligt 22 § i grundlagen och inte bara i grundläggande konflikter och mänskliga rättigheter (GrUU 52/2014 rd. 3/I).

I propositionen föreslås det att lagen om främjande av ändras. I förslaget är den viktigaste ändringen i gällande lag att tjänster som främjar integration i fortsättningen också ordnas som en del av social- och hälsovårdstjänsterna som välfärdsområdet ansvarar för utöver de tjänster som kommunen ordnar. Utgångspunkten för att uppnå syftet med lagen är att de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna respekteras. Det är skäl att granska de föreslagna bestämmelserna med avseende på de viktigaste grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna. Bestämmelser i grundlagen som är av betydelse med tanke på propositionen är i synnerhet 6, 9, 10, 15, 19 och 121 §.

12.1 Jämlikhet

Ett syfte med integrationslagen är också att främja genomförandet av jämlikhet, delaktighet och jämställdhet för invandrare. De föreslagna lagändringarna möjliggör fortsättningsvis jämlika och högklassiga tjänster för invandrare som omfattas av tjänster enligt integrationslagen. Genom förslaget främjas det sektorsövergripande samarbetet mellan myndigheterna, vilket är viktigt för ordnandet av tjänster för invandrare. Dessutom säkerställs det genom propositionen att välfärdsområdet framöver ordnar boende för minderåriga barn som anländer utan vårdnadshavare, vilket är ett steg i riktning mot ordnandet av jämlika tjänster för dem. Den helhetsöversyn av integrationslagen som är under beredning syftar till att göra familjegrupphemsverksamheten till en tjänst enligt socialvårdslagen, vilket ytterligare ökar jämlikheten för dessa barn. Därmed främjar propositionen jämlikheten enligt 6 § i grundlagen.

Den olika ställningen för kommuner som ingår i kommunförsöket och kommuner som står utanför det vid skötseln av uppgifter enligt samservicelagen grundar sig på lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020, kommunförsökslagen). Enligt kommunförsökslagen har vissa av de statliga arbets- och näringsbyråernas uppgifter under försökstiden överförts till kommunerna i fråga om de delvis svårsysselsatta klientkategorier som närmare anges i lagen. För urvalet av försöksområdena ordnades hösten 2019 en öppen ansökan för kommunerna för att bli försöksområden. Försök riktas vanligen till en begränsad grupp, och därför har försöken ofta betydelse med avseende på jämlikheten som tryggas i grundlagen. Kommunförsökens relation till jämlikheten bedöms i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 87/2020 rd) och i regeringens proposition med förslag till lagstiftning om förlängning av giltighetstiden för ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 17/2022 rd).

12.2 Rörelsefrihet

Propositionen har i någon mån beröringspunkter med rörelsefriheten enligt 9 § i grundlagen. Enligt den har utlänningar som lagligen vistas i landet rätt att röra sig fritt inom landet och där välja bostadsort. Var och en har också rätt att lämna landet. Enligt 85 § i den gällande integrationslagen kan en invandrare under vissa förutsättningar få återflyttningsbidrag av kommunen. I fortsättningen kan det uppstå situationer där välfärdsområdet betalar bidraget. Förslaget kan i ringa mån anses främja rörelsefriheten genom att möjliggöra ersättning av staten till välfärdsområdet för stöd för återflyttning enligt 47 § som föreslås.

12.3 Skydd för personuppgifter

Propositionen har en tredje beröringspunkt med 10 § i grundlagen som gäller skydd för privatlivet. Bestämmelsen om skydd för privatlivet i 10 § i grundlagen anses innehålla åtminstone skydd för den personliga identiteten, skydd för personuppgifter och skydd för till exempel moralisk och fysisk integritet. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet sådant det tryggas genom grundlagen är att varje individ ska ha rätt att leva sitt eget liv utan omotiverad inblandning från myndigheter eller andra instanser i individens privatliv.

För samservicelagens del är det fråga om en teknisk ändring så att registerföringen, användningsändamålet och mängden personuppgifter inte ändras. Också den förändring som gäller den personuppgiftsansvariga är av teknisk art.

I den föreslagna 87 b § föreskrivs det om överlåtelse av uppgifter mellan välfärdsområdet och andra myndigheter för att myndigheterna ska få nödvändiga uppgifter för deltagande i inledande

kartläggning eller utarbetandet av en integrationsplan, integrationsplan för minderåriga eller integrationsplan för familjer eller för styrnings- och kontrolluppgifter i anslutning till dem.

De föreslagna 87 c och 87 g § skulle ge välfärdsområdet rätt att få information om ensamkommande minderåriga och invandrare som får utkomststöd annat än tillfälligt från Folkpensionsanstalten för att tillhandahålla bostäder eller stödtjänster till ensamkommande minderåriga samt för att styra en person som får utkomststöd till en bedömning av behovet av socialvård och att erbjuda social- och hälsovårdstjänster.

I den föreslagna 87 d § föreskrivs det om överlåtelse om uppgifter som berör anvisande till kommun från kommunen till välfärdsområdet för att kommunen ska kunna höra välfärdsområdet innan den avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om anvisande till kommunen.

I den föreslagna 87 e § föreskrivs det om överlåtelse av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen för att kommunen ska kunna ansöka om ersättningar för vissa kostnader som den orsakats fram till utgången av 2022. I den föreslagna 87 f § föreskrivs det om överlåtelse av uppgifter i samband med välfärdsområdets ersättningar så att välfärdsområdet kan ansöka om dem, närings-, trafik- och miljöcentralen besluta eller avtala om dem och utvecklings- och förvaltningscentret betala dem. Dessutom ska välfärdsområdet få behövliga uppgifter för att kontrollera de ersättningar det mottar.

Kravet på bestämmelser i lag

Regeringens proposition är av statsförfattningsrättslig betydelse särskilt med tanke på skyddet för personuppgifter som tryggas i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottets praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme dessutom begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i samma moment som skyddet för privatlivet (t.ex. GrUU 71/2014 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har av hävd ansett att lagstiftaren ska trygga skyddet för personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna över lag (se t.ex. GrUU 18/2012 rd, s. 2 och GrUU 71/2012, s. 2). Vid bedömningen av den typ av registerbestämmelser som nu föreslås har grundlagsutskottet normalt fäst uppmärksamhet särskilt vid att om syftena för registreringen, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsområdena för uppgifterna, möjligheterna till överlåtelse av personuppgifter och i synnerhet utlämnande genom teknisk anslutning, uppgifternas förvaringstid och den registrerades rättskydd bör föreskrivas i lagbestämmelser som ska vara heltäckande och detaljerade (se t.ex. GrUU 12/2002 rd, s. 5, 19/2012 rd, s. 2 och GrUU 71/2014 rd, s. 2). Dessa synpunkter lämpar sig även mer allmänt för bestämmelserna om användningen av personuppgifter (se t.ex. GrUU 29/2016 rd, GrUU 13/2016 rd, s. 3–4, GrUU 14/2009 rd, s. 2, GrUU 11/2008 rd, s. 3/I och GrUU 51/2002 rd, s. 1–2).

Innan dataskyddsreformen trädde i kraft betonade grundlagsutskottet i sin tillämpning vikten av åtminstone syftet med registreringen, innehållet i de personuppgifter som ska registreras, deras tillåtna användningsområden, inklusive överförbarheten av uppgifter och lagringstiden i personuppgifter i personregister samt den registrerades rättskydd. Enligt denna tolkningspraxis måste regleringen av dessa frågor vara heltäckande och detaljerad på lagnivå (se t.ex. GrUU 14/1998 r., s. 2 och GrUU 1/2018 r., s. 2).

I och med att EU:s dataskyddsreform trädde i kraft har dock grundlagsutskottet reviderat sin ståndpunkt om regelkraven för skydd av personuppgifter. En omfattande och detaljerad reglering som den som beskrivs ovan krävs inte längre inom tillämpningsområdet för den allmänna

dataskyddsförordningen när behandlingen av personuppgifter inte längre är reglerad på nationell nivå. Utskottet har ansett att de närmare reglerna i den allmänna dataskyddsförordningen, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, generellt sett ger en tillräcklig rättslig grund för skyddet av privatlivet och personuppgifter som garanteras i paragraf 10 i grundlagen (GrUU 14/2018 rd, s 4.). Enligt utskottet ska skyddet av personuppgifter därför säkerställas i första hand i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning och allmän nationell lagstiftning. Antagandet av specifik nationell lagstiftning bör därför behandlas med försiktighet och begränsas till vad som är nödvändigt inom den nationella marginal som dataskyddsförordningen tillåter. (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om dataskyddslagen (GrUU 14/2018 rd) konstaterat att tillgodoseendet av skyddet för personuppgifter i framtiden i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lag som ska stiftas. I det sammanhanget bör man undvika nationell speciallagstiftning, som bör reserveras för situationer då den dels är tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018 rd, s. 5).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 15/2018 rd) konstaterat att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 14/2018 rd, s. 5). Enligt den praxis som grundlagsutskottet nyligen antagit bör lagstiftning om hanteringen av känsliga uppgifter fortfarande, i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter, analyseras enligt praxis för bestämmelser på lagnivå.

Grundlagsutskottet anser att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Utskottet anser att de detaljerade bestämmelserna i förordningen också gör det möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell. Utskottet har menat att den gällande lagstiftningen om personuppgifter är mycket tungrodd och komplicerad och hänvisat till att det enligt utskottets praxis är särskilt viktigt med en tydlig reglering i fråga om denna typ av bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna och som gäller fysiska personers normala dagliga aktiviteter (GrUU 31/2017 rd, GrUU 45/2016 rd, s. 3, och GrUU 41/2006 rd, s. 4/II). Även med tanke på tydligheten bör vi förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet har också i sitt utlåtande (GrUU 15/2018 rd) konstaterat att det utifrån 10 § 1 mom. i grundlagen enligt utskottet i princip räcker att bestämmelserna uppfyller kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Lagstiftaren bör alltså vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (nedan *dataskyddsförordningen*) ställs det upp randvillkor för vilken behandling

av personuppgifter det får föreskrivas om nationellt. Grundlagsutskottet har angivit att uppgifter som beskriver en persons behov av socialvård eller vilka socialvårdstjänster, stödåtgärder eller andra socialvårdsförmåner personen får inte definieras som en sådan särskild kategori personuppgifter som det enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen är förbjudet att behandla, om inte vissa förutsättningar (t.ex. samtycke) uppfylls. Det är dock inte uteslutet att sådana uppgifter kan ingå i uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, såsom till exempel uppgifter om en socialvårdsklients hälsotillstånd. Vid överlåtelse av uppgifter enligt de föreslagna 87 a och 87 g § i integrationslagen är det endast fråga om att nå en person, vilket inte är en sådan situation som avses i artikel 9.

87 b § 1 och 3 mom. i lagförslaget gäller inledande kartläggningar, integrationsplaner, integrationsplaner för minderåriga och integrationsplaner för familjer som utarbetas genom sektorsövergripande samarbete. Vid utarbetandet av dem kan välfärdsområdet till kommunen eller arbets- och näringsbyrån också lämna ut sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier enligt artikel 9. Utgångspunkten är att samtycke kan begäras av invandraren för behandling av uppgifterna i sektorsövergripande samarbete (artikel 9.2 a). Om samtycke inte fås ska behandlingen av personuppgifterna vara ännu noggrannare, och i begränsad omfattning kan behandlingen i enlighet med artikel 9.2 h anses nödvändig för tillhandahållandet av social- och hälsovård eller behandling med stöd av unionsrätten eller medlemsstatens lagstiftning eller enligt ett avtal som ingåtts med en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, och med beaktande av de förutsättningar och skvddsåtgärder som anges i 3 punkten. Enligt artikel 9.3 får personuppgifter behandlas för de ändamål som avses i punkt 2 h, när uppgifterna behandlas av eller under ansvar av en yrkesutövare som omfattas av tystnadsplikt enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller bestämmelser som fastställs av nationella behöriga organ eller av en annan person som också omfattas av tystnadsplikt enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller bestämmelser som fastställs av nationella behöriga organ. Yrkesutbildade personer såväl hos kommunen som hos arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet har tjänsteplikt och sekretessplikt enligt offentlighetslagen.

I 87 b § 2 och 4 mom. eller 87 c § 1–3 mom. är det inte fråga om sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9. I 87 c § 4 mom. i integrationslagen föreskrivs det om kommunens rätt att få uppgifter om minderåriga av välfärdsområdet för sådana uppgifter som avses i 2 kap. eller 43 §. Minderårigas hälsouppgifter kan främst behandlas vid anvisande till kommuner enligt 43 §, och för att kommunen ska höra välfärdsområdet ska personen ha uppenbart behov av social- och hälsovård vilket innebär att kommunen redan i förväg har hälsouppgifter om personen. I praktiken lämnar välfärdsområdet alltså inte kommunen några nya uppgifter, och behandlingen är inte problematisk med avseende på artikel 9 med stöd av detta moment utan det föreskrivs om utlämnande av uppgifter i 87 d §. I den föreslagna 87 d § föreskrivs det om detta hörande i fråga om anvisande till kommuner. Behandling av personuppgifter behövs för genomförandet av artikel 9.2 h för att kommunen genom att höra välfärdsområdet ska kunna säkerställa att en person som anvisas till kommunen har tillgång till behövliga tjänster hos välfärdsområdet. Då iakttas villkoren i artikel 9.3, som beskrivs närmare ovan.

Behandlingen av uppgifter enligt de föreslagna 87 e och 87 f § har samband med ansökning om ersättning. Behovet av behandlingen baseras då på artikel 9.2 h, men till skillnad från tidigare är skälet förvaltning av tjänster och system inom social- och hälsovården. Vid behandlingen iakttas villkoren enligt artikel 9.3.

Information om socialtjänsten ingår inte heller i den information som anges i artikel 8.1 i personuppgiftsdirektivet som genomförs genom personuppgiftslagen. Registrering av sådana upp-

gifter har dock ansetts på nationell nivå utgöra en större risk än vanligt för medborgarnas integritet och rättsskydd, vilket motiverar att uppgifterna anses vara känsliga (GrUU 15/2018 rd, RP 96/1998 rd, s. 4/I).

Grundlagsutskottet har särskilt uppmärksammat behovet av reglering när personuppgifter behandlas av en myndighet (GrUU 15/2018 rd). I artikel 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs lagligheten i behandlingen. Enligt artikel 6.1 c är behandlingen laglig om den är nödvändig för att uppfylla en lagstadgad skyldighet för den registeransvarige. Enligt artikel 6.1 e är behandlingen laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift som utförs av allmänt intresse eller i utövning av myndighetsutövning som tillkommer den registeransvarige (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Även om dessa punkter enligt grundlagsutskottets mening generellt sett inte kräver eller ens möjliggör att det finns en särskild lag för alla individuella databehandlingssituationer, bildar behandlingen av uppgifter som beskriver personens behov av social omsorg eller socialvård, stödåtgärder och andra sociala omsorgsförmåner som han eller hon får samt information som likställs med dessa sådana risker och hot mot den enskildes grundläggande rättigheter, att behandlingen av sådana uppgifter ska regleras med samma grad av precision och noggrannhet som behandlingen av andra känsliga uppgifter, inom de ramar som dataskyddsförordningen tillåter. Det nationella manöverutrymmet beskrivs närmare nedan.

När behandlingen baseras på artikel 6.1 c eller 6.1 e kan nationella bestämmelser utfärdas med stöd av artikel 6.2 eller 6.3. Kommunens och välfärdsområdets rätt att behandla uppgifter baseras på iakttagandet av den lagstadgade skyldigheten enligt integrationslagen, det vill säga på artikel 6.1 c. Nationella specialbestämmelser om utlämnande av uppgifter får då utfärdas med stöd av artikel 6.3. Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen antingen fastställas i unionsrätten eller i den nationella lagstiftning som tillämpas på den personuppgiftsansvarige. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning, bland annat: de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling, däribland för behandling i andra särskilda situationer. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I de föreslagna bestämmelserna fastställs syftet med behandlingen av uppgifter exakt, eftersom det i var och en av 87 a–87 g § anges i vilken bestämmelse i integrationslagen det föreskrivs om den uppgift för vilken uppgifterna behövs. På det sätt som beskrivs ovan ska lagstiftningen uppfylla syftet avseende allmänintresset och vara proportionell i förhållande till de berättigade mål som eftersträvas. Förslaget till integrationslag syftar till att säkerställa en lagenlig behandling av personuppgifter genom att göra det möjligt att sköta de lagstadgade uppgifter som hör till myndigheternas behörighet. Det är inte möjligt att fullgöra myndigheternas uppgifter enligt de lagarna utan behandling av personuppgifter, eftersom uppgifterna har samband med rättigheter, tjänster och skyldigheter för personer. Att personerna identifieras är både nödvändigt och ligger i personernas eget intresse. Det kan till och med anses lita i samhällets intresse att invandrare fortsättningsvis nås för integrationsfrämjande tjänster som främjar deras välmående och delaktighet, och inom vilka de erbjuds sysselsättningsfrämjande tjänster och det fästs vikt vid familjens situation. Genom att den socioekonomiska ställningen går i arv får främjandet av invandrarernas välmående, sysselsättning och delaktighet också positiva konsekvenser för deras barns inkomster under hela livsrytmen. Behandlingen av personuppgifter utgår från de principer för behandlingen som ingår i dataskyddsförordningen. Enligt dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för uttryckliga, lagliga syften, och de får inte senare behandlas på ett sätt

som står i strid med dessa syften. Godtagbarheten och proportionaliteten i fråga om behandlingen av uppgifter beskrivs närmare nedan under mellanrubriken om godtagbarhet och proportionalitet.

I 29 § i offentlighetslagen föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till annan myndighet. Enligt 1 mom. 1 punkten kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I 87 a–g § i propositionen föreskrivs om utlämnande av uppgifter till myndigheter trots sekretessbestämmelserna.

Enligt 24 § 1 mom. 24 punkten i offentlighetslagen är, om inte något annat föreskrivs särskilt, följande myndighetshandlingar sekretessbelagda: handlingar som gäller behovet av internationellt skydd, förutsättningarna för utlännings inresa och uppehållsrätt i landet eller grunden för dem eller förvärv eller förlust av finskt medborgarskap eller bestämmande av medborgarskapsstatus, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur dem inte äventyrar säkerheten för parten eller partens närstående. För att främja integrationen är sådana uppgifter, såsom uppgifter om personens uppehållstillstånd, nödvändiga för tillhandahållande av tjänster enligt integrationslagen och för att kräva och pröva den kommunala ersättning som erhållits från dem.

Enligt 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen är även de handlingar sekretessbelagda som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit eller uppgifter om någons sexuella beteende eller inriktning. För tillhandahållande av integrationsfrämjande tjänster är det redan i nuläget i samband med den inledande kartläggningen och utarbetandet av integrationsplanen nödvändigt att behandla uppgifter om klienter hos socialvården eller arbetsförvaltningen till den del behandlingen av dem är nödvändig för fullgörandet av en uppgift enligt integrationslagen. Enligt denna proposition ska den inledande kartläggningen och integrationsplanen framöver också få utarbetas i sektorsövergripande samarbete med välfärdsområdet när det till följd av invandrarens servicebehov finns behov av att samordna tjänster hos de utarbetande myndigheterna, och i den situationen föreskrivs det om myndigheternas rätt att få uppgifter i den föreslagna 87 b §. Bestämmelser om uppgifter som berör ordnandet av tjänster för barn och unga som anländer utan vårdnadshavare finns i den föreslagna 87 c §. Enligt den föreslagna 87 d § får kommunen lämna välfärdsområdet de nödvändiga uppgifter som behövs för välfärdsområdets hörande av en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. (till exempel en person som får internationellt skydd eller en sådan persons familjemedlem) vid anvisande till en kommun. De föreslagna 87 e och 87 f § gör det möjligt att ansöka om ersättning för vissa kostnader för kommunen och välfärdsområdet. Den föreslagna 87 g § ger invandrare tillgång till social- och hälsovårdstjänster vid rätt tidpunkt.

I lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen föreskrivs det bland annat om behandling av information gällande uppehållstillstånd. Grundlagsutskottet har vid beredningen av lagen vid upprepade tillfällen betonat att distinktionen mellan nödvändigheten att få information eller lämna ut information innebär, utöver omfattningen av informationsinnehållet, den myndighet som har rätt till informationen, med sina egna behov, åsidosätter de grunder och intressen som skyddas av sekretessen för den myndighet som innehar informationen; (GrUU 7/2019 rd). Både uppgifterna om socialvårds- och arbetsförvaltningens kunduppgifter och uppgifterna om internationellt skydd är konfidentiella. Syftet med sekretessen är att skydda det allmänna eller privata intresset av att information lämnas ut.

De uppgifter som behandlas i migrationsförvaltningen är ofta känsliga personuppgifter. För att tillgodose individens rättigheter och ur rättssäkerhetsperspektiv är det nödvändigt att föreskriva om behandlingen av personuppgifter i migrationsförvaltningen på ett sätt som kompletterar dataskyddsförordningen och dataskyddslagen och också beakta grundlagsutskottets tidigare utlåtandepraxis.

I det lagförslag som berör integrationslagen ingår inga bestämmelser om något nytt informationslager eller kundinformationssystem. I lagen föreskrivs det enbart om rätt att få uppgifter och om utlämnande av uppgifter. Varje myndighet berörs av EU:s allmänna dataskyddsförordning, dataskyddslagen och eventuell lagstiftning om respektive myndighets informationsskydd (till exempel lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården). I fråga om de uppgifter som avses i denna lag tillämpas bestämmelserna i den allmänna lagstiftningen bland annat vad gäller behandling, lagring, ändring och radering av uppgifter samt användningsrättigheter och klientens rätt att få egna uppgifter. I samband med den pågående helhetsöversynen av integrationslagen är avsikten att föreskriva om det informationslager och kundinformationssystem som är under beredning, och också att föreskriva närmare om de frågor som nämns ovan.

Begränsningens godtagbarhet och proportionalitet

Kommunen behöver fortsättningsvis information om en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd för att kunna göra en inledande kartläggning som ligger till grund för integrationsplanen för invandraren och handledningen till tjänster (87 a § i lagförslaget). Om invandrarens servicebehov förutsätter samordning av tjänster för vilka arbets- och näringsbyrå eller kommunen om välfärdsområdet har organiseringsansvaret, ligger det i invandrarens intresse att få tjänsterna så att säga över samma disk och att den inledande kartläggningen och integrationsplanen utarbetas genom sektorsövergripande samarbete. Invandrarens servicebehov bedöms då ur ett bredare perspektiv, och de tjänster invandraren får tjänster utifrån sitt individuella behov i samarbete mellan myndigheterna. För en invandrare, i synnerhet för en kvotflykting eller en minderårig person, kan det vara förvirrande att bekanta sig med det finländska servicesystemet och att föra likadana diskussioner med olika myndigheter. Redan i nuläget har kommunen och arbets- och näringsbyrå kunnat utarbeta integrationsplanen i samarbete. Med kommunen kan då ha avsetts yrkesutbildade personer i kommunen som arbetar med social- och hälsovårdstjänster. De föreslagna 10 och 13 § gör det möjligt att fortsätta ett sådant sektorsövergripande samarbete trots att organiseringsansvaret för social- och hälsovården överförs till välfärdsområdena. Därför bör kommunen, arbets- och näringsbyrå och välfärdsområdet kunna lämna varandra uppgifter om den invandrare åtgärderna berör, och välfärdsområdet bör också få nödvändiga uppgifter av andra myndigheter (87 b § i lagförslaget). Det föreskrivs redan om kommunens och arbets- och näringsbyråns rätt att få uppgifter i 87 §, så det behöver inte upprepas. Delningen av information gör det möjligt att fortsättningsvis utarbeta en integrationsplan för invandraren som beaktar samordningen av tjänster för vilka kommunen, arbets- och näringsbyrå och välfärdsområdet ansvarar, vilket ligger i sådana invandrares intresse som behöver tjänster inom olika sektorer. För andra än invandrare som är klienter hos arbetskraftsservicen kan en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas i stället för en sysselsättningsplan. För invandrare för vilka en integrationsplan utarbetas görs ingen sådan plan upp. Den föreslagna ändringen främjar jämlikheten och rätten till social trygghet.

Välfärdsområdet behöver uppgifter om ensamkommande barn och unga som kommit in i landet för att ge dem bostad och stöd (87 c § i lagförslaget). I nuläget lämnas dessa uppgifter till kommunen med stöd av 87 §, men då det föreslås att uppgiften enligt 28 § överförs till välfärdsom-

rådet måste den också få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgiften. Detta främjar jämlikheten och rätten till social trygghet. Enligt 87 c § 2 mom. i lagförslaget ska en minderårigs företrädare få uppgifter av välfärdsområdet. Företrädaren har sekretessplikt i fråga om sina klienters uppgifter. I fråga om företrädarens uppgifter hänvisas bland annat till lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Enligt 92 § i lagen om förmyndarverksamhet får en intressebevakare, den som är anställd hos den som producerar intressebevakningstjänster för förmyndarverksamheten, en förtroendevald eller en sakkunnig som anlitas för uppgifter inom förmyndarverksamheten inte utan vederbörandes samtycke röja sådant som han eller hon fått veta på grund av sina uppgifter inom förmyndarverksamheten och som till skydd för en enskild persons ekonomiska intressen eller personliga integritet skall hemlighållas. Ett undantag är skyldigheten att lämna ut uppgifter för skötsel av myndighetsuppgifter enligt integrationslagen.

Enligt den föreslagna 43 § ska kommunen före närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om anvisande till kommunen höra välfärdsområdet, om personen har ett uppenbart behov av social- och hälsovårdstjänster. Kommunen och välfärdsområdet ska redan före ankomsten till kommunen samarbeta för planering och samordning av mottagningsåtgärder. För att hörandet ska kunna genomföras bör kommunen kunna lämna välfärdsområdet nödvändiga uppgifter om i 2 § 2 eller 3 mom. avsedda personer för vilka anvisning till kommunen övervägs (87 d §).

Dessutom behöver kommunen och välfärdsområdet sådana personuppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättning för kostnader som de orsakats. Eftersom vissa ersättningar, såsom ersättningar för specialkostnader, betalas enligt förverkliga kostnader och eftersom det i nuläget avtalas om dem med närings-, trafik- och miljöcentralen (framöver ansöks det om ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen fattar), behövs också personuppgifter för ansökan. Dessa ersättningar gör det möjligt för kommunen och välfärdsområdet att få ersättning av staten för de kostnader de orsakats, vilket innebär att de också framöver kan tillhandahålla behövliga tjänster för invandrare. På så sätt främjar ändringarna i 87 e och 87 f § indirekt jämlikheten.

Välfärdsområdet behöver också information om invandrare som får utkomststöd för att kunna erbjuda dem de social- och hälsovårdstjänster som avses i 6 § i integrationslagen. Detta skulle särskilt främja rätten till social trygghet.

Integrationslagen syftar också till att främja invandrades jämlikhet, inkludering och jämlikhet. Integration avser en invandrades individuella process, som sker i samspel med samhället, under vilken invandrarens jämlikhet och jämställdhet i samhället och deltagande i arbets- och näringsliv, utbildning, organisationsverksamhet eller andra samhällsaktiviteter fördjupas och diversifieras. Det ligger därför i invandrarens intresse att kommunen, arbets- och näringsbyrån och framöver också välfärdsområdet kan nå honom eller henne och styra honom eller henne till sina tjänster.

De begränsningar av de grundläggande rättigheterna av vilka det stiftas genom vanlig lagstiftning bör vara nödvändiga för att nå ett godtagbart mål. Inskränkning av en grundläggande rättighet är tillåten endast om målet inte kan uppnås med medel som inskränker mindre på de grundläggande rättigheterna. Begränsningen får inte gå lägre än vad som är motiverat med hänsyn till betydelsen av det samhällsintresse som ligger till grund för begränsningen i förhållande till det rättsliga intresset som begränsas. Under nuvarande integrationslag har man strävat efter att nå invandrare utanför arbetskraften även med andra medel än registerbaserade medel. Som exempel kan nämnas rådgivning vid mödra- och barnrådgivningen och uppsökande genom vilka man har arbetat för att uppmuntra invandrare att söka integrationstjänster i kommunen. Dessutom har man försökt använda sig av olika anvisningar och rådgivning. Erfarenheten har visat att man inte just lyckats nå invandrare genom detta.

Mot bakgrund av proportionalitetsprincipen kan konstateras att en registerbaserad lösning är det enda sättet att systematiskt nå invandrare utanför arbetskraften för tjänster enligt integrationslagen. Det bör också noteras att det är just den persons rätt att få integrationsrelaterade tjänster, vars integritet skyddas genom att skydda hans uppgifter från allmänheten och sekretessen för uppgifterna kränks inte i samband med överföringen av uppgifter från en myndighet till en annan. Sekretessen har inte stiftats för att säkerställa att endast socialvårdspersonal kan behandla den ifrågavarande informationen. Sekretess- och tystnadsplikten gäller för alla personer som hanterar konfidentiell information, som även här agerar i ämbetsansvar. Anordnare av social- och hälsovård inom välfärdsområdet skulle dock ha de yrkeskvalifikationer som krävs.

Genom att avväga privatlivets skydd samt de grundläggande rättigheter som beskrivits ovan kan det anses att det inte är nödvändigt att ändra gällande lag, så att kommunen inte skulle kunna få information om mottagare av utkomststöd, och att i framtiden kunna stifta om att kommunen kunde få information om personer som får hemvårdsstöd så länge som grundlagsenlighet och dataskyddsreglering uppfylls.

Likasa är rätten att få uppgifter om ansökan om ersättningar nödvändig för att kommunen och välfärdsområdet ska kunna ansöka om ersättning för vissa kostnader enligt integrationslagen som beror på ordnandet av tjänster för den person uppgifterna gäller. För att sluta avtal med, eller framöver för att ansöka om ett beslut hos, närings-, trafik- och miljöcentralen om ersättningen samt för behandlingen av ansökan om ersättning hos utvecklings- och förvaltningscentret krävs en viss behandling av personuppgifter. I var och en av 87 a–87 g § är det fråga om att myndigheten inte kan fullgöra sina lagstadgade skyldigheter eller ansöka om lagstadgade ersättningar för dem om myndigheten inte får nödvändiga personuppgifter.

De omständigheter som nämns ovan ger en rättslig grund för behandling av personuppgifter som avses i 87 a–87 g § i enlighet med artikel 6.1 c i förordningen. Användningsändamålet är tydligt angivet i integrationslagen och uppgifterna ska inte användas för andra ändamål, vilket begränsas av artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Det är kundens privata intresse som förordar ett utlämnande av uppgifterna till integrationsmyndigheterna.

Exakthet och noga avgränsning

Grundlagsutskottet har bedömt regleringen av offentliga myndigheters tillgång till och utlämnande av information utan att det påverkar privatlivets skydd och de skydd av personuppgifter som föreskrivs i paragraf 10 moment 1 i grundlagen och uppmärksammade bland det till vad och information gällande vem som rätten till informationsåtkomst sträcker sig och hur rätten till informationsåtkomst är kopplad till nödvändigheten av informationen (GrUU 15/2018 rd).

Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 2, GrUU 42/2016 rd s. 2, GrUU 38/2016 rd s. 2, GrUU 71/2014 rd, s. 3 och GrUU 7/2019 rd, s. 6).

Genom lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) ersattes bestämmelserna om riksomfattande informationssystem och andra personregister hos polisen med bestämmelser om ändamålet med behandlingen av personuppgifter som behövs för utförandet av de uppgifter som avses i polislagen och om innehållet i de personuppgifter som behandlas. Grundlagsutskottet hade inget att anmärka på denna utgångspunkt (GrUU 51/2018 rd), vilket

visar att bestämmelser enligt användningsändamål är att rekommendera i behandlingen av personuppgifter. Också i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen och till vissa lagar som har samband med den presenterades bestämmelserna enligt sina ändamål, men grundlagsutskottet kritiserade i förslaget bestämmelser enligt vilka uppgifter skulle ha kunnat behandlas också för andra användningsändamål än de ursprungliga, eftersom de bestämmelser som föreslogs var bristfälliga (GrUU 7/2019 rd).

Grundlagsutskottet har framhållit de hot som behandlingen av känslig information utgör (GrUU 15/2018 rd). Utskottet anser att stora databaser som innehåller känslig information utgör allvarliga risker för datasäkerhet och missbruk, vilket i slutändan kan utgöra ett hot mot en persons identitet (GrUU 13/2016 rd, s. 4, GrUU 14/2009 rd, s. 3/I). Till följd av detta har utskottet särskilt uppmärksammat att behandlingen av känsliga uppgifter bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt genom precisa bestämmelser (t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3, GrUU 3/2017 rd, s. 5). Grundlagsutskottet har ansett uppgifter som rör en kärnkraftsverksanställds hälsouppgifter vara känsliga, även om innehållet i meddelandet begränsas till att inte lämna ut en persons detaljerade hälsouppgifter utan endast ett uttalande om att personen ”möjligtvis inte är lämplig för sin uppgift eller att hen kan utgöra en fara för kärn- eller strålsäkerhet” (GrUU 22/2020 vp).

I fråga om känsliga personuppgifter har grundlagsutskottet inte ansett det möjligt ur ett konstitutionellt perspektiv att ge väldigt omfattande och ospecifika rättigheter att få uppgifter ens när det knutits till nödvändighetskriteriet (t.ex. GrUU 12/2019 rd, GrUU 15/2018 rd, GrUU 3/2017 rd, GrUU 71/2014 rd, GrUU 62/2010 rd och GrUU 59/2010 rd). Strävan har dock varit att utforma 87 a–87 g § om utlämnande av uppgifter så att de är exakta och noga avgränsade.

Om utlämnandet av socialvårdens kunduppgifter genom rikstäckande informationssystemtjänster har reglerats i 21 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021). I 22 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården föreskrivs om överföring av kunduppgifter utanför social- och hälsovården genom rikstäckande informationssystemtjänster. Enligt den får handlingar vidarebefordras till en icke-social- och hälsovårdsgivare, utan att det påverkar sekretessbestämmelserna, på grundval av en begäran från klienten eller en rättslig begäran från mottagaren eller en rättslig skyldighet att lämna information.

Enligt lagförslaget preciseras ordalydelsen i 87 a § i fråga om användningsändamålet, och uppgifterna avgränsas uttryckligen till nödvändiga uppgifter. Som nödvändiga uppgifter för att nå personen ska betraktas identifierings- och kontaktuppgifter. Det föreslås att kommunen inte längre ska ha omfattande rätt att få uppgifter som berör uppehållstillstånd eller uppgifter som social- och hälsovård när organiseringsansvaret för social- och hälsovården överförs till välfärdsområdet.

Också i 87 b–87 g § i lagförslaget begränsas uppgifterna till nödvändiga uppgifter. I fråga om den föreslagna 87 b § ska som nödvändiga uppgifter för utarbetandet av sektorsövergripande inledande kartläggningar och integrationsplaner utöver personens identifierings- och kontaktuppgifter betraktas sådana uppgifter om tjänster personen fått och behöver, som är nödvändiga för en sektorsövergripande bedömning och för att utarbeta en helhetsmässig integrationsplan. Som nödvändiga med avseende på den föreslagna 87 c § kan utöver identifierings- och kontaktuppgifter betraktas sådana uppgifter om tjänster personen fått och behöver, som är nödvändiga för samordningen av de tjänster personen får. Som nödvändiga med avseende på den föreslagna 87 d § kan utöver identifierings- och kontaktuppgifter betraktas sådana uppgifter som personens servicebehov som kommunen känner till. Som nödvändiga med avseende på den föreslagna 87 e § kan utöver identifierings- och kontaktuppgifter betraktas uppgifter om de tjänster personen

får, för att kommunen ska kunna ansöka om ersättningar som berör dem. Som nödvändiga med avseende på den föreslagna 87 f § kan utöver identifierings- och kontaktuppgifter till exempel betraktas uppgifter om personens uppehållstillstånd och hemkommun, för att välfärdsområdet ska kunna ansöka om ersättningar som berör dem. Som nödvändiga med avseende på den föreslagna 87 g § kan betraktas identifierings- och kontaktuppgifter.

Tillgång till information som avses i 87 a §, 87 b § 1 mom., 87 c § 4 mom., 87 e § och 87 f § 2 och 3 mom. i förslaget skulle vara utlämnande av uppgifter enligt 22 § lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården eftersom kommunens eller arbets- och näringsbyråns utarbetande av en inledande kartläggning eller integrationsplan enligt integrationslagen eller boende för minderåriga som anländer till landet utan förmyndare i familjegrupphem eller stödet till unga vuxna enligt integrationslagen upp till 25 år inte är en verksamhet inom socialvården. Överlåtelse av uppgifter enligt 87 e § i lagförslaget berör uppgifter som har samband med ersättning för kostnader som uppkommit under den tid kommunen haft organiseringsansvaret för social- och hälsovården, och i 87 f § är det fråga om uppgifter som har samband med ersättning för välfärdsområdets kostnader för social- och hälsovård. Rätten att få uppgifter enligt 87 g § är i enlighet med 21 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter i social- och hälsovården.

Enligt motiveringen till regeringens förslag till lag om elektronisk behandling av social- och hälsovårdens kunduppgifter ansvarar den personuppgiftsansvarige för att mottagaren får endast så mycket kund- eller patientuppgifter som mottagaren skulle ha rätt till enligt lag eller samtycke. Mottagarens rätt att få information ska grundas på lag eller kundens samtycke. Utlämnande av information kräver alltid den överlättande registrarens godtycke och endast nödvändig kundinformation får lämnas ut. Kundinformation får lämnas ut endast i den utsträckning som mottagaren av informationen behöver den för att utföra sina lagstadgade uppgifter. I motiveringen till 22 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården nämns som exempel bland annat en polisman som skulle få läkarintyg för körkort. En person som behandlar kunduppgifter skulle även fortsättningsvis ges åtkomst begränsat till de kunduppgifter han eller hon behöver i sitt arbete.

Enligt 87 a § i integrationslagen ska Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretess och andra inskränkningar i uppgiftslämnandet kostnadsfritt lämna kommunen uppgifter om en invandrare som denna lag gäller och som uppbär utkomststöd annat än tillfälligt enligt lagen om försörjningsstöd. Att en person får utkomststöd är känslig information. Den paragrafen är begränsad till information om invandrarens utkomststöd och innehåller ingen mer specifik hälsoinformation eller annan information. Skyldigheten att lämna information innehåller därför endast den information som är nödvändig för att nå personen. Vidare kräver ett utlämnande av uppgifter enligt 22 § i lagen om elektronisk behandling av social- och hälsovårdens kunduppgifter att den personuppgiftsansvarige (i detta sammanhang Folkpensionsanstalten) överväger vad som är nödvändigt och ser till att endast denna nödvändiga information lämnas ut till kommunen. Välfärdsområdet ska utföra motsvarande prövning när et överlåter uppgifter med stöd av 87 b § 1 mom., 87 c § 4 mom., 87 e § eller 87 f § 2 och 3 mom.

Förbudet mot inskränkningar i kärnområdet för de grundläggande fri- och rättigheterna

Enligt grundlagsutskottet (GrUU 26/2018 rd, s. 3, GrUU 14/2018 rd, s.7) får de rättigheter som är tryggade enligt 10 § i grundlagen en speciell betydelse i sammanhang som är särskilt känsliga med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har bedömt behandlingen av känsliga uppgifter med utgångspunkt i att inskränkningar i skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och

rättigheterna (GrUU 42/2016 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som nämns där). Det har varit av betydelse att grundlagsutskottets etablerade praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme vid utfärdandet av bestämmelser om behandling av personuppgifter i synnerhet begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment i 10 § i grundlagen. Lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna över lag. Utskottet har därför särskilt bedömt att tillåtelse att behandla känsliga personuppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (GrUU 37/2013 rd, s. 2/I), vilket innebär att till exempel inrättandet av register som innehåller sådana uppgifter ska bedömas utifrån förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt begränsningarnas godtagbarhet och proportionalitet (GrUU 29/2016 rd, s. 4–5 och t.ex. GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd samt GrUU 14/2009 rd). Utskottet har fäst avseende vid arten av de uppgifter som lämnas ut som känsliga uppgifter vid bedömningen av omfattningen, exaktheten och innehållet i bestämmelserna om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretessplikten (t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3, GrUU 7/2019 rd, s. 3).

Rättsskyddsarrangemangens tillräcklighet

I 82 § integrationslagen föreskrivs om ändringssökande. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som avses i denna lag finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Överklagande av ett beslut av Arbets- och näringsbyrå enligt lagen om offentlig arbets- och företagsservice finns i 14 kap. lagen om offentlig arbets- och företagsservice. Överklagande av beslut om arbetslöshetsersättning föreskrivs i 12 kap. lagen om utkomstskydd mot arbetslöshet. Överklagande av beslut om försörjningsstöd föreskrivs i 6 kap. socialvårdslagen (1301/2014).

Grundlagsutskottet har i sin praxis förhållit sig förbehållsamt till särskilda bestämmelser gällande myndighetens allmänna besvärsmätt (t.ex. GrUU 15/2011 rd, s. 5 och de uttalanden som avses där). Däremot har utskottet ansett myndighetens besvärsmätt kunna tas upp till prövning om den i lag begränsas till exempelvis skäl som rör upprätthållandet av enhetligheten i rättspraxis (GrUU 45/2006 rd s. 3 och där anförda utlåtanden) eller myndighetens begränsade överklaganderätt på annat sätt är motiverad med hänvisning till sakernas kvalitet och karaktär (GrUU 15/2011 rd, s. 5, GrUU 58/2006 rd, s. 9).

Efterlevnad av mänskliga rättigheter

Inskränkningar i de grundläggande rättigheterna får inte strida mot Finlands internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Innehållet i det finländska systemet för grundläggande rättigheter är nära förknippat med bestämmelserna i internationella fördrag om mänskliga rättigheter. En inskränkning som bryter mot ett internationellt fördrag om mänskliga rättigheter som är bindande för Finland skulle också strida mot grundlagsregleringen av de grundläggande rättigheterna. Av dessa skäl anses tolkningsharmoniseringen av grundläggande och mänskliga rättigheter vara viktig. Systemet med grundläggande rättigheter kan dock ge upphov till krav som går längre än fördrag om mänskliga rättigheter.

Finland har åtagit sig att följa FN:s Genèvekonvention från 1951 om flyktingars ställning. I konventionen ingår ett återvändandeförbud till ett land där personen hotas av förföljelse. Finlands flyktingpolitik påverkas också av andra internationella överenskommelser och EU-lagstiftning. Genom att engagera sig i flyktingmottagandet bidrar Finland och värdkommunerna till förverkligandet av mänskliga rättigheter och ett mångsidigt och öppet samhälle. Integrationslagen föreskriver också om flyktingar och främjande av deras integration.

Sammandrag

I den bestämmelse i 87 a–87 g § som gäller rätten att få och lämna ut uppgifter är det fråga om de avgränsningar som gäller skyddet av privatlivet och som ska bedömas i ljuset av de allmänna villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Det ska alltså föreskrivas om rätten att få uppgifter i lag, en bestämmelse om saken ska vara noga avgränsad och tillräckligt exakt definierad, det ska finnas en med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet acceptabel grund för rätten att få uppgifter, rätten att få uppgifter ska stå i rätt proportion till det eftersträfvade målet och rätten att få uppgifter får inte ingripa i kärnan i skyddet för privatlivet. Dessutom ska ett adekvat rättsskydd garanteras och rätten att få uppgifter får inte stå i strid med människorättsförpliktelser som är bindande för Finland (GrUB 25/1994 rd, s. 4–5).

I den föreslagna 87 a–87 g § föreskrivs exakt och noggrant avgränsat vem som har rätt att få personuppgifter, av vem aktören har rätt att få dem och att aktören också har skyldighet att överlåta uppgifter, samt om användningsändamålen för de uppgifter som fås och att de är nödvändiga. De bestämmelser som föreslås kan i ljuset av grundlagsutskottets praxis som beskrivs ovan anses vara korrekt beredda.

12.4 Egendomsskyddet

I 15 § i grundlagen föreskrivs det om egendomsskydd och i 10 § om skydd för privatlivet. Bägge dessa paragrafer berör begränsningarna enligt 28 § 3 mom. i den gällande integrationslagen. Det är fråga om en hänvisning till 60–62 § och 63 § 1 mom. i mottagningslagen. I begränsningarna är det fråga om lagstiftning om verksamhetsprinciper för barnets grundläggande fri- och rättigheter, och om det föreslås ändringar i den gällande lagen ska tillräcklig tid anslås för beredningsarbetet. I samband med en tidigare översyn av integrationslagen 2010 var det riksdagens vilja att föreskriva i lag om utövandet av begränsningar i familjegrupphem. Den föreslagna formuleringen i socialvårdslagen innebär att nuläget i lagstiftningen består i fråga om denna lösning. Den enda ändring som genomförs är att det protokoll som upprättas över begränsningsåtgärderna ska tillställas välfärdsområdet i stället för kommunen för att barnets egen kontaktperson ska få information om de åtgärder som vidtagits i familjegrupphemmet. Dessutom ska protokollet tillställas regionförvaltningsverket i den region där familjegrupphemmet finns. På så sätt fås omfattande och samlad information om vardagen och verksamheten vid verksamhetsenheterna.

Vid social- och hälsovårdsministeriet pågår en översyn av lagstiftningen om självbestämmanderätten för klienter och patienter i social- och hälsovården (STM081:00/2021). Syftet är att se över social- och hälsovårdslagstiftningen så att det föreskrivs heltäckande om klienternas och patienternas självbestämmanderätt och begränsning av den. Riksdagens vilja har varit att också den lagstiftning som berör barn bedöms som en helhet i samband med den processen. Därför är det motiverat att också behovet av och författningsgrunden för begränsningar som tillämpas i familjegrupphemmens verksamhet bedöms inom ramen för den helheten. I denna process bedöms bland annat behovet av ändringar i fråga om begränsningar vid vård utom hemmet enligt 11 kap. i barnskyddslagen. Genom de föreslagna bestämmelserna som berör familjegrupphem tryggas läget enligt gällande lagstiftning tills behovet av ändringar i lagstiftningen och behovet av att tillämpa dem i familjegrupphemmen har utretts grundligt. Om man temporärt avstår helt från lagstiftningen om begränsningar vid familjegrupphemsverksamhet riskerar uppfostringsmetoderna vid familjegrupphemmen att bli icke-ändamålsenliga med avseende på barnets grundläggande fri- och rättigheter och verksamheten riskerar att förlora sin behöriga grund i lagstiftningen.

Tjänsterna till socialvårdens klienter baseras i huvudsak på frivillighet och samförstånd. Den principen bör också iakttas vid familjegrupphemmen, och man bör med alla medel sträva efter att i dialog med barnen ställa upp gemensamma principer för verksamhetsenheten. I samband med lagberedningen begärdes uppgifter från familjegrupphemmen och närings-, trafik- och miljöcentralerna om vidtagandet av begränsningar. De uppgifter som fått tyder på att begränsningar sällan tillämpas vid familjegrupphemmen, vid enskilda familjegrupphem uppskattningsvis några gånger per år och vid vissa gruppfamiljehem inte alls. Vid de gruppfamiljehem där åtgärder har tillämpats har beslagtagandet av varor och ämnen snarast gällt tobaksprodukter, eggvapen och spel med märkningen F-18. Det har till exempel varit möjligt att komma överens om användningen av telefoner i dialog med barnen. En del av familjegrupphemmen har dock i andra sammanhang föreslagit att lagstiftningen ska tillåta mer omfattande vidtagande av begränsningsåtgärder. Vid beredningen av översynen av lagstiftningen om klienters och patienters självbestämmanderätt bör det till exempel bedömas vilka begränsningsåtgärder som med avseende på barnets bästa är nödvändiga och proportionerliga vid familjegrupphemmen. Dessutom bör också olika aktörers befogenheter i de processer som berör begränsningsåtgärderna fastställas.

När 60–63 § i mottagningslagen stiftades 2010 genomfördes en avvägning av de grundläggande rättigheterna avseende egendomsskyddet och skyddet för privatlivet i regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om ändring av vissa lagar som har samband med den (266/2010). Grundlagsutskottet har bedömt kravet på godtagbarhet, noga avgränsning och proportionalitet för det slags åtgärder som anges ovan i samband med barnskyddslagen (GrUU 5/2006 rd). I denna proposition föreslås inga ändringar i de bestämmelserna utom i att vidtagandet av åtgärderna som beskrivs ovan ska rapporteras till välfärdsområdet i ställt för till kommunen, och därför inverkar propositionen inte på någons grundläggande fri- och rättigheter. Bestämmelserna om begränsningsåtgärder bedöms närmare i samband med den helhetsöversyn av integrationslagen och den översyn av lagstiftningen om klienters och patienters självbestämmanderätt som beskrivs ovan.

12.5 Rätten till social trygghet

Propositionen, och närmast då förslaget till lag om ändring av integrationslagen, har en femte beröringspunkt med 19 § 1 mom. i grundlagen, som gäller social trygghet, enligt vilken alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Bestämmelsen försätter i princip inte invandrare i en särställning i förhållande till den övriga befolkningen. I praktiken kan invandrare oftare än genomsnittet befinna sig i en situation där denna bestämmelse blir tillämplig. 19 § 1 mom. i grundlagen gäller den försörjning som så att säga kommer i sista hand; när man inte får sin försörjning från någon annan källa, träder förpliktelsen enligt denna paragraf i kraft och när det gäller försörjningen uppfylls den i praktiken med utkomststödet. Rätten till liv som tryggas alla i 7 § 1 mom. i grundlagen har nära koppling till 19 § 1 mom.

När man beaktar till exempel egendom, stöd från släktingar, såsom föräldrar, och andra motsvarande omständigheter, åtnjuter invandrare i de flesta fall mindre sådant nätverksbaserat stöd som borde beaktas före utkomststödet. Dessutom blir sysselsättningshindren för invandrare oftare sådana att utkomststödet träder in som försörjningskälla. Oundgänglig omsorg torde också beröra invandrare oftare än majoritetsbefolkningen i genomsnitt. Oundgänglig omsorg innefattar bland annat brådskande institutionsvård, barnskydd, oundgänglig omsorg i anslutning till funktionshinder eller ålderdom samt till exempel bostadslöshet. Ställningen för invandrare, särskilt personer som erhåller internationellt skydd och offer för människohandel, är åtminstone i begynnelsen av deras vistelse sådana att oundgänglig omsorg enligt 19 § 1 mom. i grundlagen blir tillämplig. I fortsättningen kan det finnas fall där välfärdsområdet bör betala utkomststöd

till invandrare som bor på dess område. Förslaget främjar i ringa utsträckning rätten till social trygghet genom att möjliggöra statlig ersättning till välfärdsområdet för kostnader som orsakas för utbetalning av utkomststöd enligt den 46 § som föreslås.

12.6 Kommunal och annan regional självstyrelse

En sjätte beröringspunkt i propositionen gäller 121 § i grundlagen där det finns bestämmelser om kommunal och annan regional självstyrelse. Enligt 2 mom. utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. Enligt 4 mom. bestäms det om självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner genom lag. Grundlagsutskottet har i sin praxis betonat att när det föreskrivs i lag om nya uppgifter för kommunerna bör det också ses till att kommunerna har faktiska möjligheter att klara av sina uppgifter (GrUU 41/2002 rd, s. 3/II, GrUU 50/2005 rd, s. 2/I). Den gällande integrationslagen innehåller redan förpliktelser för kommunerna att ordna tjänster för invandrare. Genom lagstiftningen om välfärdsområdena och om ordnande av social- och hälsovård (Lag om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) samt lagen om välfärdsområden (611/2021) har uppgifter som gäller ordnande av social- och hälsovården överförts från kommuner till välfärdsområdena. Ändringen har konsekvenser också för ordnandet av tjänster enligt lagen om främjande av integration.

Genom denna proposition föreslås inte nya uppgifter för kommunerna. För välfärdsområdena föreslås i förslaget till lag om ändring av integrationslagen en ny uppgift som gäller att ordna stöd och boende i familjegrupper för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Dessutom möjliggörs det för välfärdsområdena att ansöka om statlig ersättning för de kostnader enligt lagen om främjande av integration som i fortsättningen uppkommer i välfärdsområdena och som enligt 6 kap. enligt den lagen kan ersättas till kommunerna. Utifrån grundlagsutskottets praxis som beskrivs ovan kan man analogt dra slutsatsen att det också beträffande de uppgifter som ska ges välfärdsområdena finns skäl för att se till att välfärdsområdet har faktiska förutsättningar att klara av sina skyldigheter. Genom de statliga ersättningar, som möjliggörs genom denna proposition, möjliggörs ersättning för kostnader som orsakas av social- och hälsovården samt av uppgifter som gäller stöd och boende för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

Med hänvisning till det ovan sagda kan lagförslagen enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) 1 § 1 mom., 2 §, 3 §, 4 § 1 och 2 mom., 5 § 3 mom., 6 §, 7 § 1 och 2 mom., 8 §, 9 § 1 mom., 9 a § 2 och 4 mom., 9 b § 1 och 3 mom., 10 § och 11 § 2 mom., sådana de lyder, 4 § 1 och 2 mom. och 5 § 3 mom. i lag 1383/2021 samt 9 § 1 mom., 9 a § 2 och 4 mom. och 9 b § 1 och 3 mom. i lag 339/2022, och
fogas till lagen en ny 11 a § som följer:

1 §

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Hänvisning till sektorsövergripande samservice

En arbetslös person har behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den service och de tjänster som avses i 1 § 2 mom. och som arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten ska bedöma om en arbetslös har behov av sektorsövergripande samservice, om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grundval av arbetslöshet,
2) har fyllt 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och arbetslösheten har pågått i tolv månader utan avbrott, eller

3) är under 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och arbetslösheten har pågått i sex månader utan avbrott.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten ska hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. och som har behov av sektorsövergripande samservice till sektorsövergripande samservice.

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Folkpensionsanstalten rätt att till arbets- och näringsbyrån och den myndighet som står för välfärdsområdets socialvård lämna ut uppgifter om de dagar som en arbetslös som avses i 2 mom. 1

punkten har fått arbetsmarknadsstöd, när uppgifterna behövs för att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice.

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (*utredningsperiod*).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskrafts-service, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. Vid behov kan en sektorsövergripande sysselsättningsplan dessutom inbegripa andra tjänster som stärker den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder avseende jobbsökningen. I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. Välfärdsområdet deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetssökandes behov av service kräver.

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet är skyldiga att upplysa den arbetslöse om hans eller hennes skyldigheter enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice.

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

Inom verksamhetsområdet för varje arbets- och näringsbyrå ska det för ordnande av sektorsövergripande samservice finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice. Arbets- och näringsbyrån tillsätter en ledningsgrupp efter att ha förhandlat med välfärdsområdena och kommunerna inom sitt verksamhetsområde samt Folkpensionsanstalten. Kommunerna inom en arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet.

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen i förhållande till antalet personer som behöver servicen.

8 §

Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnader och andra personalkostnader för egna anställda som deltar i sektorsövergripande samservice.

Kostnaderna för lokaler, anordningar och telekommunikation för det gemensamma verksamhetsstället för sektorsövergripande samservice samt övriga kostnader för den sektorsövergripande samservicen och utvecklandet av den ska fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde i förhållande till hur många anställda som deltar i sektorsövergripande samservice på de gemensamma verksamhetsställena. Folkpensionsanstalten deltar i kostnaderna på det sätt som överenskommits i avtal med arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde.

9 §

Uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten får behandla uppgifter om arbetslösa personer för att utföra uppgifter enligt denna lag.

9 a §

Kundinformationsmaterial och kundinformationssystem för sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska föra in de i 9 § avsedda uppgifterna i kundinformationsmaterialet med hjälp av kundinformationssystemet för

sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får registreras i informationssystemet efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ska radera alla uppgifter om den arbetslösa när fyra år har förflutit från den dag då den sektorsövergripande samservicen upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för skötseln av ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

Användningen av kundinformationssystemet kräver personliga användarrättigheter. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter på ansökan av arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag.

9 b §

Personuppgiftsansvariga

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, arbets- och näringsbyråerna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten är gemensamt personuppgiftsansvariga för de uppgifter som avses i 9 §.

Arbets- och näringsbyråerna, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten svarar för den personuppgiftsansvariges andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om de uppgifter som de har registrerat i kundinformationsmaterialet.

10 §

Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska i sina register registrera uppgifter om den offentliga arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan sektorsövergripande samservice har fortgått och om förmåner relaterade till servicen och tjänsterna på det sätt som anges i de lagar som gäller den servicen samt de tjänsterna och förmånerna.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten får registrera de uppgifter som avses i 9 § 2 mom. i sina register, till den del de behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service och de tjänster som de är skyldiga att ordna.

11 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice

Oberoende av den arbetslöses samtycke har arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de uppgifter om den arbetslöse som avses i 9 § 2 mom. och som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

RP 84/2022 rd

11 a §

Tillämpning av lagen på Helsingfors stad

Det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas också på Helsingfors stad.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om främjande av integration (1386/2010) 87 § 4 mom.,
ändras 2, 6, 10 och 13–15 §, 17 § 1 och 2 mom., 18, 28, 31, 41 och 43 §, rubriken för 44 § och 1–3 mom., 46–49, 51–55 och 56 §, 82 § 1 mom. och 87 a § sådana de lyder, 10 § delvis ändrad i lagarna 919/2012 och 1382/2021, 13 och 18 § delvis ändrade i lag 919/2012, 14 § delvis ändrad i lag 1382/2021, rubriken för 44 § samt 2 och 3 mom. och 55 § i lag 906/2014, 44 § 1 mom. och 55 § i lag 1134/2014, 46 § i lag 1376/2014, 49 § delvis ändrad i lag 564/2020, 51 § delvis ändrad i lag 1376/2014, 54 § i lagarna 1134/2014 och 320/2016, 82 § 1 mom. i lag 1015/2015 samt 87 a § i lag 1110/2016, och
fogas till lagen nya 45 a, 47 a, 87 b–87 g, 88 a, 90 a och 90 b § som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Lagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen.

Bestämmelserna i 5 kap. i denna lag om anvisande till kommuner och bestämmelserna i 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 och 49 § om ersättning för kostnader tillämpas på den som

- 1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,
- 2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,
- 3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, och
- 4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 51 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen.

Bestämmelserna i 5 kap. samt 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 och 49 § i denna lag tillämpas dessutom på en familjemedlem eller någon annan anhörig till den som avses i 2 mom., om familjebandet har funnits redan innan den som avses i 2 mom. kom till Finland.

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringsförvaltningens tjänster, de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

10 §

Arrangemang för inledande kartläggning

Arbets- och näringsbyrån ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades.

På arbets- och näringsbyråns eller kommunens begäran kan välfärdsområdet delta i en i 1 mom. avsedd inledande kartläggning, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 6 § avsedda tjänster som hör till arbets- och näringsbyråns, kommunens eller välfärdsområdets organiseringsansvar.

Åtgärder som ingår i den inledande kartläggningen kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 2 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Den arbets- och näringsbyrå eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder som avses i detta kapitel till stöd för sin integration.

13 §

Utarbetande av integrationsplan

Kommunen och arbets- och näringsbyrån gör upp en integrationsplan tillsammans med invandraren. Av grundad anledning får kommunen och invandraren eller arbets- och näringsbyrån och invandraren dock göra upp planen sinsemellan.

På arbets- och näringsbyråns eller kommunens begäran kan välfärdsområdet delta i utarbetandet av en i 1 mom. avsedd integrationsplan, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 6 § avsedda tjänster som hör till arbets- och näringsbyråns eller kommunens och välfärdsområdets organiseringsansvar.

Kommunen eller arbets- och näringsbyrån inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrationsplanen inom två veckor från det att den inledande kartläggningen har gjorts.

I arbetet med integrationsplanen tas hänsyn till invandrarens egna integrationsfrämjande mål. Integrationsplanen och andra relevanta planer som utarbetats för invandraren ska samordnas. Åtgärder enligt integrationsplanen genomförs vid behov genom sektorsövergripande samarbete.

På en integrationsplan som arbets- och näringsbyrån är med om att utarbeta tillämpas dessutom 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

14 §

Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen

Arbets- och näringsbyrån ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. I integrationsplanen ska ingå en sådan jobbsöknings-skyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Kommunen ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om kommunala tjänster eller andra åtgärder som främjar integration och sysselsättning, om invandraren på grund av hälsotillstånd, ålder eller familjeskäl eller av jämförbara orsaker inte kan delta i arbetskraftspolitiska åtgärder som stöder integrationen.

Om integrationsplanen utarbetas genom sektorsövergripande samarbete på det sätt som avses i 13 § 2 mom., ska det utöver de frågor som avses i 1 och 2 mom. i denna paragraf avtalas med invandraren om integrationsfrämjande tjänster som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar.

Invandraren ska anvisas att söka sig till en utbildning som motsvarar hans eller hennes individuella behov eller till någon annan integrations- och sysselsättningsfrämjande åtgärd inom en månad från det att integrationsplanen utarbetades.

15 §

Integrationsplaner för minderåriga

Kommunen utarbetar tillsammans med en minderårig invandrare en integrationsplan, om det på grund av den minderårigas individuella omständigheter finns behov av en sådan. För minderåriga som anländer utan vårdnadshavare och som fått uppehållstillstånd utarbetas alltid en integrationsplan i samråd med välfärdsområdet.

När behovet av plan bedöms och planen utarbetas ska den minderårigas önskemål och åsikter utredas och beaktas enligt vad som föreskrivs i 4 §. Planen samordnas med integrationsplanen för familjen och andra relevanta planer som utarbetas för den minderåriga.

Integrationsplanen utarbetas tillsammans med barnet eller den unga personen och dennas vårdnadshavare eller i 56 § avsedda företrädare. Närmare bestämmelser om förande av minderårigas talan finns i förvaltningslagen.

17 §

Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den

Den kommun, den arbets- och näringsbyrå eller det välfärdsområde som tillsammans med invandraren utarbetar en integrationsplan ska skriftligen, och på invandarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknyttande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun, den arbets- och näringsbyrå eller det välfärdsområde som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i invandarens integrationsplan inom ramen för anvisade anslag.

18 §

Uppföljning och översyn av integrationsplanen

Kommunen och arbets- och näringsbyrån, och i de situationer som avses i 13 § 2 mom. också välfärdsområdet, ska följa genomförandet av integrationsplanen.

Kommunen ska se över integrationsplanen enligt invandrarens behov av tjänster eller minst en gång i året. Arbets- och näringsbyrån ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Planen kan även ses över om parterna begär detta särskilt. Vårdförbundsområdet kan delta i översynen av planen, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 6 § avsedda tjänster som hör till vårdförbundsområdets organiseringsansvar.

28 §

Familjegrupphem och andra bostadsenheter

Vårdförbundsområdet kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. Vårdförbundsområdet avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet. Vårdförbundsområdet ska höra kommunen innan ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet inrättas. Vårdförbundsområdet avtalar med kommunen samt med närings-, trafik- och miljöcentralen om placering av barn och unga vid dessa enheter samt om anordnande av integrationsfrämjande tjänster.

På lokalerna och uppväxtförhållandena i familjegrupphem eller andra bostadsenheter, antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans och personalen tillämpas 58–60 § i barnskyddslagen.

På omhändertagande av ämnen och föremål och inspektion av rum som en invånare förfogar över i ett familjegrupphem eller en annan bostadsenhet tillämpas vad som föreskrivs i 60–62 § och 63 § 1–3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. En kopia av protokollet över omhändertagandet av ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar över ska lämnas till vårdförbundsområdet och den närings-, trafik- och miljöcentral som övervakar verksamheten.

31 §

Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå

De lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, arbets- och näringsbyrån, vårdförbundsområdet, Folkpensionsanstalten och polisen samt organisationer, föreningar och sammanslutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

Kommunen eller flera kommuner tillsammans kan i samarbete med lokala arbetsmarknads-, företag- och frivilligorganisationer tillsätta en delegation på lokal nivå för utvecklande av planeringen och genomförandet av integrationen samt främjande av etniska relationer.

Kommunen, arbets- och näringsbyrån och vårdförbundsområdet svarar tillsammans för anordnandet av integrationsfrämjande och stödjande åtgärder och tjänster, anvisandet till dessa samt uppföljningen av dessa. De kan dessutom göra upp lokala eller regionala samarbetsavtal om anordnandet av åtgärder och tjänster inom sitt område.

41 §

Avtal om anvisande till kommuner och främjande av integration

En kommun kan med närings-, trafik- och miljöcentralen ingå avtal om anvisande av sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner och främjande av integration.

Avtalet är flerårigt och ses över årligen.

Kommunen ska höra vårdförbundsområdet innan ett avtal utarbetas eller ses över.

43 §

Anvisande till kommuner

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anvisa en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. till den kommun med vilken avtal enligt 41 § har ingåtts.

Före anvisandet till kommunen ska närings-, trafik- och miljöcentralen avtala med kommunen om anvisning till kommunen. Kommunen ska höra välfärdsområdet före anvisandet till kommunen, om personen har ett uppenbart behov av social- och hälsovårdstjänster.

44 §

Statens ersättning till kommunen eller välfärdsområdet

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen och välfärdsområdet för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Kostnaderna ersätts enligt en kalkylerad grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen eller vars erhållande av tjänster från välfärdsområdet är grunden för att ersättning betalas.

45 a §

Kalkylerad ersättning till välfärdsområdet

I fråga om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. betalas till välfärdsområdet av statens medel en kalkylerad ersättning för ordnande av social- och hälsovårdstjänster som främjar integration.

Ersättning betalas för tre år räknat från den tidpunkt som avses i 44 § 3 eller 4 mom. I fråga om en person som har tagits till Finland inom den flyktinkvot som avses i 90 § i utlänningslagen betalas kalkylerad ersättning dock för fyra år.

46 §

Ersättning för kommunens eller välfärdsområdets utkomststöd

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66) till en person som avses i 2 § 2 och 3 mom.

47 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunen och välfärdsområdet ersätts för kostnaderna för stödjande av återflyttning som avses i 85 §.

47 a §

Ersättning för beredskap för mottagande

Kommunen kan ersättas för de kostnader som under en period om högst fyra månader före ankomsten till Finland eller flyttningen till kommunen orsakats av beredskap för mottagande av en person som tas till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen. Av grundad anledning kan kostnaderna ersättas för högst åtta månader.

En förutsättning för betalning av ersättningar till kommunen är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat ett beslut om ersättningen.

48 §

Ersättning för ordnande av tolkning

Kommunen och välfärdsområdet ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen eller välfärdsområdet ordnat för en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom.

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen och välfärdsområdet ersätts i fråga om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för

1) kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakats.

En förutsättning för ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat ett beslut om ersättningen.

Kostnader som avses i denna paragraf ersätts för högst tio år från det att den första hemkommunen registrerats.

51 §

Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts i fråga om personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och fått uppehållstillstånd med stöd av 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen för:

1) kostnaderna för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd för högst sex månader,

2) betydande kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom för högst fem år.

Om en kommun eller ett välfärdsområde ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsformån, kan kommunens eller välfärdsområdets kostnader för detta ersättas för högst fem år.

52 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i kriget

Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen eller närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälso- tillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland.

53 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

En kommun eller ett välfärdsområde ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel, tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhandahållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel.

54 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen eller välfärdsområdet ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Den kalkylerade ersättningen till kommunen som avses i 45 § och den kalkylerade ersättningen till välfärdsområdet som avses i 45 a § kan betalas utan särskilt beslut.

55 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen eller välfärdsområdet helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun eller ett välfärdsområde senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats.

56 §

Förordnande av företrädare

För ett barn som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av det välfärdsområde inom vars område barnets hemkommun ligger. Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

10 kap.

Särskilda bestämmelser

82 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsärenden finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

87 a §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att överlåta uppgifter till kommunen

Folkpensionsanstalten ska till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna överlåta de uppgifter som är nödvändiga för inledandet av den inledande kartläggning som avses i 10 § 1 mom. om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd.

87 b §

Rätt att få uppgifter i samband med inledande kartläggning eller integrationsplan som utarbetas i sektorsövergripande samarbete

Kommunen, arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra få de uppgifter om en invandrare för vilken en inledande kartläggning, integrationsplan eller integrationsplan för familjen utarbetas genom sektorsövergripande samarbete som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 10 § 2 mom., 13 § 2 mom., 14 § 3 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 18 §.

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten eller en producent av åtgärder och tjänster som stödjer integrationen få de uppgifter om en invandrare för vilken en inledande kartläggning, integrationsplan eller integrationsplan för familjen utarbetas

genom sektorsövergripande samarbete som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 10 § 2 mom., 13 § 2 mom., 14 § 3 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 18 §.

Kommunen och välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 15 § 1 mom. om en invandrare för vilken en integrationsplan för minderårig utarbetas.

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten eller en företrädare som utsetts för en minderårig utan vårdnadshavare få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 15 § 1 mom. om en minderårig invandrare för vilken en integrationsplan för minderårig utarbetas.

87 c §

Överlåtande av uppgifter om minderåriga som anlänt utan vårdnadshavare

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, förläggningen, närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten, företrädare som avses i 56 § samt en läroinrättning som avses i 2 kap. och någon annan tjänsteleverantör avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter för utförande av de uppgifter som föreskrivs i 27 och 28 § som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

En företrädare som avses i 56 § har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 57 §.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 28, 43 och 49 §.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 2 kap. och 43 §.

87 d §

Uppgifter om anvisande till kommuner

Kommunen ska avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna välfärdsområdet de uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av ett hörande som avses i 43 § 2 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom.

87 e §

Utlämnande av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 54 § 1 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för vilken det producerats tjänster som under 2022 orsakat kommunen sådana kostnader för vilka kommunen kan ansöka om i 46, 47, 48, 49 eller 51–53 § avsedda ersättningar.

87 f §

Utlämnande av uppgifter i samband med välfärdsområdets ersättningar

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar som avses i 46, 47, 48, 49, 51 eller 52 § om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter om ett offer för människohandel som avses i 53 § som är nödvändiga för ansökan om ersättning som avses i den paragrafen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet har rätt att av avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra få sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom., 52 § eller 53 § som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 49 § 2 mom., 52 § 1 mom. eller 53 § 2 mom.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har rätt att av avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdena få sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. eller 51–53 § som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 54 § 1 mom. eller 55 §.

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. som är nödvändiga för översynen av ersättningar som avses i 45 a §.

87 g §

Utlämnande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet

Folkpensionsanstalten ska utan dröjsmål, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna för ordnandet av i 6 § avsedda social- och hälsovårdstjänster lämna välfärdsområdet uppgifter som en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd.

88 a §

Tillämpning av lagen på Helsingfors stad

Det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas också på Helsingfors stad.

90 a §

Överförande av avtal till välfärdsområdet

Om kommunen har upprätthållit eller ordnat verksamhet som avses i 27 eller 28 § den 31 december 2022, övergår uppgiften till välfärdsområdet den 1 januari 2023. Kommunen ska överföra de avtal som avses i 28 och 52 § som den ingått med närings-, trafik- och miljöcentralen och sådana i 49 § 2 mom. avsedda avtal som berör kostnader som avses i 49 § 1 mom. 1 eller 2 punkten samt de avtal som enligt avtalet gäller uppgiften till välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023.

Välfärdsområdet kan ansöka om ersättning med stöd av de avtal som avses i 49 eller 52 § för de kostnader som orsakas välfärdsområdet efter den 1 januari 2023.

Kommunen kan också sedan denna lag trätt i kraft ansöka om ersättning för kostnader i fråga om avtal som övergått och som avses ovan i 2 mom. som orsakats kommunen senast den 31 december 2022.

90 b §

Ställningen för personal som stöder barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Övergång av personal, som sköter uppgifter som gäller familjegrupphems verksamhet och andra uppgifter som gäller ordnande av stöd eller boende för barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, från kommuner och samkommuner till välfärdsamrådet och till välfärdssammanslutningen anses som överlåtelse av rörelse.

Som överlåtelse av rörelse betraktas också övergång av stöduppgifter och den personal som utför stöduppgifterna till de kommunala uppgifter som avses i 1 mom., om minst hälften av de faktiska uppgifter som en person som sköter en sådan uppgift utför är stöduppgifter till de uppgifter som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020)
den en ny 14 a § som följer:

14 a §

Behandling av kunduppgifter i sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

På en kommun inom ett försöksområde tillämpas det som i 9, 9 a och 11 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om arbets- och näringsbyrån.

En kommun inom ett försöksområde är gemensamt personuppgiftsansvarig för i 9 b § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avsedda uppgifter i fråga om kunder som hör till de kundkategorier som avses i denna lag. En kommun inom ett försöksområde ansvarar i fråga om sina kunder för den personuppgiftsansvarigas skyldigheter enligt allmänna dataskyddsförordningen, med undantag för skyldigheter enligt 9 b § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 25 maj 2022

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

1.

Lag

om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) 1 § 1 mom., 2 §, 3 §, 4 § 1 och 2 mom., 5 § 3 mom., 6 §, 7 § 1 och 2 mom., 8 §, 9 § 1 mom., 9 a § 2 och 4 mom., 9 b § 1 och 3 mom., 10 § och 11 § 2 mom., sådana de lyder, 4 § 1 och 2 mom. och 5 § 3 mom. i lag 1383/2021 samt 9 § 1 mom., 9 a § 2 och 4 mom. och 9 b § 1 och 3 mom. i lag 339/2022, och
fogas till lagen en ny 11 a § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen för arbetslösa fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Hänvisning till sektorsövergripande samservice

En arbetslös person har behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den service och de tjänster som avses i 1 § 2 mom. och som arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna.

Föreslagen lydelse

1 §

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Hänvisning till sektorsövergripande samservice

En arbetslös person har behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den service och de tjänster som avses i 1 § 2 mom. och som arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna.

Gällande lydelse

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen* eller Folkpensionsanstalten ska bedöma om en arbetslös har behov av sektorsövergripande samservice, om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grundval av arbetslöshet,

2) har fyllt 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och arbetslösheten har pågått i tolv månader utan avbrott, eller

3) är under 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och arbetslösheten har pågått i sex månader utan avbrott.

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen* eller Folkpensionsanstalten ska hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. och som har behov av sektorsövergripande samservice till sektorsövergripande samservice.

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Folkpensionsanstalten rätt att till arbets- och näringsbyrån och den myndighet som står för *kommunens* socialvård lämna ut uppgifter om de dagar som en arbetslös som avses i 2 mom. 1 punkten har fått arbetsmarknadsstöd, när uppgifterna behövs för att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice. *Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.*

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen*, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (*utredningsperiod*).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt

Föreslagen lydelse

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* eller Folkpensionsanstalten ska bedöma om en arbetslös har behov av sektorsövergripande samservice, om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grundval av arbetslöshet,

2) har fyllt 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och arbetslösheten har pågått i tolv månader utan avbrott, eller

3) är under 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och arbetslösheten har pågått i sex månader utan avbrott.

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* eller Folkpensionsanstalten ska hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. och som har behov av sektorsövergripande samservice till sektorsövergripande samservice.

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Folkpensionsanstalten rätt att till arbets- och näringsbyrån och den myndighet som står för *välståndsområdets* socialvård lämna ut uppgifter om de dagar som en arbetslös som avses i 2 mom. 1 punkten har fått arbetsmarknadsstöd, när uppgifterna behövs för att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice.

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet*, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (*utredningsperiod*).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt

Gällande lydelse

hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under den utredningsperiod som avses i 3 § ska arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp.

I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och *kommunen* ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. *Kommunen* deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetssökandes behov av service kräver.

Föreslagen lydelse

hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. *Vid behov kan en sektorsövergripande sysselsättningsplan dessutom inbegripa andra tjänster som stärker den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder avseende jobbsökningen.* I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och *väl-färdsområdet* ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. *Väl-färdsområdet* deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetssökandes behov av service kräver.

Gällande lydelse

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och *kommunen* är skyldiga att upplysa den arbetslöse om skyldigheterna enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice.

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

Inom verksamhetsområdet för varje arbets- och näringsbyrå ska det för ordnande av sektorsövergripande samservice finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice.

Kommunerna inom en arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet.

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, *kommunerna* inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som

Föreslagen lydelse

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och *välståndsområdet* är skyldiga att upplysa den arbetslöse om hans eller hennes skyldigheter enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice.

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

Inom verksamhetsområdet för varje arbets- och näringsbyrå ska det för ordnande av sektorsövergripande samservice finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice. *Arbets- och näringsbyrån tillsätter en ledningsgrupp efter att ha förhandlat med välståndsområdena och kommunerna inom sitt verksamhetsområde samt Folkpensionsanstalten.* Kommunerna inom en arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet.

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdena* inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som

Gällande lydelse

består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Arbets- och näringsbyrån, *kommunerna* och Folkpensionsanstalten ska avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen i förhållande till antalet personer som behöver servicen.

Föreslagen lydelse

består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Arbets- och näringsbyrån, *välståndsrådet* och Folkpensionsanstalten ska avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen i förhållande till antalet personer som behöver servicen.

8 §

Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas

Arbets- och näringsbyrån, *kommunerna* och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnader och andra personalkostnader för egna anställda som deltar i sektorsövergripande samservice.

Kostnaderna för lokaler, anordningar och telekommunikation för det gemensamma verksamhetsstället för sektorsövergripande samservice samt övriga kostnader för den sektorsövergripande samservicen och utvecklandet av den ska fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och *kommunerna* inom dess verksamhetsområde i förhållande till hur många anställda som deltar i sektorsövergripande samservice på de gemensamma verksamhetsställena. Folkpensionsanstalten deltar i kostnaderna på det sätt som överenskommits i avtal med arbets- och näringsbyrån och *kommunerna* inom dess verksamhetsområde.

8 §

Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnader och andra personalkostnader för egna anställda som deltar i sektorsövergripande samservice.

Kostnaderna för lokaler, anordningar och telekommunikation för det gemensamma verksamhetsstället för sektorsövergripande samservice samt övriga kostnader för den sektorsövergripande samservicen och utvecklandet av den ska fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och *välståndsområdena* inom dess verksamhetsområde i förhållande till hur många anställda som deltar i sektorsövergripande samservice på de gemensamma verksamhetsställena. Folkpensionsanstalten deltar i kostnaderna på det sätt som överenskommits i avtal med arbets- och näringsbyrån och *välståndsområdena* inom dess verksamhetsområde.

9 §

Uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten får behandla uppgifter om arbetslösa personer för att utföra uppgifter enligt denna lag.

9 §

Uppgifter om arbetslösa och uppgifternas användningsändamål

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten får behandla uppgifter om arbetslösa personer för att utföra uppgifter enligt denna lag.

Gällande lydelse

9 a §

Kundinformationsmaterial och kundinformationssystem för sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten ska föra in de i 9 § avsedda uppgifterna i kundinformationsmaterialet med hjälp av kundinformationssystemet för sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får registreras i informationssystemet efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ska radera alla uppgifter om den arbetslösa när fyra år har förflutit från den dag då den sektorsövergripande samservicen upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för skötseln av ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

Användningen av kundinformationssystemet kräver personliga användarrättigheter. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter på ansökan av arbets- och näringsbyrån, *kommunen*, *samkommunen* eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, *kommunen*, *samkommunen* eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag.

9 b §

Personuppgiftsansvariga

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, arbets- och näringsbyråerna, *kommunerna* och Folkpensionsanstalten är gemensamt personuppgiftsansvariga för de uppgifter som avses i 9 §.

Föreslagen lydelse

9 a §

Kundinformationsmaterial och kundinformationssystem för sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten ska föra in de i 9 § avsedda uppgifterna i kundinformationsmaterialet med hjälp av kundinformationssystemet för sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får registreras i informationssystemet efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ska radera alla uppgifter om den arbetslösa när fyra år har förflutit från den dag då den sektorsövergripande samservicen upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för skötseln av ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

Användningen av kundinformationssystemet kräver personliga användarrättigheter. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter på ansökan av arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag.

9 b §

Personuppgiftsansvariga

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, arbets- och näringsbyråerna, *välståndsområdena* och Folkpensionsanstalten är gemensamt personuppgiftsansvariga för de uppgifter som avses i 9 §.

Gällande lydelse

Arbets- och näringsbyråerna, *kommunerna* och Folkpensionsanstalten svarar för den personuppgiftsansvariges andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om de uppgifter som de har registrerat i kundinformationsmaterialet.

10 §

Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten ska i sina register registrera uppgifter om den offentliga arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan sektorsövergripande samservice har fortgått och om förmåner relaterade till servicen och tjänsterna på det sätt som anges i de lagar som gäller den servicen samt de tjänsterna och förmånerna.

Arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten får registrera de uppgifter som avses i 9 § 2 mom. i sina register, till den del de behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service och de tjänster som de är skyldiga att ordna.

11 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice

Oberoende av den arbetslöses samtycke har arbets- och näringsbyrån, *kommunen* och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de uppgifter om den arbetslöse som avses i 9 § 2 mom. och som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsöver-

Föreslagen lydelse

Arbets- och näringsbyråerna, *välståndsområdena* och Folkpensionsanstalten svarar för den personuppgiftsansvariges andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om de uppgifter som de har registrerat i kundinformationsmaterialet.

10 §

Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten ska i sina register registrera uppgifter om den offentliga arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan sektorsövergripande samservice har fortgått och om förmåner relaterade till servicen och tjänsterna på det sätt som anges i de lagar som gäller den servicen samt de tjänsterna och förmånerna.

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten får registrera de uppgifter som avses i 9 § 2 mom. i sina register, till den del de behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service och de tjänster som de är skyldiga att ordna.

11 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice

Oberoende av den arbetslöses samtycke har arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de uppgifter om den arbetslöse som avses i 9 § 2 mom. och som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Gällande lydelse

gripande samservice som främjar sysselsättningen. Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning.

Föreslagen lydelse

11 a §

(ny §)

Tillämpning av lagen på Helsingfors stad

Det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas också på Helsingfors stad.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om främjande av integration (1386/2010) 87 § 4 mom.,

ändras 2, 6, 10 och 13–15 §, 17 § 1 och 2 mom., 18, 28, 31, 41 och 43 §, rubriken för 44 § och 1–3 mom., 46–49, 51–55 och 56 §, 82 § 1 mom. och 87 a § sådana de lyder, 10 § delvis ändrad i lagarna 919/2012 och 1382/2021, 13 och 18 § delvis ändrade i lag 919/2012, 14 § delvis ändrad i lag 1382/2021, rubriken för 44 § samt 2 och 3 mom. och 55 § i lag 906/2014, 44 § 1 mom. och 55 § i lag 1134/2014, 46 § i lag 1376/2014, 49 § delvis ändrad i lag 564/2020, 51 § delvis ändrad i lag 1376/2014, 54 § i lagarna 1134/2014 och 320/2016, 82 § 1 mom. i lag 1015/2015 samt 87 a § i lag 1110/2016, och

fogas till lagen nya 45 a, 47 a, 87 b–87 g, 88 a, 90 a och 90 b § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Lagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen.

Bestämmelserna i 5 kap. i denna lag om anvisande till kommuner och i 6 kap. 45–49 § om ersättning för kostnader tillämpas på den som

1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,

2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,

3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, och

4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen.

Föreslagen lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Lagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen.

Bestämmelserna i 5 kap. i denna lag om anvisande till kommuner och bestämmelserna i 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 och 49 § om ersättning för kostnader tillämpas på den som

1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,

2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,

3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, och

4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 51 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen.

Gällande lydelse

Bestämmelserna i 5 kap. och 6 kap. 45–49 § i denna lag tillämpas dessutom på en familjemedlem eller någon annan anhörig till den som avses i 2 mom., om familjebandet har funnits redan innan den som avses i 2 mom. kom till Finland.

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

10 §

Arrangemang för inledande kartläggning

Arbets- och näringsbyrån ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades.

(ny mom.)

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 5 kap. samt 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 och 49 § i denna lag tillämpas dessutom på en familjemedlem eller någon annan anhörig till den som avses i 2 mom., om familjebandet har funnits redan innan den som avses i 2 mom. kom till Finland.

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringsförvaltningens tjänster, de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

10 §

Arrangemang för inledande kartläggning

Arbets- och näringsbyrån ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades.

På arbets- och näringsbyråns eller kommunens begäran kan välfärdsområdet delta i en i 1 mom. avsedd inledande kartläggning, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 6 § avsedda tjänster som hör till arbets- och näringsbyråns, kommunens eller välfärdsområdets organiseringsansvar.

Gällande lydelse

Åtgärder som ingår i den inledande kartläggningen kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 2 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Den arbets- och näringsbyrå eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utiifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder som avses i detta kapitel till stöd för sin integration.

13 §

Utarbetande av integrationsplan

Kommunen och arbets- och näringsbyrån gör upp en integrationsplan tillsammans med invandraren. Av grundad anledning får kommunen och invandraren eller arbets- och näringsbyrån och invandraren dock göra upp planen sinsemellan.

(ny mom.)

Kommunen eller arbets- och näringsbyrån inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrationsplanen inom två veckor från det att den inledande kartläggningen har gjorts.

I arbetet med integrationsplanen tas hänsyn till invandrarens egna integrationsfrämjande mål. Integrationsplanen och andra relevanta planer som utarbetats för invandraren ska

Föreslagen lydelse

Åtgärder som ingår i den inledande kartläggningen kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 2 kap. 6 § 1 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Den arbets- och näringsbyrå eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utiifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder som avses i detta kapitel till stöd för sin integration.

13 §

Utarbetande av integrationsplan

Kommunen och arbets- och näringsbyrån gör upp en integrationsplan tillsammans med invandraren. Av grundad anledning får kommunen och invandraren eller arbets- och näringsbyrån och invandraren dock göra upp planen sinsemellan.

På arbets- och näringsbyråns eller kommunens begäran kan välfärdsområdet delta i utarbetandet av en i 1 mom. avsedd integrationsplan, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 6 § avsedda tjänster som hör till arbets- och näringsbyråns eller kommunens och välfärdsområdets organiseringsansvar.

Kommunen eller arbets- och näringsbyrån inleder utifrån den inledande kartläggningen utarbetandet av integrationsplanen inom två veckor från det att den inledande kartläggningen har gjorts.

I arbetet med integrationsplanen tas hänsyn till invandrarens egna integrationsfrämjande mål. Integrationsplanen och andra relevanta planer som utarbetats för invandraren ska

Gällande lydelse

samordnas. Åtgärder enligt integrationsplanen genomförs vid behov genom sektorsövergripande samarbete.

På en integrationsplan i vars utarbetande arbets- och näringsbyrån deltar tillämpas dessutom 2 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

14 §

Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen

Arbets- och näringsbyrån ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. I integrationsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Kommunen ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om kommunala tjänster eller andra åtgärder som främjar integration och sysselsättning, om invandraren på grund av hälsotillstånd, ålder eller familjeskäl eller av jämförbara orsaker inte kan delta i arbetskraftspolitiska åtgärder som stöder integrationen.

(ny mom.)

Invandraren ska anvisas att söka sig till en utbildning som motsvarar hans eller hennes individuella behov eller till någon annan integrations- och sysselsättningsfrämjande åtgärd inom en månad från det att integrationsplanen utarbetades.

15 §

Integrationsplaner för minderåriga

Föreslagen lydelse

samordnas. Åtgärder enligt integrationsplanen genomförs vid behov genom sektorsövergripande samarbete.

På en integrationsplan som arbets- och näringsbyrån är med om att utarbeta tillämpas dessutom 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

14 §

Uppgifter för den myndighet som utarbetar integrationsplanen

Arbets- och näringsbyrån ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. I integrationsplanen ska ingå en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Kommunen ska i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om kommunala tjänster eller andra åtgärder som främjar integration och sysselsättning, om invandraren på grund av hälsotillstånd, ålder eller familjeskäl eller av jämförbara orsaker inte kan delta i arbetskraftspolitiska åtgärder som stöder integrationen.

Om integrationsplanen utarbetas genom sektorsövergripande samarbete på det sätt som avses i 13 § 2 mom., ska det utöver de frågor som avses i 1 och 2 mom. i denna paragraf avtalas med invandraren om integrationsfrämjande tjänster som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar.

Invandraren ska anvisas att söka sig till en utbildning som motsvarar hans eller hennes individuella behov eller till någon annan integrations- och sysselsättningsfrämjande åtgärd inom en månad från det att integrationsplanen utarbetades.

15 §

Integrationsplaner för minderåriga

Gällande lydelse

Kommunen utarbetar tillsammans med en minderårig invandrare en integrationsplan, om det på grund av den minderårigas individuella omständigheter finns behov av en sådan. För minderåriga som anländer utan vårdnadshavare och som fått uppehållstillstånd utarbetas alltid en integrationsplan.

När behovet av plan bedöms och planen utarbetas ska den minderårigas önskemål och åsikter utredas och beaktas enligt vad som föreskrivs i 4 §. Planen samordnas med integrationsplanen för familjen och andra relevanta planer som utarbetas för den minderåriga.

Integrationsplanen utarbetas tillsammans med barnet eller den unga personen och dennes vårdnadshavare eller företrädare. *Vårdnadshavaren eller företrädaren för den minderårigas talan enligt vad som föreskrivs närmare i förvaltningslagen.*

17 §

Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den

Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som tillsammans med invandraren utarbetar en integrationsplan ska skriftligen, och på invandrarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknytande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan inom ramen för anvisade anslag

19 §

Uppföljning och översyn av integrationsplanen

Föreslagen lydelse

Kommunen utarbetar tillsammans med en minderårig invandrare en integrationsplan, om det på grund av den minderårigas individuella omständigheter finns behov av en sådan. För minderåriga som anländer utan vårdnadshavare och som fått uppehållstillstånd utarbetas alltid en integrationsplan *i samråd med välfärdsområdet.*

När behovet av plan bedöms och planen utarbetas ska den minderårigas önskemål och åsikter utredas och beaktas enligt vad som föreskrivs i 4 §. Planen samordnas med integrationsplanen för familjen och andra relevanta planer som utarbetas för den minderåriga.

Integrationsplanen utarbetas tillsammans med barnet eller den unga personen och dennes vårdnadshavare eller *i 56 § avsedda* företrädare. *Närmare bestämmelser om förande av minderårigas talan finns i förvaltningslagen.*

17 §

Skyldigheter som följer av integrationsplanen och utarbetandet av den

Den kommun, *den* arbets- och näringsbyrå *eller det välfärdsområde* som tillsammans med invandraren utarbetar en integrationsplan ska skriftligen, och på invandrarens begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknytande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun, *den* arbets- och näringsbyrå *eller det välfärdsområde* som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i invandrarens integrationsplan inom ramen för anvisade anslag.

18 §

Uppföljning och översyn av integrationsplanen

Gällande lydelse

Kommunen och arbets- och näringsbyrån ska följa genomförandet av integrationsplanen.

Kommunen ska se över integrationsplanen enligt invandrarens behov av tjänster eller minst en gång om året. Arbets- och näringsbyrån ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Planen kan även ses över om parterna begär detta särskilt.

28 §

Familjegrupphem och andra bostadsenheter

Kommunen kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. Kommunen avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet, *placering av barn och unga personer vid dessa enheter, anordnande av integrationsfrämjande tjänster och ersättning av kostnaderna för åtgärderna.*

I fråga om lokalerna och uppväxtförhållandena i familjegrupphem eller andra bostadsenheter, antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans och personalen gäller vad som föreskrivs i 58–60 § i barnskyddslagen.

På omhändertagande av ämnen och föremål och inspektion av rum som en invånare förfogar över i ett familjegrupphem eller en annan bostadsenhet tillämpas vad som föreskrivs i 60–62 § och 63 § 1–3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. En kopia av protokollet över omhändertagandet av ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar

Föreslagen lydelse

Kommunen och arbets- och näringsbyrån, *och i de situationer som avses i 13 § 2 mom. också välfärdsområdet*, ska följa genomförandet av integrationsplanen.

Kommunen ska se över integrationsplanen enligt invandrarens behov av tjänster eller minst en gång i året. Arbets- och näringsbyrån ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Planen kan även ses över om parterna begär detta särskilt. *Välfärdsområdet kan delta i översynen av planen, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av i 6 § avsedda tjänster som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar.*

28 §

Familjegrupphem och andra bostadsenheter

Välfärdsområdet kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. *Välfärdsområdet* avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet. *Välfärdsområdet ska höra kommunen innan ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet inrättas. Välfärdsområdet avtalar med kommunen samt med närings-, trafik- och miljöcentralen om placering av barn och unga vid dessa enheter samt om anordnande av integrationsfrämjande tjänster.*

På lokalerna och uppväxtförhållandena i familjegrupphem eller andra bostadsenheter, antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans och personalen tillämpas 58–60 § i barnskyddslagen.

På omhändertagande av ämnen och föremål och inspektion av rum som en invånare förfogar över i ett familjegrupphem eller en annan bostadsenhet tillämpas vad som föreskrivs i 60–62 § och 63 § 1–3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. En kopia av protokollet över omhändertagandet av ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar över ska lämnas till *välfärdsområdet* och den

Gällande lydelse

över ska lämnas till *kommunen* och den närings-, trafik- och miljöcentral som övervakar verksamheten.

31 §

Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå

De lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, arbets- och näringsbyrån och polisen samt organisationer, föreningar och sammanslutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

Kommunen eller flera kommuner tillsammans kan i samarbete med lokala arbetsmarknads-, företagar- och frivilligorganisationer tillsätta en delegation på lokal nivå för utvecklande av planeringen och genomförandet av integrationen samt främjande av etniska relationer.

Kommunen och arbets- och näringsbyrån svarar tillsammans för anordnandet av integrationsfrämjande och stödjande åtgärder och tjänster, anvisandet till dessa samt uppföljningen av dessa. De kan dessutom göra upp lokala eller regionala samarbetsavtal om anordnandet av åtgärder och tjänster inom sitt område.

41 §

Avtal om anvisande till kommuner och främjande av integration

En kommun kan med närings-, trafik- och miljöcentralen ingå avtal om anvisande av sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner och främjande av integration.

Avtalet är flerårigt och ses över årligen.

(ny mom.)

Föreslagen lydelse

närings-, trafik- och miljöcentral som övervakar verksamheten.

31 §

Sektorsövergripande samarbete på lokal nivå

De lokala myndigheterna ska utveckla integrationen som ett sektorsövergripande samarbete. I samarbetet deltar kommunen, arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet*, *Folkpensionsanstalten* och polisen samt organisationer, föreningar och sammanslutningar som anordnar integrationsfrämjande åtgärder och tjänster.

Kommunen eller flera kommuner tillsammans kan i samarbete med lokala arbetsmarknads-, företagar- och frivilligorganisationer tillsätta en delegation på lokal nivå för utvecklande av planeringen och genomförandet av integrationen samt främjande av etniska relationer.

Kommunen, arbets- och näringsbyrån *och välståndsområdet* svarar tillsammans för anordnandet av integrationsfrämjande och stödjande åtgärder och tjänster, anvisandet till dessa samt uppföljningen av dessa. De kan dessutom göra upp lokala eller regionala samarbetsavtal om anordnandet av åtgärder och tjänster inom sitt område.

41 §

Avtal om anvisande till kommuner och främjande av integration

En kommun kan med närings-, trafik- och miljöcentralen ingå avtal om anvisande av sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner och främjande av integration.

Avtalet är flerårigt och ses över årligen.

Kommunen ska höra välståndsområdet innan ett avtal utarbetas eller ses över.

Gällande lydelse

43 §

Anvisande till kommuner

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anvisa en person som avses i 2 § 2 och 3 mom. till den kommun med vilken avtal enligt 41 § har ingåtts.

(ny mom.)

44 §

Statens ersättning till kommunen

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Kostnaderna ersätts enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas.

(ny §)

Föreslagen lydelse

43 §

Anvisande till kommuner

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska anvisa en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. till den kommun med vilken avtal enligt 41 § har ingåtts.

Före anvisandet till kommunen ska närings-, trafik- och miljöcentralen avtala med kommunen om anvisning till kommunen. Kommunen ska höra välfärdsområdet före anvisandet till kommunen, om personen har ett uppenbart behov av social- och hälsovårdstjänster.

44 §

*Statens ersättning till kommunen **eller välfärdsområdet***

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (**utvecklings- och förvaltningscentret**) ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen och välfärdsområdet för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Kostnaderna ersätts enligt en kalkylerad grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen *eller vars erhållande av tjänster från välfärdsområdet* är grunden för att ersättning betalas.

45 a §

Kalkylerad ersättning till välfärdsområdet

I fråga om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. betalas till välfärdsområdet av statens medel en kalkylerad ersättning för *ordnande av social- och hälsovårdstjänster som främjar integration.*

Gällande lydelse

46 §

Ersättning för kommunens utkomststöd

Kommunen ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 66/1998) till en person som avses i 2 § 2 och 3 mom.

47 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunen ersätts för kostnaderna för stöd-
jande av återflyttning som avses i 85 §.

(ny §)

Föreslagen lydelse

Ersättning betalas för tre år räknat från den tidpunkt som avses i 44 § 3 eller 4 mom. I fråga om en person som har tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen betalas kalkylerad ersättning dock för fyra år.

46 §

*Ersättning för kommunens **eller välfärdsom-
rådets utkomststöd***

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 66/1998) till en person som avses i 2 § 2 och 3 mom.

47 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunen *och välfärdsområdet* ersätts för kostnaderna för stöd-
jande av återflyttning som avses i 85 §.

47 a §

Ersättning för beredskap för mottagande

Kommunen kan ersättas för de kostnader som under en period om högst fyra månader före ankomsten till Finland eller flyttningen till kommunen orsakats av beredskap för mottagande av en person som tas till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen. Av grundad anledning kan kostnaderna ersättas för högst åtta månader.

En förutsättning för betalning av ersättningar till kommunen är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat ett beslut om ersättningen.

Gällande lydelse

48 §

Ersättning för ordnande av tolkning

Kommunen ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen ordnat för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom.

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen ersätts i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för

1) kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen orsakats.

En förutsättning för ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen *och kommunen har avtalat om ersättningen särskilt*.

Kostnader som avses i denna paragraf ersätts för högst tio år.

51 §

Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Kommunen ersätts i fråga om personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och fått uppehållstillstånd med stöd av

Föreslagen lydelse

48 §

Ersättning för ordnande av tolkning

Kommunen *och välfärdsområdet* ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen *eller välfärdsområdet* ordnat för en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom.

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen *och välfärdsområdet* ersätts i fråga om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för

1) kostnader som kommunen *eller välfärdsområdet* orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen *eller välfärdsområdet* orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen *eller välfärdsområdet* orsakats.

En förutsättning för ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen *har fattat ett beslut om ersättningen*.

Kostnader som avses i denna paragraf ersätts för högst tio år *från det att den första hemkommunen registrerats*.

51 §

Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts i fråga om personer som kommer från det forna

Gällande lydelse

48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen för:

- 1) kostnaderna för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd för högst sex månader,
- 2) betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom för högst fem år.

Om en kommun ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån, kan kommunens kostnader för detta ersättas för högst fem år.

52 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krigen

Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland.

53 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

En kommun ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd, tolkning, skyddet av personens säkerhet och

Föreslagen lydelse

Sovjetunionens territorium och fått uppehållstillstånd med stöd av 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen för:

- 1) kostnaderna för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd för högst sex månader,
- 2) betydande kostnader som kommunen *eller välfärdsområdet* orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom för högst fem år.

Om en kommun *eller ett välfärdsområde* ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån, kan kommunens *eller välfärdsområdets* kostnader för detta ersättas för högst fem år.

52 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krigen

Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen *eller närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet* kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland.

53 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

En kommun *eller ett välfärdsområde* ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd *och om identifiering av och*

Gällande lydelse

andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhanda-hållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människo-handel.

54 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Den kalkylerade ersättning som avses i 45 § kan betalas ut till kommunen utan någon se-parat ansökan.

55 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en förseningsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun senast det

Föreslagen lydelse

hjälp till offer för människohandel, tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhanda-hållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människo-handel.

54 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen *eller välfärdsområdet* ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Den kalkylerade ersättningen till kommunen som avses i 45 § och den kalkylerade ersättningen till välfärdsområdet som avses i 45 a § kan betalas utan särskilt beslut.

55 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen *eller välfärdsområdet* helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun *eller ett*

Gällande lydelse

femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats.

Föreslagen lydelse

välståndsområde senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats.

56 §

Förordnande av företrädare

För en minderårig som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av det *organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982)*. Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

56 §

Förordnande av företrädare

För ett barn som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av *det välfärdsområde inom vars område barnets hemkommun ligger*. Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

10 kap

Särskilda bestämmelser

82 §

Ändringssökande

Om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag, får beslut som avses i denna lag överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

10 kap.

Särskilda bestämmelser

82 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsärenden finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

87 §

Rätt att få uppgifter

Uppgifterna kan även lämnas ut i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

(ny §)

87 §

Rätt att få uppgifter

(upphävs)

87 a §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att överlåta uppgifter till kommunen

Folkpensionsanstalten ska till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna överlåta de uppgifter som är nödvändiga för inledandet av den inledande kartläggning som avses i 10 § 1 mom. om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd.

(ny §)

87 b §

Rätt att få uppgifter i samband med inledande kartläggning eller integrationsplan som utarbetas i sektorsövergripande samarbete

Kommunen, arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra få de uppgifter om en invandrare för vilken en inledande kartläggning, integrationsplan eller integrationsplan för familjen utarbetas genom sektorsövergripande samarbete som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 10 § 2 mom., 13 § 2 mom., 14 § 3 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 18 §.

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten eller en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

producent av åtgärder och tjänster som stödjer integrationen få de uppgifter om en invandrare för vilken en inledande kartläggning, integrationsplan eller integrationsplan för familjen utarbetas genom sektorsövergripande samarbete som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 10 § 2 mom., 13 § 2 mom., 14 § 3 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 18 §.

Kommunen och välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 15 § 1 mom. om en invandrare för vilken en integrationsplan för minderårig utarbetas.

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten eller en företrädare som utsetts för en minderårig utan vårdnadshavare få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 15 § 1 mom. om en minderårig invandrare för vilken en integrationsplan för minderårig utarbetas.

(ny §)

87 c §

*Överlåtande av uppgifter om minderåriga
som anlänt utan vårdnadshavare*

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, förläggningen, närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten, företrädare som avses i 56 § samt en läroinrättning som avses i 2 kap. och någon annan tjänsteleverantör avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få nödvändiga uppgifter för utförande av de uppgifter som föreskrivs i 27 och 28 § som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

En företrädare som avses i 56 § har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter om ett barn eller en ung person som invandrat som min-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

derårig utan vårdnadshavare som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 57 §.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 28, 43 och 49 §.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 2 kap. och 43 §.

(ny §)

87 d §

Uppgifter om anvisande till kommuner

Kommunen ska avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna välfärdsområdet de uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av ett hörande som avses i 43 § 2 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom.

(ny §)

87 e §

Utlämnande av uppgifter från välfärdsområdet till kommunen

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 54 § 1 mom. om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. för vilken det producerats tjänster som under 2022 orsakat kommunen sådana kostnader för vilka kommunen kan ansöka om i 46, 47, 48, 49 eller 51–53 § avsedda ersättningar.

(ny §)

87 f §

Utlämnande av uppgifter i samband med välfärdsområdets ersättningar

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få de uppgifter som är nödvändiga för ansökan om ersättningar som avses i 46, 47, 48, 49, 51 eller 52 § om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. Välfärdsområdet har rätt att av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få sådana uppgifter om ett offer för människohandel som avses i 53 § som är nödvändiga för ansökan om ersättning som avses i den paragrafen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet har rätt att av avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av varandra få sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom., 52 § eller 53 § som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 49 § 2 mom., 52 § 1 mom. eller 53 § 2 mom.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter har rätt att av avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdena få sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. eller 51–53 § som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i 54 § 1 mom. eller 55 §.

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. som är nödvändiga för översynen av ersättningar som avses i 45 a §.

(ny §)

87 g §

Utlämnande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet

Folkpensionsanstalten ska utan dröjsmål, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna för ordnandet av i 6 § avsedda social- och hälsovårdstjänster lämna välfärdsområdet uppgifter som en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny §)

88 a §

Tillämpning av lagen på Helsingfors stad

Det som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas också på Helsingfors stad.

(ny §)

90 a §

Överförande av avtal till välfärdsområdet

Om kommunen har upprätthållit eller ordnat verksamhet som avses i 27 eller 28 § den 31 december 2022, övergår uppgiften till välfärdsområdet den 1 januari 2023. Kommunen ska överföra de avtal som avses i 28 och 52 § som den ingått med närings-, trafik- och miljöcentralen och sådana i 49 § 2 mom. avsedda avtal som berör kostnader som avses i 49 § 1 mom. 1 eller 2 punkten samt de avtal som enligt avtalet gäller uppgiften till välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023.

Välfärdsområdet kan ansöka om ersättning med stöd av de avtal som avses i 49 eller 52 § för de kostnader som orsakas välfärdsområdet efter den 1 januari 2023.

Kommunen kan också sedan denna lag trätt i kraft ansöka om ersättning för kostnader i fråga om avtal som övergått och som avses ovan i 2 mom. som orsakats kommunen senast den 31 december 2022.

(ny §)

90 b §

Ställningen för personal som stöder barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Övergång av personal, som sköter uppgifter som gäller familjegrupphems verksamhet och andra uppgifter som gäller ordnande av stöd eller boende för barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, från

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kommuner och samkommuner till välfärdssamrådet och till välfärdssammanslutningen anses som överlåtelse av rörelse.

Som överlåtelse av rörelse betraktas också övergång av stöduppgifter och den personal som utför stöduppgifterna till de kommunala uppgifter som avses i 1 mom., om minst hälften av de faktiska uppgifter som en person som sköter en sådan uppgift utför är stöduppgifter till de uppgifter som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 20

3.

Lag

om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut
föreslås till lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020)
den en ny 14 a § som följer:

Gällande lydelse

(ny §)

Föreslagen lydelse

14 a §

Behandling av kunduppgifter i sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

På en kommun inom ett försöksområde tillämpas det som i 9, 9 a och 11 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om arbets- och näringsbyrån.

En kommun inom ett försöksområde är gemensamt personuppgiftsansvarig för i 9 b § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avsedda uppgifter i fråga om kunder som hör till de kundkategorier som avses i denna lag. En kommun inom ett försöksområde ansvarar i fråga om sina kunder för den personuppgiftsansvarigas skyldigheter enligt allmänna dataskyddsförordningen, med undantag för skyldigheter enligt 9 b § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

I enlighet med statsrådets beslut
upphävs i statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar *sysselsättningen* (1377/2014) 5 §:n 2 mom., och
ändras 2 §, 3 §:n 1 mom. och 5 §:n 3 mom. som följer:

2 §

Tillsättande av en ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån förhandlar med välfärdsområdena och kommunerna inom sitt verksamhetsområde samt med Folkpensionsanstalten om antalet ledningsgrupper och deras verksamhetsområden, och tillsätter en eller flera ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice för tre år åt gången.

Medlemmarna i en ledningsgrupp är personer som utsetts av arbets- och näringsbyrån, kommunerna och välfärdsområdena inom byråns verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten. För varje medlem utses en personlig ersättare. Om det inom arbets- och näringsbyråns verksamhetsområde tillsätts fler än en ledningsgrupp, utser kommunerna och välfärdsområdena medlemmar och ersättare i den ledningsgrupp till vars verksamhetsområde de hör.

De kommuner som är företrädare i en ledningsgrupp utser bland sig en ordförande och välfärdsområdena en vice ordförande för ledningsgruppen.

3 §

Uppgifterna för en ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice

En ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ingår ett samarbetsavtal om ordnande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen inom ledningsgruppens verksamhetsområde. I samarbetsavtalet avtalas det om

- 1) arbets- och näringsbyråns, välfärdsområdenas och Folkpensionsanstaltens gemensamma verksamhetsställen för tillhandahållande av sektorsövergripande samservice,
- 2) tillhandahållande av sektorsövergripande samservice annanstans än vid de gemensamma verksamhetsställena,
- 3) personal som arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdena och Folkpensionsanstalten avsätter för sektorsövergripande samservice,
- 4) tjänster som tillhandahålls arbetslösa vid de gemensamma verksamhetsställena för sektorsövergripande samservice och annanstans än vid de gemensamma verksamhetsställena.

5 §

Styrgrupp för sektorsövergripande samservice

Medlemmarna i styrgruppen är personer som utsetts av arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Folkpensionsanstalten, Finlands Kommunförbund rf, närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna.

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av rubriken för och 1 § i statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) förordningens rubrik och 1 § som följer:

Statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens och välfärdsområdets kostnader för främjande av integration

1 §

Det kalkylerade ersättningsbeloppet

Av statens medel betalas i kalkylerad ersättning för kostnaderna för ordnande av verksamhet enligt 45 § i lagen om främjande av integration (1386/2010)

1) Till en kommun som inte hör till landskapet Åland, inklusive Helsingfors stad, för en person som fyllt sju år 1 610 euro per år och för personer som är under sju år 6 503 euro per år, och

2) Till en kommun som hör till landskapet Åland för en person som fyllt sju år 2 300 euro per år och för en person som är under sju år 6 845 euro per år.

Av statens medel betalas till välfärdsområdet och till Helsingfors stad i kalkylerad ersättning för kostnaderna för ordnande av verksamhet enligt 45 a § i lagen om främjande av integration (1386/2010) för en person som fyllt sju år 690 euro per år och för en person som är under sju år 342 euro per år.

_Denna förordning träder i kraft den 20 .